

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΚΕΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1903-1922.**

**ΙΕΡΟΜΝΗΜΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 0297013**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Α' ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ: Δ. Α. ΣΑΚΚΗΣ
Β' ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ: Β. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΒΟΛΟΣ 2001

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ
ΣΤΗΝ ΚΕΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1903-1922.**

**ΙΕΡΟΜΝΗΜΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 0297013**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Α΄ ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ: Δ. Α. ΣΑΚΚΗΣ
Β΄ ΔΙΟΡΘΩΤΗΣ: Β. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΟΛΟΣ 2001

αρ. εισ. 93/ΠΑΠ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»

Αριθ. Εισ.: 983/1

Ημερ. Εισ.: 19-09-2001

Δωρεά:

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΠΠΕ

2001

ΙΕΡ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα Πτυχιακή Εργασία έγινε μια προσπάθεια να ερευνηθούν οι συνθήκες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης των κοριτσιών της Κέας, στις αρχές του 20ου αιώνα. Τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα στα αρχεία του Δημοτικού Σχολείου Ιουλίδας Κέας, αποτυπώθηκαν, αναλύθηκαν, μελετήθηκαν και ερμηνεύτηκαν με ιδιαίτερη προσοχή. Η έρευνα αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα μικρό κομμάτι της ευρύτερης προσπάθειας που γίνεται για την ανάλυση και ερμηνεία των φαινομένων της νεοελληνικής γυναικείας εκπαίδευσης.

Ευχαριστώ τον καθηγητή μου κ. Δ. Σακκή όχι μόνο για την ανάθεση της εργασίας αλλά και για την ουσιαστική βοήθειά του στην επίβλεψη και κατεύθυνση της προσπάθειάς μου.

Επίσης ευχαριστώ τον καθηγητή κ.Β. Δ. Αναγνωστόπουλο για την πολύτιμη συνεργασία του.

Οφείλω να ευχαριστήσω και την κα Α. Δουγά, διευθύντρια του δημοτικού σχολείου Ιουλίδας και αγαπημένη δασκάλα μου στα μαθητικά χρόνια, που διευκόλυνε την πρόσβασή μου στο αρχειακό υλικό.

Κωνσταντίνα Ιερομνήμων
Σεπτέμβριος 2001

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα Πτυχιακή Εργασία έγινε μια προσπάθεια να ερευνηθούν οι συνθήκες της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης των κοριτσιών της Κέας, στις αρχές του 20ου αιώνα. Τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα στα αρχεία του Δημοτικού Σχολείου Ιουλίδας Κέας, αποτυπώθηκαν, αναλύθηκαν, μελετήθηκαν και ερμηνεύτηκαν με ιδιαίτερη προσοχή. Η έρευνα αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα μικρό κομμάτι της ευρύτερης προσπάθειας που γίνεται για την ανάλυση και ερμηνεία των φαινομένων της νεοελληνικής γυναικείας εκπαίδευσης.

Ευχαριστώ τον καθηγητή μου κ. Δ. Σακκή όχι μόνο για την ανάθεση της εργασίας αλλά και για την ουσιαστική βοήθειά του στην επίβλεψη και κατεύθυνση της προσπάθειάς μου.

Επίσης ευχαριστώ τον καθηγητή κ.Β. Δ. Αναγνωστόπουλο για την πολύτιμη συνεργασία του.

Οφείλω να ευχαριστήσω και την κα Α. Δουγά, διευθύντρια του δημοτικού σχολείου Ιουλίδας και αγαπημένη δασκάλα μου στα μαθητικά χρόνια, που διευκόλυνε την πρόσβασή μου στο αρχειακό υλικό.

Κωνσταντίνα Ιερομνήμων
Σεπτέμβριος 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **Εισαγωγή**

- **Α΄ ΜΕΡΟΣ : Ιστορικό πλαίσιο περιόδου 1897-1922**

- 1.1.: Η περίοδος 187-1912
- 1.2.: Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912-1913)
- 1.3.: Η οικονομική κατάσταση της χώρας την περίοδο 1914-1918
- 1.4.: Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος
- 1.5.: Οικονομικές και πολιτικές συνέπειες
- 1.6.: Μικρασιατική εκστρατεία

- **Β΄ ΜΕΡΟΣ : Θεσμικό πλαίσιο περιόδου 1895-1922**

- 1.1.: Η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών και ο «Πολιτιστικός Πατριωτισμός»
- 1.2.: Ο νόμος ΒΤΜΘ΄ του 1895
- 1.3.: Τα νομοσχέδια του 1899
- 1.4.: Η περίοδος 1900-1913
- 1.5.: Η μεταρρύθμιση του 1913
- 1.6.: Η μεταρρύθμιση του 1917

- **Γ΄ ΜΕΡΟΣ : Θέση της γυναίκας και γυναικεία εκπαίδευση**

- 1.1.: Ιδέες και τάσεις γύρω από την εκπαίδευση των γυναικών
- 1.2.: Οι πρώτες προσπάθειες- Το Α΄ Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο
- 1.3.: Οι εισηγήσεις Γληνού- Δελμούζου για τα παρθεναγωγεία
- 1.4.: Η μεταρρύθμιση του 1913

- **Δ΄ ΜΕΡΟΣ: Η έρευνα**

Κεφάλαιο 1^ο : Η Κέα κατά την πρώτη εικοσαετία του 20ου αιώνα: ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο

- 1.1.: Ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία της νήσου Κέας
- 1.2.: Η οικονομική ζωή τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα
- 1.3.: Οι πρώτες προσπάθειες αστικοποίησης
- 1.4.: Εξωτερική μετανάστευση και εσωτερικές μετακινήσεις

Κεφάλαιο 2^ο : Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών

- 2.1.: Το πλήρες δημοτικό σχολείο Κέας
- 2.2.: Υπόθεση εργασίας
- 2.3.: Κατηγοριοποίηση των επαγγελματιών

Κεφάλαιο 3^ο : Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση και σχολική παρουσία

- 3.1.: Η συνολική σχολική παρουσία των μαθητριών
- 3.2.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (Κατηγορία Α΄)

- 3.3.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα (Κατηγορία Β')
- 3.4.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ')
- 3.5.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ')
- 3.6.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε')

Κεφάλαιο 4°: Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση και επίδοση

- 4.1.: Η συνολική επίδοση των μαθητριών
- 4.2.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (Κατηγορία Α')
- 4.3.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα (Κατηγορία Β')
- 4.4.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ')
- 4.5.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ')
- 4.6.: Η επίδοση των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε')

Κεφάλαιο 5°: Συμπεράσματα

- 5.1.: Η κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών
- 5.2.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών
- 5.3.: Η επίδοση των μαθητριών

- **Ε' ΜΕΡΟΣ : Παραρτήματα**
Γενικοί έλεγχοι περιόδου 1903-1922 (Πίνακες)
- **Βιβλιογραφία**

- 3.3.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα (Κατηγορία Β')
- 3.4.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ')
- 3.5.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ')
- 3.6.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε')

Κεφάλαιο 4°: Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση και επίδοση

- 4.1.: Η συνολική επίδοση των μαθητριών
- 4.2.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (Κατηγορία Α')
- 4.3.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα (Κατηγορία Β')
- 4.4.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ')
- 4.5.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ')
- 4.6.: Η επίδοση των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε')

Κεφάλαιο 5°: Συμπεράσματα

- 5.1.: Η κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών
- 5.2.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών
- 5.3.: Η επίδοση των μαθητριών

- **Ε' ΜΕΡΟΣ : Παραρτήματα**
Γενικοί έλεγχοι περιόδου 1903-1922 (Πίνακες)
- **Βιβλιογραφία**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία, με τίτλο «Η εκπαίδευση των θηλέων στην Κέα κατά την περίοδο 1903-1922», εκπονήθηκε κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους 2000-01 ως πτυχιακή εργασία. Στόχο έχει να διερευνήσει την εκπαιδευτική κατάσταση των θηλέων κατά την φάση της πρωτοβάθμιας εκπαιδευτικής διαδικασίας και την πρόσβασή τους σε αυτήν, σε σχέση με τις επικρατούσες κοινωνικό - επαγγελματικές δομές, στο νησί της Κέας.

Για την εκπόνησή της στηρίχθηκα σε δημοσίευτο αρχειακό υλικό του Δημοτικού σχολείου Ιουλίδας Κέας. Πιο συγκεκριμένα, κατέγραψα και μελέτησα τους γενικούς ελέγχους του Πλήρους Δημοτικού Σχολείου Θηλέων Κέας για τις περιόδους 1903-1912 και 1919-1922. Επιλέχθηκε αυτή η περίοδος καθώς βρισκόμαστε στη στροφή του 20ου αιώνα, που σηματοδοτεί σημαντικές αλλαγές στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας. Η έρευνα σταματά στο 1922, χρονιά που αποτελεί σταθμό στην ιστορία της Ελλάδας, με την Μικρασιατική καταστροφή και τις κοινωνικό-οικονομικές και πολιτικές συνέπειές της. Τα πρώτα στοιχεία που εντοπίστηκαν αφορούν στο σχολικό έτος 1903-04. Το κενό που υπάρχει ανάμεσα στα έτη 1913-1918 οφείλεται στη μη εύρεση αρχειακού υλικού για τις χρονιές αυτές.

Το υλικό που συλλέχθηκε περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία: την ηλικία των μαθητριών, το επάγγελμα του πατέρα, την συνολική επίδοση, τις απουσίες και τη διαγωγή τους. Στηριζόμενη σε αυτά τα δεδομένα διερεύνησα τη σχέση ανάμεσα στην κοινωνικό-οικονομική προέλευση των μαθητριών και την σχολική συμμετοχή και επίδοσή τους. Για να στηριχθεί θεωρητικά η εργασία μελετήθηκε επίσης το ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο της εποχής εκείνης, καθώς και οι επικρατούσες τάσεις και αντιλήψεις γύρω από τη γυναικεία εκπαίδευση και τη θέση της γυναίκας γενικότερα.

Ειδικότερα, η εργασία είναι χωρισμένη σε τέσσερα βασικά μέρη και ένα πέμπτο, το παράρτημα. Στο Α' μέρος παρουσιάζεται το ιστορικό πλαίσιο της περιόδου 1897-1922. Η ιστορική αναδρομή ξεκινά από το 1897, καθώς τότε η ήττα στον ελληνοτουρκικό πόλεμο προκαλεί ποικίλες αντιδράσεις στην ελληνική πολιτική, οικονομική και κοινωνική ζωή. Ορόσημο αποτελεί και το 1913, που οριοθετεί την αρχή μιας περιόδου εθνικής κυρίως αποκατάστασης, αλλά και εκπαιδευτικής, με τη λήξη των βαλκανικών πολέμων και την κατάθεση του φιλόδοξου εκπαιδευτικού νομοσχεδίου του 1913, που τελικά δεν ψηφίστηκε.

Στην περίοδο 1913-1922 διαδραματίζονται πολύ σημαντικά ιστορικά γεγονότα, με κορυφαία: (α) τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο (1914-1918), που αποτελεί την προώθηση και ικανοποίηση της Μεγάλης Ιδέας για την Ελλάδα και (β) την Μικρασιατική καταστροφή (1922), που σηματοδοτεί την εξόντωση και τον ξεριζωμό του ελληνισμού από τις προαιώνιες εστίες του στην Μικρασία και την Ανατολική Θράκη.

Στο Β' μέρος παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο των παραπάνω περιόδων, με ορόσημο το νομοσχέδιο του 1895, αφού αυτό είναι που ισχύει ουσιαστικά μέχρι και το 1929, και τη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1913. Σημαντική θέση κατέχουν επίσης το νομοσχέδιο του 1917 και οι νόμοι του 1920.

Στο Γ΄ μέρος παρουσιάζονται οι διάφορες τάσεις και ιδέες που επικρατούσαν σχετικά με τη θέση της γυναίκας την εποχή εκείνη. Επίσης μελετώνται και οι νόμοι που ίσχυαν για τη γυναικεία εκπαίδευση και γενικά οι τάσεις και οι προσπάθειες που έγιναν γύρω από αυτήν.

Το Δ΄ μέρος της εργασίας αποτελεί την παρουσίαση της έρευνας. Αρχικά δίνεται το ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο της Κέας για την περίοδο που εξετάζεται. Στα επόμενα κεφάλαια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που βγήκαν από τη μελέτη των γενικών ελέγχων του Δημοτικού σχολείου θηλέων Κέας (1903-1922). Πιο συγκεκριμένα, εξετάζεται η κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών, η οποία παρουσιάζεται σε κατηγορίες. Στη συνέχεια ερευνάται και παρουσιάζεται η σχολική παρουσία των μαθητριών σε σύγκριση με την κοινωνικό-επαγγελματική προέλευσή τους και έπειτα η επίδοσή τους, με τα ίδια πάντα κριτήρια. Τέλος δίνονται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την έρευνα.

Το Ε΄ και τελευταίο μέρος είναι το παράρτημα, όπου παρατίθενται οι γενικοί έλεγχοι της περιόδου 1903-1922.

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1897-1922

1.1.: Η περίοδος 1897-1912

Το 1897 αποτελεί ορόσημο στην ιστορική εξέλιξη της χώρας, καθώς ο ελληνοτουρκικός πόλεμος λήγει με ήττα της Ελλάδας. Μετά την ήττα η Θεσσαλία, που προσαρτήθηκε το 1881, παρέμεινε στην Ελλάδα και η Κρήτη επικηρύχθηκε αυτόνομη, υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου και υπό την εποπτεία του πρίγκιπα Γεωργίου. Οι σημαντικότερες όμως συνέπειες ήταν η καταβολή αποζημίωσης στην Τουρκία και η επιβολή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου στην Ελλάδα.

Μετά την ήττα του 1897 και τις συνέπειές της, ξέσπασε στο λαό ένα έντονο αντιδυναστικό ρεύμα. Με την επέμβαση όμως των Μεγάλων Δυνάμεων και με τη συνεργασία των Ελλήνων πολιτικών το ρεύμα αυτό κατευνάστηκε και η βασιλική εξουσία διατηρήθηκε ισχυρή¹.

Στις εκλογές του 1899 νικητής βγαίνει ο Γεώργιος Θεοτόκης, ο οποίος κάνει αξιόλογες προσπάθειες για τη βελτίωση της οικονομίας. Πράγματι, έως το 1901, οι προσπάθειες αυτές ευοδώνονται. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στους τομείς της ασφάλειας και της δικαιοσύνης. Όσον αφορά στις διεθνείς σχέσεις, ηρεμία επικρατεί στην Κρήτη, αλλά στο Μακεδόνικο μέτωπο επικρατούν ταραχές.

Από το 1899 βουλγάρικα ένοπλα σώματα δρούσαν στη Μακεδονία, με σκοπό αρχικά την αυτονόμησή της και έπειτα την προσάρτησή της στη Βουλγαρία². Το 1900 στέλνονται εκεί άτακτες ομάδες Ελλήνων στρατιωτών με σκοπό την προστασία των ανυπεράσπιστων Ελλήνων της Μακεδονίας³. Είναι ο λεγόμενος Μακεδονικός Αγώνας, που διαρκεί μέχρι το 1908.

Την περίοδο 1901 με 1905 παρατηρείται σταθερότητα στο ελληνικό εξαγωγικό εμπόριο, το οποίο παρουσιάζει ανάκαμψη το 1910. Την ίδια εποχή αναπτύσσεται η ελληνική ναυτιλία και η βιομηχανία, με αργά αλλά σταθερά βήματα⁴.

Την εποχή εκείνη ωστόσο επικρατεί έντονη δυσαρέσκεια για την ήττα της Ελλάδας στον πόλεμο με την Τουρκία. Έτσι, το 1909 σχηματίζεται ο «Στρατιωτικός Σύνδεσμος», με ηγέτη τον Νικόλαο Ζορμπά, συνταγματάρχη του πυροβολικού, και συγκεντρώνει γύρω του νέες δυνάμεις, οι οποίες αγανακτούν και επιδιώκουν την αλλαγή. Τη νύχτα της 14^{ης} προς 15^{ης} Αυγούστου αξιωματικοί του στρατού αλλά και πολίτες σχηματίζουν κίνημα και δηλώνουν πως στηρίζουν το «Στρατιωτικό Σύνδεσμο»⁵. Είναι η γνωστή Επανάσταση στο Γουδί. Ο Σύνδεσμος απαιτεί την αναδιοργάνωση του στρατού και του στόλου, την απομάκρυνση των πριγκίπων από κάθε στρατιωτική διοίκηση και τη μεταρρύθμιση και εξυγίανση της πολιτικής ζωής. Για την πραγμάτωση των στόχων αυτών μετά το πραξικόπημα καλεί στην Ελλάδα από την Κρήτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

¹ Ελένη Χουρμούζη, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΑ, Εκδοτική Αθηνών ΑΕ, Αθήνα 1977, σ. 160.

² Βακαλόπουλος Απόστολος, Νέα Ελληνική Ιστορία: 1204-1985, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 327.

³ Βακαλόπουλος Απόστολος, όπ.π., σ. 330.

⁴ Νικόλαος Οικονόμου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 197.

⁵ Αθανάσιος Βερεμής, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 258.

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1897-1922

1.1.: Η περίοδος 1897-1912

Το 1897 αποτελεί ορόσημο στην ιστορική εξέλιξη της χώρας, καθώς ο ελληνοτουρκικός πόλεμος λήγει με ήττα της Ελλάδας. Μετά την ήττα η Θεσσαλία, που προσαρτήθηκε το 1881, παρέμεινε στην Ελλάδα και η Κρήτη επικηρύχθηκε αυτόνομη, υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου και υπό την εποπτεία του πρίγκιπα Γεωργίου. Οι σημαντικότερες όμως συνέπειες ήταν η καταβολή αποζημίωσης στην Τουρκία και η επιβολή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου στην Ελλάδα.

Μετά την ήττα του 1897 και τις συνέπειές της, ξέσπασε στο λαό ένα έντονο αντιδυναστικό ρεύμα. Με την επέμβαση όμως των Μεγάλων Δυνάμεων και με τη συνεργασία των Ελλήνων πολιτικών το ρεύμα αυτό κατευνάστηκε και η βασιλική εξουσία διατηρήθηκε ισχυρή¹.

Στις εκλογές του 1899 νικητής βγαίνει ο Γεώργιος Θεοτόκης, ο οποίος κάνει αξιόλογες προσπάθειες για τη βελτίωση της οικονομίας. Πράγματι, έως το 1901, οι προσπάθειες αυτές ευοδώνονται. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στους τομείς της ασφάλειας και της δικαιοσύνης. Όσον αφορά στις διεθνείς σχέσεις, ηρεμία επικρατεί στην Κρήτη, αλλά στο Μακεδόνικο μέτωπο επικρατούν ταραχές.

Από το 1899 βουλγάρικα ένοπλα σώματα δρούσαν στη Μακεδονία, με σκοπό αρχικά την αυτονόμησή της και έπειτα την προσάρτησή της στη Βουλγαρία². Το 1900 στέλνονται εκεί άτακτες ομάδες Ελλήνων στρατιωτών με σκοπό την προστασία των ανυπεράσπιστων Ελλήνων της Μακεδονίας³. Είναι οι λεγόμενοι Μακεδονικός Αγώνας, που διαρκεί μέχρι το 1908.

Την περίοδο 1901 με 1905 παρατηρείται σταθερότητα στο ελληνικό εξαγωγικό εμπόριο, το οποίο παρουσιάζει ανάκαμψη το 1910. Την ίδια εποχή αναπτύσσεται η ελληνική ναυτιλία και η βιομηχανία, με αργά αλλά σταθερά βήματα⁴.

Την εποχή εκείνη ωστόσο επικρατεί έντονη δυσαρέσκεια για την ήττα της Ελλάδας στον πόλεμο με την Τουρκία. Έτσι, το 1909 σχηματίζεται ο «Στρατιωτικός Σύνδεσμος», με ηγέτη τον Νικόλαο Ζορμπά, συνταγματάρχη του πυροβολικού, και συγκεντρώνει γύρω του νέες δυνάμεις, οι οποίες αγανακτούν και επιδιώκουν την αλλαγή. Τη νύχτα της 14^{ης} προς 15^{ης} Αυγούστου αξιωματικοί του στρατού αλλά και πολίτες σχηματίζουν κίνημα και δηλώνουν πως στηρίζουν το «Στρατιωτικό Σύνδεσμο»⁵. Είναι η γνωστή Επανάσταση στο Γουδί. Ο Σύνδεσμος απαιτεί την αναδιοργάνωση του στρατού και του στόλου, την απομάκρυνση των πριγκίπων από κάθε στρατιωτική διοίκηση και τη μεταρρύθμιση και εξυγίανση της πολιτικής ζωής. Για την πραγμάτωση των στόχων αυτών μετά το πραξικόπημα καλεί στην Ελλάδα από την Κρήτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

¹ Ελένη Χουρμούζη, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμος ΙΑ, Εκδοτική Αθηνών ΑΕ, Αθήνα 1977, σ. 160.

² Βακαλόπουλος Απόστολος, Νέα Ελληνική Ιστορία: 1204-1985, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 327.

³ Βακαλόπουλος Απόστολος, όπ.π., σ. 330.

⁴ Νικόλαος Οικονόμου, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 197.

⁵ Αθανάσιος Βερεμής, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 258.

Ο Βενιζέλος, Κρητικός πολιτικός που είχε διακριθεί στους αγώνες για την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, εκφράζει την προσήλωσή του στην εθνική ιδέα και τους δημοκρατικούς θεσμούς, αλλά ταυτόχρονα είναι δυναμικός φορέας νέων αντιλήψεων⁶. Η νίκη του στις εκλογές του 1910 έφερε στην επιφάνεια νέα πρόσωπα, από τις αστικές και αγροτικές περιφέρειες. Σκοπός της κυβέρνησης Βενιζέλου ήταν ο εκσυγχρονισμός του κράτους. Ωστόσο δείχνει μετριοπάθεια τόσο στην πολιτική όσο και την κοινωνική μεταρρύθμιση. Ενδεικτικό της τάσης του αυτής είναι ότι η βουλή του 1911 ήταν Αναθεωρητική και όχι Συντακτική⁷. Οι νόμοι που ψηφίζει η νέα συνέλευση προβλέπουν την εξασφάλιση των ατομικών ελευθεριών, το αμετάθετο των υπαλλήλων και την προστασία από τις αυθαιρεσίες της εκτελεστικής εξουσίας και των πολιτικών. Στον Βενιζέλο αποδίδεται η ίδρυση του κράτους δικαίου. Επίσης αναδιοργανώνονται οι κρατικές υπηρεσίες: την αναδιοργάνωση του στρατού αναλαμβάνει η Γαλλία και του ναυτικού η Αγγλία. Ιδιαίτερη φροντίδα δίνεται στη δικαιοσύνη και τη δημόσια παιδεία.

1.2.: Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912-1913)

Η επανάσταση των «Νεότουρκων» το 1908 είχε φέρει σε δύσκολη θέση τους χριστιανικούς πληθυσμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η Τουρκία άρχισε να προσεγγίζει τη Γερμανία, καθώς η ακεραιότητα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας δεν ενδιαφέρει πια την Αγγλία, τη Ρωσία και τη Γαλλία. Στη βαλκανική χερσόνησο δημιουργούνται συμμαχίες: η Ελλάδα με τη Σερβία, η Σερβία με τη Βουλγαρία και η Ελλάδα με τη Βουλγαρία δημιουργούν τη Βαλκανική Συμμαχία. Όλες αυτές οι χώρες συντάσσονται εναντίον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Τον Οκτώβριο του 1912 η Ελλάδα κηρύττει τον πόλεμο στην Τουρκία. Τέσσερα είναι τα μέτωπα του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου: της Θράκης, της βόρειας Μακεδονίας και της Αλβανίας, της νότιας Μακεδονίας και τέλος της Ηπείρου. Στο πρώτο μέτωπο δρουν κυρίως οι Βούλγαροι, στο δεύτερο οι Σέρβοι και οι Μαυροβούνιοι και στο τρίτο και το τέταρτο οι Έλληνες⁸. Ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος τερματίζεται με τη Συνθήκη του Λονδίνου, το Μάιο του 1912. Σύμφωνα με τη συνθήκη αυτή σύνορο της Ελλάδας και της Τουρκίας οριζόταν ο Έβρος, ενώ προέβλεπε και την επικυριαρχία της Ελλάδας στην Κρήτη. Οι συμφωνίες όμως του 1912 προκάλεσαν αντιγνωμίες ανάμεσα σε Ελλάδα, Βουλγαρία και Σερβία και το πρόβλημα διανομής των εδαφών προκάλεσε νέο πόλεμο ανάμεσα στους πρώην συμμάχους

Ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος βρίσκει τη Σερβία και την Ελλάδα αντιμέτωπες με τη Βουλγαρία και τη Βουλγαρία αντιμέτωπη με την Τουρκία και τη Ρουμανία. Ο πόλεμος αυτός λήγει με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου, τον Αύγουστο του 1913. Σύμφωνα με αυτήν η Β. Μακεδονία, το Μοναστήρι και η μεγάλη κοιλάδα του Βαρδάρη προσαρτώνται στη Σερβία. Η Ελλάδα παίρνει τη Θεσσαλονίκη, τη Χαλκιδική, την Καβάλα, τη Ν. Ήπειρο, τα Ιωάννινα και τα νησιά του Αιγαίου, εκτός από τα Δωδεκάνησα -τα οποία ανήκαν στην Ιταλία- και τα νησιά Ίμβρο και Τένεδο - τα οποία προσαρτούσε η Τουρκία. Στην Τουρκία επίσης παραχωρήθηκε

⁶ Κων/νος Σβολοπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ό.π., σ. 266.

⁷ Βακαλόπουλος Απόστολος, ό.π., σ. 344.

⁸ Κων/νος Σβολοπουλος, ό.π., σ. 333.

η Ανατολική Θράκη και η Ανδριανούπολη. Για τη Βουλγαρία προβλεπόταν έξοδος στο Αιγαίο και για την Αλβανία ανεξαρτησία. Η λήξη των Βαλκανικών πολέμων βρίσκει την Ελλάδα με διπλάσια έκταση. Ο πληθυσμός επίσης αυξάνεται, από 2.666.000 σε 4.363.000⁹.

1.3.: Η οικονομική κατάσταση της χώρας την περίοδο 1914-1918

Την περίοδο αυτή την οικονομική βάση της χώρας αποτελεί η γεωργία, καθώς το 65% περίπου του πληθυσμού ασχολείται με αυτήν. Έως το 1917, ωστόσο, λίγες είναι οι προσπάθειες που έγιναν για αγροτική μεταρρύθμιση¹⁰.

Σημαντική σε αυτόν τον τομέα ήταν η δράση της επαναστατικής κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης (1916) υπό τον Ελ. Βενιζέλο, με τα μέτρα που παίρνει για απαλλοτρίωση των μεγάλων κτημάτων των κολίγων. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η ίδρυση του Υπουργείου Γεωργίας το 1917. Την περίοδο 1915-1917 παρατηρείται αύξηση των συνεταιρισμών, καθώς και της γεωργικής παραγωγής και της αξίας των γεωργικών προϊόντων.

Η Ελλάδα, στις παραμονές του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, βρίσκεται στο πρώτο βιομηχανικό στάδιο εξέλιξης, στο στάδιο του εμπορικού καπιταλισμού. Το είδος αυτό του καπιταλισμού είναι που εμποδίζει την ανάπτυξη της βιομηχανίας, αφού το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο αποφέρουν μεγαλύτερα κέρδη¹¹.

1.4.: Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος

Η Ευρώπη, ήδη από το 1904, ήταν διαιρεμένη στις Κεντρικές Δυνάμεις και στις δυνάμεις της Entente. Στην Ελλάδα ο παλιός πολιτικός κόσμος και το παλάτι συντάσσονταν με τις Κεντρικές Δυνάμεις, καθώς ο βασιλιάς Κωνσταντίνος ήταν παντρεμένος με την αδελφή του Γουλιέλμου Β΄. Αντίθετα, η Φιλελεύθερη Κίνηση και ο Βενιζέλος έδειχναν την προτίμησή τους στην Entente.

Η νίκη της Ελλάδας στους Βαλκανικούς πολέμους και η εδαφική της αύξηση προμήνουσε μελλοντικές συγκρούσεις με τους ηττημένους γείτονές της, Βουλγαρία και Τουρκία. Η ασφάλεια της Ελλάδας εξαρτιόταν από εξωγενείς παράγοντες¹². Μετά το ξέσπασμα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914), η κυβέρνηση Βενιζέλου αρχικά κρατούσε ουδέτερη στάση, περιμένοντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για έξοδο στον πόλεμο στο πλευρό της Entente. Μετά τη νίκη του Βενιζέλου στις εκλογές του 1915 οι βενιζελικοί υποστήριζαν τη θέση αυτή, ενώ οι φιλοβασιλικοί επιθυμούσαν να κρατήσουν στάση ουδετερότητας.

Τον Οκτώβριο του 1915 ο βασιλιάς αναγκάζει την κυβέρνηση Βενιζέλου σε παραίτηση. Στις εκλογές που ακολουθούν το Δεκέμβριο, το βενιζελικό κόμμα απέχει και οι φιλογερμανικές τάσεις που επικρατούν ασκούν ευνοϊκή προς τις Κεντρικές Δυνάμεις πολιτική. Τα γεγονότα αυτά οδηγούν τη Στρατιωτική Ένωση βενιζελικών σε επανάσταση, η οποία τοποθετεί επαναστατική κυβέρνηση στην Θεσσαλονίκη, με προσωρινό πρωθυπουργό το Βενιζέλο, τον Οκτώβριο του

⁹ Βακαλόπουλος Απόστολος, ό.π., σ. 350.

¹⁰ Γεώργιος Λεονταρίτης, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ό.π., σ. 74

¹¹ Γεώργιος Λεονταρίτης, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ό.π., σ. 76.

¹² Γεώργιος Λεονταρίτης, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ό.π., σ. 8

1916. Με τη βοήθεια των δυνάμεων της Entente ο Βενιζέλος, στη συνέχεια, παίρνει την εξουσία και στην Αθήνα¹³.

Το 1917 ο Κωνσταντίνος εγκαταλείπει το θρόνο και τη θέση του παίρνει ο Αλέξανδρος. Τον Ιούλιο του ίδιου χρόνου η Ελλάδα μπαίνει στον πόλεμο στο πλευρό της Entente.

Η λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου βρίσκει τη χώρα μας στη μεριά των νικητών. Η συνθήκη που επισφράγισε το τέλος του πολέμου ήταν η Συνθήκη των Σεβρών (10 Αυγούστου 1920). Η υπογραφή της θεωρείται μεγάλη επιτυχία της πολιτικής του Βενιζέλου. Σύμφωνα με αυτήν στην Ελλάδα παραχωρούνταν τα νησιά Ίμβρος και Τένεδος, η Ανατολική Θράκη και τα νησιά του Αιγαίου. Επίσης ανελάμβανε τη διοίκηση της περιοχής της Σμύρνης, με τον όρο ότι σε πέντε (5) χρόνια θα διενεργούνταν δημοψήφισμα για προσάρτηση με πλήρη κυριαρχία. Τέλος η Κύπρος παραχωρούνταν στην Αγγλία.

1.5.: Οικονομικές και πολιτικές συνέπειες

Μετά τους Βαλκανικούς και τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο το έδαφος της Ελλάδας υπερδιπλασιάζεται. Το ίδιο συμβαίνει και με τον πληθυσμό της. Το γεγονός αυτό οδηγεί τόσο σε κοινωνικές όσο και πολιτικές εξελίξεις, καθώς 1,5 εκατομμύρια πρόσφυγες βρίσκονται στην Ελλάδα, χωρίς περιουσία. Το Υπουργείο Γεωργίας ήταν νεοσύστατο (1917), και έντονη ήταν η ανάγκη για μεταρρύθμιση του αγροτικού νόμου. Η αγροτική και βιομηχανική παραγωγή είναι στάσιμη, ενώ υπάρχουν απώλειες στην εμπορική ναυτιλία. Ως συνέπεια όλων αυτών, το συνδικαλιστικό κίνημα εντείνεται και το εργατικό κίνημα δρα ενεργά. Ενδεικτική της τάσης αυτής είναι η δημιουργία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών και του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος, το 1918¹⁴.

1.6.: Η Μικρασιατική εκστρατεία

Η περίοδος που εξετάζουμε σηματοδοτείται από την ιδεολογία της Μεγάλης Ιδέας και την προσπάθεια απελευθέρωσης και ενσωμάτωσης στο ελληνικό κράτος των «αλύτρωτων αδελφών».

Ήδη από το Μάιο του 1919 ο ελληνικός στρατός βρισκόταν στη Σμύρνη, με εντολή των Μεγάλων Δυνάμεων. Η παρουσία του εκεί ήταν αντίθετη με τα συμφέροντα ορισμένων από αυτές (Γαλλία, Ιταλία), που ζητούσαν πρόσχημα για να τον εγκαταλείψουν. Η αφορμή δόθηκε με την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920. Με την επικράτηση του φιλοβασιλικού κόμματος, επιστρέφει στην Ελλάδα και το θρόνο ο Κωνσταντίνος, υποστηρικτής των Κεντρικών Δυνάμεων. Με αυτό το πρόσχημα η Entente εγκαταλείπει την Ελλάδα.

Η Ελλάδα λοιπόν μένει μόνη στο μικρασιατικό μέτωπο, ενώ ταυτόχρονα εξαντλείται οικονομικά. Η πορεία του ελληνικού στρατού προς το εσωτερικό της Τουρκίας ανακόπτεται και η άμυνά του καταρρέει. Στις 9 Σεπτεμβρίου του 1922 ο τουρκικός στρατός εισβάλλει στη Σμύρνη και την πυρπολεί. Ακολουθούν σφαγές των κατοίκων και εκκένωση της Μ. Ασίας από τους ελληνικούς πληθυσμούς¹⁵.

¹³ Σβορώνος Ν. Γ., Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας Θεμέλιο 1989, σ. 121

¹⁴ Σβορώνος Ν. Γ., όπ.π., σ. 127

¹⁵ Βακαλόπουλος Απόστολος, όπ.π., σ. 369

Με αυτόν τον τρόπο ξεριζώνεται ο πανάρχαιος ελληνικός πληθυσμός της Μ. Ασίας.

Οι ελληνοτουρκικές διενέξεις τερματίζονται με την ανακωχή στα Μουδανιά, τον Οκτώβρη του 1922, με την οποία σύνορο της Ελλάδας με την Τουρκία ορίζεται ο Έβρος.

Μετά την αποχώρηση των ελληνικών στρατευμάτων από τη Μ. Ασία Έλληνες αξιωματικοί που είχαν μετάσχει στο μικρασιατικό μέτωπο, με ηγέτες τον Ν. Πλαστήρα, Σ. Γονατά και Α. Χατζηκυριάκο, κηρύσσουν επανάσταση και αναγκάζουν το βασιλιά Κωνσταντίνο σε παραίτηση¹⁶. Με αυτόν τον τρόπο επανέρχονται οι βενιζελικοί στην εξουσία.

Τα γεγονότα του 1922 «κλείνουν» με την υπογραφή της Συνθήκης της Λωζάνης, στις 24 Ιουλίου του 1923. Σύμφωνα με αυτήν ο Έβρος είναι το σύνορο Ελλάδας και Τουρκίας, η Μ. Ασία ανήκει στην Τουρκία, τα Δωδεκάνησα στην Ιταλία και η Β. Ήπειρος στην Αλβανία. Πέρα από τον τερματισμό του πολέμου και την απαγκίστρωση των Ελλήνων από τις μακροχρόνιες πολεμικές συγκρούσεις, σηματοδοτεί και το τέλος της Μεγάλης Ιδέας και της «Ελλάδας των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών».

¹⁶ Βακαλόπουλος Απόστολος, οπ.π., σ 371.

Β' ΜΕΡΟΣ: Θεσμικό πλαίσιο περιόδου 1895-1922

1.1.: Η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών και ο «Πολιτιστικός Πατριωτισμός»

Η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στην Ελλάδα, στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20ού αιώνα, δεν εξαρτήθηκε μόνο από τους ισχύοντες νόμους της εποχής εκείνης, αλλά και από κάποιους εξωγενείς παράγοντες. Ένας από αυτούς ήταν και η στάση των γονέων απέναντι στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Η αντιμετώπιση της εκπαίδευσης από την πλευρά των γονέων, ήταν διαφορετική ανάλογα με το φύλο, παρ' όλο που, σύμφωνα με τους νόμους, είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα και για τα δύο φύλα

Η διείσδυση της εκπαίδευσης στα αγόρια ήταν πιο διαδεδομένη λόγω της κοινωνικής ανόδου που προσέφερε. Οι γονείς λοιπόν «ζητούσαν» τα σχολεία και επεδίωκαν να στέλνουν τα παιδιά τους σε αυτά, τουλάχιστον τα αγόρια. Περισσότερο στην τάση αυτή των γονέων κι όχι στον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης, οφείλεται η γρήγορη διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στην Ελλάδα¹⁷. Στην ίδια τάση οφείλονται και τα υψηλότερα ποσοστά φοίτησης στα αγόρια σε σύγκριση με εκείνα των κοριτσιών. Στο δημοτικό ωστόσο, τα ποσοστά φοίτησης των κοριτσιών είναι υψηλότερα (25-30%) σε σύγκριση με εκείνα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης¹⁸.

Σχετικά με τη διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στις επαρχίες, ο αγροτικός πληθυσμός ακολούθησε τον αστικό στη διαδικασία πρόσβασης στην εκπαίδευση, μια που στην Ελλάδα δεν συναντάμε την οικοδόμηση ειδικού σχολικού δικτύου προορισμένου για τους προνομιούχους. Η διαδικασία αυτή είναι ανεξάρτητη από τη διαδικασία αστικής συγκέντρωσης¹⁹.

Όσον αφορά στη χρηματοδότηση του σχολικού δικτύου, αυτή γινόταν από την ελληνική αστική τάξη του εξωτερικού. Πέρα από αυτήν όμως δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε και την ύπαρξη ενός ρεύματος άμεσης χρηματοδότησης από μέρος ντόπιου πληθυσμού. Η χρηματοδότηση αυτή δεν γινόταν πάντα από εύπορες οικογένειες, που είχαν τη δυνατότητα να στηρίξουν οικονομικά τους σχολικούς μηχανισμούς, αλλά και από ανθρώπους ενδεείς και συχνά αγράμματους. Αυτό είναι το φαινόμενο που ο Κων/νος Τσουκαλάς ονομάζει «Πολιτιστικό Πατριωτισμό»²⁰. Το φαινόμενο ορίζεται ως εξής: η ύπαρξη μίας γενικής συνείδησης, σε ιδεολογικό επίπεδο, στους οικονομικά αδύναμους Έλληνες του 19^{ου} αιώνα, ταύτισης των εθνικών συμφερόντων με την πολιτιστική αναβάθμιση και υπεροχή, που οδηγεί πρόσωπα συχνά τελείως αγράμματα, στο να στέλνουν τις οικονομίες τους στα πολιτιστικά έργα και την εθνική εκπαίδευση

¹⁷ Κων/νος Τσουκαλάς, Εξάρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830-1922), Θεμέλιο 1992, σ. 411.

¹⁸ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 425.

¹⁹ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 413.

²⁰ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 412.

Β' ΜΕΡΟΣ: Θεσμικό πλαίσιο περιόδου 1895-1922

1.1.: Η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών και ο «Πολιτιστικός Πατριωτισμός»

Η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στην Ελλάδα, στα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20ού αιώνα, δεν εξαρτήθηκε μόνο από τους ισχύοντες νόμους της εποχής εκείνης, αλλά και από κάποιους εξωγενείς παράγοντες. Ένας από αυτούς ήταν και η στάση των γονέων απέναντι στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Η αντιμετώπιση της εκπαίδευσης από την πλευρά των γονέων, ήταν διαφορετική ανάλογα με το φύλο, παρ' όλο που, σύμφωνα με τους νόμους, είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα και για τα δύο φύλα

Η διείσδυση της εκπαίδευσης στα αγόρια ήταν πιο διαδεδομένη λόγω της κοινωνικής ανόδου που προσέφερε. Οι γονείς λοιπόν «ζητούσαν» τα σχολεία και επεδίωκαν να στέλνουν τα παιδιά τους σε αυτά, τουλάχιστον τα αγόρια. Περισσότερο στην τάση αυτή των γονέων κι όχι στον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης, οφείλεται η γρήγορη διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στην Ελλάδα¹⁷. Στην ίδια τάση οφείλονται και τα υψηλότερα ποσοστά φοίτησης στα αγόρια σε σύγκριση με εκείνα των κοριτσιών. Στο δημοτικό ωστόσο, τα ποσοστά φοίτησης των κοριτσιών είναι υψηλότερα (25-30%) σε σύγκριση με εκείνα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης¹⁸.

Σχετικά με τη διείσδυση των σχολικών μηχανισμών στις επαρχίες, ο αγροτικός πληθυσμός ακολούθησε τον αστικό στη διαδικασία πρόσβασης στην εκπαίδευση, μια που στην Ελλάδα δεν συναντάμε την οικοδόμηση ειδικού σχολικού δικτύου προορισμένου για τους προνομιούχους. Η διαδικασία αυτή είναι ανεξάρτητη από τη διαδικασία αστικής συγκέντρωσης¹⁹.

Όσον αφορά στη χρηματοδότηση του σχολικού δικτύου, αυτή γινόταν από την ελληνική αστική τάξη του εξωτερικού. Πέρα από αυτήν όμως δεν θα πρέπει να παραβλέπουμε και την ύπαρξη ενός ρεύματος άμεσης χρηματοδότησης από μέρος ντόπιου πληθυσμού. Η χρηματοδότηση αυτή δεν γινόταν πάντα από εύπορες οικογένειες, που είχαν τη δυνατότητα να στηρίξουν οικονομικά τους σχολικούς μηχανισμούς, αλλά και από ανθρώπους ενδεείς και συχνά αγράμματους. Αυτό είναι το φαινόμενο που ο Κων/νος Τσουκαλάς ονομάζει «Πολιτιστικό Πατριωτισμό»²⁰. Το φαινόμενο ορίζεται ως εξής: η ύπαρξη μίας γενικής συνείδησης, σε ιδεολογικό επίπεδο, στους οικονομικά αδύναμους Έλληνες του 19^{ου} αιώνα, ταύτισης των εθνικών συμφερόντων με την πολιτιστική αναβάθμιση και υπεροχή, που οδηγεί πρόσωπα συχνά τελείως αγράμματα, στο να στέλνουν τις οικονομίες τους στα πολιτιστικά έργα και την εθνική εκπαίδευση

¹⁷ Κων/νος Τσουκαλάς, Εξάρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830-1922), Θεμέλιο 1992, σ. 411.

¹⁸ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 425.

¹⁹ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 413.

²⁰ Κων/νος Τσουκαλάς, ό.π., σ. 412.

κι όχι σε άλλους τομείς εθνικών δραστηριοτήτων²¹. Χωρίς τη συνεισφορά των ανθρώπων αυτών η διείσδυση των σχολικών μηχανισμών δεν θα είχε τους ίδιους ρυθμούς.

Η τάση αυτή ερμηνεύεται καθώς ήδη από το 17^ο αιώνα ο ρόλος της εκπαίδευσης ήταν να αποτελέσει τον ενοποιητικό κρίκο του νέου ελληνισμού με τον αρχαίο και να συμβάλλει στη διάδοση και μεταφορά των «φώτων» της Δύσης στην Ανατολή. Έτσι, πέρα από την ύπαρξη του «Πολιτιστικού Πατριωτισμού» παρατηρείται κι ένας «Πολιτισμικός Δαρβινισμός» μια ιεράρχηση δηλαδή των πολιτισμών. Η ιεράρχηση αυτή ξεκινά από τις «πολιτισμένες» χώρες της Δύσης και προχωρά διαμέσου της Ελλάδας, προς την Ανατολή.²² Η παιδεία ήταν λοιπόν αυτή που θα βοηθούσε την Ελλάδα να φέρει σε πέρας τον ενοποιητικό της ρόλο και να ταυτιστεί με την Ευρώπη και τον Ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Παράλληλα εντοπίζεται και το φαινόμενο του «ηγεμονισμού, η διαδικασία δηλαδή πρόσληψης και οικειοποίησης αξιών των ανωτέρων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων από τα κατώτερα στρώματα, χωρίς κριτική και χωρίς τη διαμεσολάβηση της συνειδητοποίησης.²³ Η κυριαρχία των ανώτερων κοινωνικοοικονομικών στρωμάτων δεν επιτυγχάνεται με τη βία, αλλά με την αποδοχή και τη συμφωνία. Όσον αφορά στον «Πολιτιστικό Πατριωτισμό», αποτελεί έκφραση του «ηγεμονισμού» αφού αυτός μεταδίδεται μέσω των εκπαιδευτικών οργανώσεων. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρείται και στις αρχές του 20ου αιώνα.

1.2.: Ο νόμος ΒΤΜΘ΄ του 1895

Ξεκινώντας την μελέτη του θεσμικού πλαισίου της εξεταζόμενης περιόδου, θέτουμε ως όριο το 1895 με την ψήφιση του νόμου ΒΤΜΘ΄. Ο νόμος αυτός, όσον αφορά στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, προέβλεπε την ίδρυση νηπιαγωγείων, γραμματοδιδασκαλείων, κοινών δημοτικών σχολείων, τετραετούς φοίτησης και πλήρων δημοτικών, εξαετούς φοίτησης. Η φοίτηση στα σχολεία αυτά, που ανήκουν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ήταν υποχρεωτική. Τα δημοτικά σχολεία είχαν σκοπό την ηθική και θρησκευτική μόρφωση των παιδιών, καθώς και την παροχή των απαραίτητων για τη ζωή γνώσεων.

Για να μεταβεί ένας μαθητής από τη μία βαθμίδα του δημοτικού σχολείου στην άλλη, υποβαλλόταν σε κατατακτήριες εξετάσεις. Το ίδιο ίσχυε και για όσους μετέβαιναν από το δημοτικό στο ελληνικό και το γυμνάσιο. Με το σύστημα αυτό των εξετάσεων ευνοούνταν κυρίως όσοι έμεναν στις μεγάλες πόλεις, δηλαδή οι γόνοι των κυρίαρχων τάξεων²⁴.

Σε κάποια άρθρα γίνεται λόγος για την εκπαίδευση των κοριτσιών, η οποία προβλεπόταν να γίνεται σε ξεχωριστά σχολεία. Τα σχολεία αυτά θα ιδρύονταν όπου συγκεντρώνονται πάνω από εικοσιπέντε (25) κορίτσια. Εκεί θα μπορούσαν να φοιτούν και αγόρια, αν δεν είναι πάνω από δέκα ετών κι αν στην περιοχή τους

²¹ Σακκής Δ.Α. Νεοσυστατο Ελληνικό Κράτος 1833-1848 – Οικονομικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές συνιστώσες της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, Τόμος Α΄, ΤΥΠΩΘΗΤΩ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ, Αθήνα 2001, σ. 47

²² Σακκής, Δ.Α., όπ.π., σ. 48.

²³ Σακκής Δ.Α. όπ.π, σ. 61.

²⁴ Μπουζάκης Σήφης, Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1985), Gutenberg, Αθήνα 2000, σ. 53.

δεν υπάρχει σχολείο αρρένων. Στα σχολεία θηλέων διδάσκονται τα ίδια μαθήματα με τα αντίστοιχα των αγοριών και επιπλέον κάποια συμπληρωματικά, όπως κοπτική, ραπτική, οικιακά, κ.τ.λ.

1.3.: Τα νομοσχέδια του 1899

Καθώς προχωράμε προς τα τέλη του 19^{ου} και τις αρχές του 20ου αιώνα παρατηρείται μεταβολή των παραγωγικών σχέσεων, με την κατάργηση των φεουδαρχικών σχέσεων και την απαρχή του καπιταλισμού. Με τα νομοσχέδια του 1899 ο ρόλος του σχολείου θεωρείται για πρώτη φορά από μία σκοπιά αστική²⁵. Ο Τρικούπης δικαιολογημένα θεωρείται ο πρώτος πολιτικός εκφραστής μίας συνειδητής αστικής εκπαιδευτικής πολιτικής²⁶.

Στόχος των νομοσχεδίων ήταν η γενίκευση της δημοτικής εκπαίδευσης σε όλη την Ελλάδα και η επιβολή της ως υποχρεωτική. Οργανώνεται λοιπόν επτάχρονη δημοτική εκπαίδευση, χωρισμένη σε δύο κύκλους: ο πρώτος διαρκούσε τέσσερα (4) χρόνια και ακολουθούσε ο δεύτερος με διάρκεια τρία (3) χρόνια ή το γυμνάσιο. Για να εξυπηρετήσει το σχολείο τον αστικό του ρόλο, προβλέπεται κατάργηση της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και αντικατάστασή της από την καθαρεύουσα. Επίσης παρέχονται πρακτικές γνώσεις, με στόχο την προετοιμασία των μαθητών για την κοινωνική και οικονομική ζωή. Η σημαντική αυτή καινοτομία οδηγεί στην αυτοτέλεια της δημοτικής εκπαίδευσης.

Τα νομοσχέδια του 1899 δεν ψηφίστηκαν, ως εκ τούτου μέχρι το 1905 ισχύει ο νόμος ΒΤΜΘ΄ του 1895. Το 1905 ο νόμος αυτός τροποποιείται και καθιερώνει δύο ειδών δημοτικά σχολεία: τα τετρατάξια κοινά και τα εξατάξια πλήρη²⁷.

1.4.: Η περίοδος 1900-1913

Μέχρι το 1913, οπότε και έγινε μία σημαντική μεταρρυθμιστική προσπάθεια, ίσχυε και εφαρμοζόταν το εκπαιδευτικό σύστημα, όπως αυτό είχε ψηφιστεί το 1895. Από το 1900, ωστόσο, έως το 1913 έγιναν κάποιες σημαντικές προσπάθειες για αλλαγές, στις οποίες δεσπόζουσα θέση κατείχε το γλωσσικό ζήτημα, γύρω από το οποίο ξέσπασε σφοδρή πάλη.

Στα 1901 διαδραματίζονται τα Ευαγγελικά. Τότε έγιναν για πρώτη φορά προσπάθειες να μεταφρασθεί η Αγία Γραφή στη δημοτική, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Φοιτητές και μέρος του λαού αντέδρασαν έντονα και ξέσπασαν επεισόδια, γεγονός που οδήγησε την κυβέρνηση του Γ. Θεοτόκη σε παραίτηση²⁸.

Την ίδια κατάληξη είχε και το εγχείρημα να παρουσιαστεί η «Ορέστεια» του Αισχύλου μεταφρασμένη στη δημοτική από το Βασιλικό Θέατρο, το 1903. Αντιδράσεις προκλήθηκαν πάλι από φοιτητές και η προσπάθεια εγκαταλείφθηκε αφού ξέσπασαν συμπλοκές. Η περίπτωση αυτή είναι γνωστή ως Ορεστιακά.

²⁵ Μπουζάκης Σίφης, *οπ.π.*, σ. 56

²⁶ Τσουκαλάς Κων/νος, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, Τόμος ΙΔ, Εκδοτική Αθηνών ΑΕ, Αθήνα 1977, σ. 54.

²⁷ Λέφας Χ., *Ιστορία της Εκπαίδευσης*, ΟΕΣΒ, Αθήνα 1942, σ. 40.

²⁸ Κων/νος Δημαράς, *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, *οπ.π.*, σ. 408.

Το 1908 είναι ιδιαίτερα σημαντική χρονιά για τα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας, αφού τότε αναλαμβάνει τη διεύθυνση του Ανώτερου Παρθεναγωγείου Βόλου ο Αλέξανδρος Δελμούζος. Ο Δελμούζος, από το 1908 έως το 1911 που διευθύνει το Παρθεναγωγείο, κάνει χρήση προοδευτικής παιδαγωγικής, προωθεί την εμπειρική μάθηση και χρησιμοποιεί τη δημοτική γλώσσα. Οι προσπάθειές του αυτές δέχθηκαν έντονη κριτική και πολεμική, γεγονός που οδήγησε στην παραίτηση του Δελμούζου και το κλείσιμο του σχολείου. Ο ίδιος ο Δελμούζος παραπέμφθηκε σε δίκη με τις κατηγορίες της αθεΐας και της εξύβρισης, όπου τελικά αθώωθηκε. Τα γεγονότα αυτά έμειναν γνωστά ως «Τα Αθεϊκά»²⁹.

Το 1910 ιδρύεται ο Εκπαιδευτικός Όμιλος από ομάδα δημοτικιστών. Στα 1912 μετρά ήδη εξακόσια πενήντα (650) μέλη. Σκοπός του Ομίλου ήταν η αναμόρφωση της ελληνικής εκπαίδευσης και η ίδρυση ενός πρότυπου δημοτικού σχολείου. Τα μέλη του Ομίλου πρέσβευαν ότι τα θεμέλια της παιδείας έπρεπε να στηριχθούν σε πραγματικά στοιχεία της ελληνικής ζωής³⁰.

Αυτές είναι οι προσπάθειες που έγιναν κατά την περίοδο 1895 - 1912 γύρω από την ελληνική εκπαίδευση. Μέχρι και τη χρονιά αυτή καμία σημαντική αλλαγή δεν πραγματοποιήθηκε, αφού οι όποιες προτάσεις φορέων δεν εφαρμόστηκαν. Τις προσπάθειες της περιόδου αυτής ακολούθησαν άλλες, πολύ σημαντικές, το 1913 και το 1917.

1.5.: Η μεταρρύθμιση του 1913

Το 1913 αποτελεί ορόσημο στην εκπαιδευτική ζωή της χώρας, καθώς γίνεται μία σημαντική μεταρρυθμιστική προσπάθεια, η μεταρρύθμιση του 1913, με υπουργό Παιδείας τον Ιωάννη Τσιριμώκο. Οι προσπάθειες αυτές για αλλαγή ήταν αποτέλεσμα πολιτικών και κοινωνικών ζυμώσεων. Ήδη από το 1909 με την επανάσταση στο Γουδί, δημιουργήθηκαν νέα κοινωνικά στρώματα -ναυτιλιακά, αστικά, εμπορευματικά- τα οποία με τη σειρά τους προκάλεσαν μεταβολές στο πολιτικό επίπεδο. Σημαντικός ήταν κι ρόλος της Μεγάλης Ιδέας, που ήδη είχε γίνει η κυρίαρχη ιδεολογία της μικρής και μεσαίας αστικής τάξης. Η ιδεολογία αυτή σε συνδυασμό με το κίνημα του δημοτικισμού, οδήγησαν σε κοινωνικούς μετασχηματισμούς. Συνέπεια των μετασχηματισμών αυτών ήταν η δημιουργία νέων κοινωνικών δομών και η ώθηση σε πολιτική δράση. Αποτέλεσμα όλων αυτών των γεγονότων ήταν η μεταρρυθμιστική προσπάθεια του 1913³¹.

Το νομοσχέδιο που κατατέθηκε είχε σχεδιασθεί από φιλελεύθερους, δημοτικιστές παιδαγωγούς και προωθούσε ένα φιλελεύθερο μοντέλο εκπαίδευσης, που στηριζόταν στη βιωματική μάθηση και την παιδοκεντρική αγωγή. Ο ρόλος του σχολείου σύμφωνα με αυτό ήταν διττός: (α) η ένταξη των ατόμων στην κοινωνία και (β) η επαγγελματική προετοιμασία για την ένταξη στην παραγωγική διαδικασία. Για να εξυπηρετήσει αυτό το σκοπό, το νομοσχέδιο του 1913 καθιερώνει το εξαετές δημοτικό σχολείο, το οποίο είναι «υποχρεωτικό, κοινό για όλους τους μαθητές και των δύο φύλων, ενιαίο, αυτόνομο και αυτοτελές»³².

²⁹ Ευαγγελόπουλος Σπύρος, Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Δανιάς. Αθήνα 1987, σ. 12.

³⁰ Ευαγγελόπουλος Σπύρος, ό.π., σ. 13.

³¹ Μπουζάκης Σήφης, Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα, Gutenberg. Αθήνα 1994, σ. 10.

³² Μπουζάκης Σήφης, ό.π., σ. 14.

Βασικός στόχος του νομοσχεδίου είναι να προσαρμόσει το εκπαιδευτικό σύστημα στις κοινωνικό-οικονομικές ανάγκες της ζωής. Για αυτόν τον λόγο δίνεται έμφαση στα πρακτικά μαθήματα. Επιπλέον, πέρα από τη φοίτηση στα βασικά μαθήματα, προέβλεπε και την υποχρεωτική φοίτηση σε συμπληρωματικά μαθήματα, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες (π.χ. ίδρυση εμπορικού σχολείου στη Σύρο, γεωργικού στη Θεσσαλία, κ.ο.κ.). Και αυτές όμως οι εκσυγχρονιστικές για την εποχή προσπάθειες, απέτυχαν. Το νομοσχέδιο δεν ψηφίστηκε, αφού συνάντησε έντονες αντιδράσεις από κατάλοιπα της φεουδαρχίας, από καθηγητές σχολείων μέσης εκπαίδευσης και από άλλες ομάδες.

1.6.: Η μεταρρύθμιση του 1917

Την αποτυχημένη προσπάθεια του 1913, ακολουθεί η μεταρρύθμιση του 1917. Τα μέτρα που πήρε η προσωρινή, επαναστατική κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης ήταν ριζοσπαστικά και αποτελούσαν μία αξιοσημείωτη προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης. Το νομοσχέδιο λοιπόν του 1917 καθιερώνει τη δημοτική γλώσσα σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου, με την παράλληλη διδασκαλία της καθαρεύουσας στις δύο τελευταίες τάξεις. Ακόμη, γράφονται τα νέα αναγνωστικά των πρώτων τεσσάρων τάξεων στη δημοτική και δίνεται η ελευθερία στους συγγραφείς των βιβλίων να επιλέξουν την ύλη και το περιεχόμενό τους. Τότε είναι που γράφθηκαν οι δύο γραμματικές του Μ. Τριανταφυλλίδη: «Η γραμματική διδασκαλία των τριών πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου» και «Η γλωσσική διδασκαλία της Δ΄ τάξεως του δημοτικού σχολείου». Με βάση τα δύο αυτά βιβλία γράφθηκαν και τα νέα αναγνωστικά: «Τα ψηλά βουνά», του Ζαχαρία Παπαντωνίου και «Το αλφαβητάρι με τον ήλιο»³³.

Ακολουθούν οι νόμοι του 1920 που αναθέτουν τις δαπάνες της στοιχειώδους εκπαίδευσης στο κράτος. Επίσης προβλέπουν την ίδρυση της Παιδαγωγικής Ακαδημίας, που στόχο θα έχει την ειδική μόρφωση των καθηγητών. Ωστόσο, με την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του 1920, ανακόπτεται η μεταρρύθμιση του 1917. Η Παιδαγωγική Ακαδημία δεν λειτουργεί ποτέ, ενώ οι νόμοι για την αλλαγή της γλώσσας στα αναγνωστικά ακυρώνονται. Τα βιβλία μάλιστα, που είχαν γράψει καταξιωμένοι Έλληνες συγγραφείς, ρίχθηκαν στην πυρά.

Όλες οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες που έγιναν, από το 1899 έως και το 1920, δεν βρήκαν εφαρμογή, αφού τα διάφορα νομοσχέδια που κατατέθηκαν δεν ψηφίστηκαν ποτέ. Οπότε μέχρι και το 1929 βασικά ισχύει ο νόμος ΒΤΜΘ΄ του 1895, με μικρές μόνο τροποποιήσεις.

³³ Μπουζάκης Σήφης, Νεοελληνική Εκπαίδευση(1821-1985), όπ.π., σ 66.

Γ΄ ΜΕΡΟΣ: Θέση της γυναίκας και γυναικεία εκπαίδευση

1.1.: Ιδέες και τάσεις γύρω από την εκπαίδευση των γυναικών

Η γυναικεία εκπαίδευση ακολούθησε μία ειδική κατεύθυνση, καθώς από τον 19^ο ήδη αιώνα υπήρχε η πεποίθηση ότι η γυναίκα είναι πνευματικά ασθενέστερη από τον άνδρα και άρα δεν είναι σε θέση να μορφωθεί. Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις του Γκυγιώ το 1901 ότι, όχι μόνο η γυναίκα είναι πνευματικά ασθενέστερη από τον άνδρα, αλλά και η γενετική της δύναμη ελαττώνεται από τη διανοητική δαπάνη. Επομένως, η διανοητική εργασία είναι επιβλαβής για την υγεία της γυναίκας, η οποία θα πρέπει να εκπαιδεύεται στις αναγκαίες μόνο και ευχάριστες γνώσεις³⁴.

Ωστόσο δεν θα πρέπει να μένει ολοκληρωτικά αμόρφωτη, προκειμένου να ανταποκριθεί στο ρόλο της ως σύντροφος, μητέρα, οικοδέσποινα. Για αυτόν τον σκοπό τα κορίτσια θα πρέπει να γνωρίζουν τα στοιχειώδη γράμματα, αλλά και μία ειδικότερη παιδεία³⁵. Έτσι ο Σ. Ζουπάνος, στα 1902 δήλωνε ότι πρέπει να μορφώνονται τα κορίτσια, γιατί πρέπει να μορφώνονται οι μητέρες³⁶. Η Κ. Παρρέν στο άρθρο της «Αι λιποτάκται του οίκου» υποστήριζε ότι τα γράμματα τείνουν να εκθρονίσουν το νοικοκυριό από τα σπίτια. Για το λόγο αυτό προτείνει η μόρφωση της γυναίκας να γίνει «σύμφωνα με τον προορισμό της και τις παραδόσεις του εθνικού βίου»³⁷.

1.2.: Οι πρώτες προσπάθειες - Το Α΄ Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο

Η εκπαίδευση των θηλέων δεν έτυχε ιδιαίτερης φροντίδας. Χαρακτηριστικό είναι ότι στην Παλαιά Ελλάδα από τα 3.350 δημοτικά σχολεία μόνο τα 681 είναι Παρθεναγωγεία. Από έρευνες φαίνεται ότι μόλις το 5,53% του γυναικείου πληθυσμού φοιτά, ενώ το ποσοστό των αναλφάβητων γυναικών φτάνει το 80%³⁸. Ατελέστατη είναι και η μόρφωση του διδακτικού προσωπικού.

Μία πρώτη προσπάθεια για τη γυναικεία εκπαίδευση γίνεται το 1904, στο Α΄ Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο. Το συνέδριο αυτό διοργανώθηκε από το Σύλλογο προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων, το Φιλολογικό Σύλλογο Παρνασσό και τον Σύλλογο προς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων. Το συνέδριο είχε τέσσερα τμήματα: (α) της στοιχειώδους εκπαίδευσης (β) της μέσης εκπαίδευσης (γ) της γυναικείας αγωγής και (δ) της τεχνικής - επαγγελματικής εκπαίδευσης. Σε αυτό μετείχαν εκπαιδευτικοί από την Ελλάδα, την Κύπρο και από υπόδουλες περιοχές.

³⁴ Φουρναράκη Ελένη, Εκπαίδευση και αγωγή των κοριτσιών - Ελληνικοί προβληματισμοί (1830-1910) - Ένα ανθολόγιο, Ιστορικό αρχείο ελληνικής νεολαίας - Γενική γραμματεία νέας γενιάς, Αθήνα 1987. σ. 483

³⁵ Φουρναράκη Ελένη, όπ.π., σ. 16.

³⁶ Φουρναράκη Ελένη όπ.π., σ. 497.

³⁷ Φουρναράκη Ελένη, όπ.π., σ. 475.

³⁸ Μπουζάκης Σήφης, Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα, όπ.π., σ. 72.

Πρόεδρος του τμήματος της γυναικείας αγωγής ανέλαβε η Αικατερίνη Λασκαρίδου. Κατά τις συζητήσεις του συνεδρίου διαπιστώνεται ότι ένας μεγάλος αριθμός κοριτσιών δεν πηγαίνει σχολείο. Προτείνεται λοιπόν να εφαρμοσθεί ο νόμος ΒΤΜΘ³⁹, σύμφωνα με τον οποίο η δημοτική εκπαίδευση είναι υποχρεωτική, να εξασφαλισθεί η φοίτηση των άπορων κοριτσιών, να αυξηθούν τα δημοτικά σχολεία θηλέων, να ιδρυθούν νηπιαγωγεία και να βελτιωθεί η κατάρτιση της δασκάλας και της νηπιαγωγού.

Ακόμη επισημαίνουν ότι η εκπαίδευση των κοριτσιών θα πρέπει να γίνει πιο πρακτική και να δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια του εθνικού φρονήματος. Όλοι οι σύνεδροι τονίζουν ότι θα πρέπει να γίνει αποτελεσματική διαπαιδαγώγηση των κοριτσιών για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου τους ως συζύγου, μητέρας και οικοδέσποινας. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του Αριστείδη Κουρτίδη ότι πρέπει να τονισθεί «η πρακτικότητα και η ελληνοπρέπεια στη μόρφωση των κοριτσιών»³⁹ και της Καλλιόπης Κεχαγιά ότι «η αγωγή της γυναίκας έχει στόχο την ανάπτυξη της πρωτίστως ως ανθρώπου, ως γυναίκας και ως ελληνίδας»⁴⁰. Στο συνέδριο αυτό τέθηκε για πρώτη φορά επίσημα και δημόσια το ζήτημα της γυναικείας αγωγής.

Ιδιαίτερα σημαντική θέση στην εξέλιξη της εκπαίδευσης των κοριτσιών, κατέχει η λειτουργία του Ανώτερου Παρθεναγωγείου Βόλου. Το Παρθεναγωγείο ιδρύθηκε το 1908 και η διεύθυνσή του ανατέθηκε στον Αλέξανδρο Δελμούζο. Η ίδρυσή του ήταν αποτέλεσμα της επίδρασης σύγχρονων ξένων παιδαγωγικών ιδεών, αλλά και της διάθεσης για αμφισβήτηση των κατεστημένων αντιλήψεων στην εκπαίδευση⁴¹. Στο σχολείο αυτό, ο Δελμούζος εισήγαγε τη δημοτική γλώσσα και έκανε χρήση σύγχρονων παιδαγωγικών μεθόδων. Οι μέθοδοι αυτές αναφέρονται στην αντίληψη της αυτενέργειας του παιδοκεντρισμού και της βιωματικής μάθησης⁴². Όπως ήδη αναφέρθηκε η λειτουργία του σχολείου ανακόπηκε και οι πρωταγωνιστές του οδηγήθηκαν σε δίκη το 1914, με τις κατηγορίες της εξύβρισης και της αθεΐας.

Το 1908 επίσης, στην Εισηγητική Έκθεση επί του νομοσχεδίου «Περί οργανώσεως της Γυναικείας Εκπαιδεύσεως», ο Σ.Ε. Στάης τονίζει ότι προνοούν για όλο το γυναικείο πληθυσμό της Ελλάδας, τόσο τον αστικό όσο και τον αγροτικό⁴³. Πρεσβεύει λοιπόν ότι για τις κόρες των αγροτών είναι επαρκής η εξαετής δημοτική εκπαίδευση, ενώ ως συμπληρωματικές προστίθενται οι αγροτικές σχολές διετούς φοίτησης. Περισσότερες είναι οι επιλογές για τις κόρες των αστών. Όσες έχουν ανάγκη από εργασία μπορούν να ακολουθήσουν διετείς σπουδές σε οικοκυρικές και χειροτεχνικές σχολές. Οι υπόλοιπες μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα στο Παρθεναγωγείο «προς ηθικήν και διανοητικήν παιδείαν αυτών προ της εξόδου εις τον κοινωνικόν βίον»⁴⁴. Τη διετή φοίτηση στο Παρθεναγωγείο μπορεί να ακολουθήσει το διδασκαλείο, απ' όπου αποφοιτούν δασκάλες ή νηπιαγωγοί, ή το γυμνάσιο. Τα κορίτσια δεν αποκλείονται από την εμπορική εκπαίδευση.

³⁹ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, Η εκπαίδευση «εις τα του οικου» και τα γυναικεία καθήκοντα - Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929, Ιστορικό αρχείο ελληνικής νεολαίας - Γενική γραμματεία νέας γενιάς, Αθήνα 1987, σ.150.

⁴⁰ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, ό.π., σ. 152.

⁴¹ Μπουζάκης Σήφης, Νεοελληνική Εκπαίδευση, ό.π., σ. 62.

⁴² Μπουζάκης Σήφης, ό.π., σ. 62.

⁴³ Φουρναράκη Ελένη, ό.π., σ. 587.

⁴⁴ Φουρναράκη Ελένη, ό.π., σ. 588.

“Έντονο είναι και το ενδιαφέρον της εργατικής τάξης για την εκπαίδευση των κοριτσιών. Το ενδιαφέρον αυτό εκφράζεται έμπρακτα με τη δημιουργία του «Κυριακού Σχολείου Εργατριών», το 1911, από το Εργατικό Κέντρο Αθηνών⁴⁵.

1.3.: Οι εισηγήσεις Γληνού και Δελμούζου για τα παρθεναγωγεία

Σημαντική χρονιά για τη γυναικεία εκπαίδευση ήταν και το 1912, με τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε το Κεντρικό Εποπτικό Συμβούλιο της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Το Συμβούλιο ζήτησε από τον Εκπαιδευτικό Όμιλο να εισηγηθεί τις παρατηρήσεις του για τις ατέλειες του προγράμματος του Δημοτικού Ανώτερου Παρθεναγωγείου και του διδασκαλείου των κοριτσιών. Επίσης ο Όμιλος καλείται να προτείνει τροποποιήσεις. Τις παρατηρήσεις και προτάσεις τους καταθέτουν από την πλευρά του Εκπαιδευτικού Ομίλου ο Δημήτριος Γληνός και ο Αλέξανδρος Δελμούζος.

Εξετάζοντας τα προγράμματα του Δημοτικού Ανώτερου Παρθεναγωγείου και του διδασκαλείου κοριτσιών, διαπιστώνουν την ύπαρξη της τάσης από την πλευρά των αστών, να μιμούνται την κατ' οίκον διδασκαλία των πλουσίων και να επιδιώκουν την δημιουργία «καλών νοικοκυρών»⁴⁶. Μετά τις παραπάνω διαπιστώσεις, ο Γληνός και ο Δελμούζος συνέστησαν: (α) την ίδρυση κλασικών και πραγματικών λυκείων για τις αποφοίτους του Ανώτερου παρθεναγωγείου, με σκοπό το Πανεπιστήμιο και (β) την ίδρυση κατώτερων επαγγελματικών σχολείων για τις απόφοιτες του δημοτικού. Τα σχολεία αυτά θα ήταν κοπτικής - ραπτικής, οικοκυρικής κ.τ.λ. Στο πρόγραμμα που πρότειναν για τα παρθεναγωγεία, κυρίαρχη ήταν η ανθρωπιστική, εθνική και θετική μόρφωση, που εφαρμόστηκε στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου. Όσον αφορά το πρόγραμμα για το δημοτικό, ο Γληνός εισηγήθηκε ότι το μόνο διαφορετικό μάθημα για τα κορίτσια θα έπρεπε να είναι η χειροτεχνία. Οι προτάσεις αυτές δεν βρήκαν εφαρμογή, παρά μόνο στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου, όπου εφαρμόζονταν ήδη από το 1908. Κι εκεί όμως, όπως είδαμε, προκλήθηκαν αντιδράσεις και η λειτουργία του σχολείου σταμάτησε δύο χρόνια αργότερα.

1.4.: Η μεταρρύθμιση του 1913

Την προσπάθεια του 1912 ακολουθεί η μεταρρύθμιση του 1913, με το νομοσχέδιο Τσιριμώκου. Στη «Γενική Εισηγητική Έκθεση», που συνέταξε ο Δ. Γληνός, τονίζεται η ανάγκη μεταρρύθμισης της γυναικείας εκπαίδευσης, καθώς το ποσοστό των αναλφάβητων γυναικών είναι πολύ υψηλό (80%). Παρατηρούνται επίσης προλήψεις και αδιαφορία από μέρους της άρχουσας τάξης γύρω από την εκπαίδευση των κοριτσιών⁴⁷. Υπάρχει ανάγκη τα κορίτσια να διδαχθούν χρήσιμες γνώσεις και για αυτόν το λόγο πρότυπο της γυναικείας εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι η εκπαίδευση των αγοριών. Για την περαιτέρω μόρφωση των κοριτσιών, προτείνεται η ίδρυση γυμνασίων κοριτσιών που θα τα προετοιμάζουν για την εισαγωγή τους στο Πανεπιστήμιο. Έγιναν ακόμη συστάσεις για την ίδρυση

⁴⁵ Αλέξης Δημαράς, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 412

⁴⁶ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, όπ.π., σ. 168

⁴⁷ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, όπ.π., σ. 175.

“Έντονο είναι και το ενδιαφέρον της εργατικής τάξης για την εκπαίδευση των κοριτσιών. Το ενδιαφέρον αυτό εκφράζεται έμπρακτα με τη δημιουργία του «Κυριακού Σχολείου Εργατριών», το 1911, από το Εργατικό Κέντρο Αθηνών⁴⁵.

1.3.: Οι εισηγήσεις Γληνού και Δελμούζου για τα παρθεναγωγεία

Σημαντική χρονιά για τη γυναικεία εκπαίδευση ήταν και το 1912, με τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε το Κεντρικό Εποπτικό Συμβούλιο της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Το Συμβούλιο ζήτησε από τον Εκπαιδευτικό Όμιλο να εισηγηθεί τις παρατηρήσεις του για τις ατέλειες του προγράμματος του Δημοτικού Ανώτερου Παρθεναγωγείου και του διδασκαλείου των κοριτσιών. Επίσης ο Όμιλος καλείται να προτείνει τροποποιήσεις. Τις παρατηρήσεις και προτάσεις τους καταθέτουν από την πλευρά του Εκπαιδευτικού Ομίλου ο Δημήτριος Γληνός και ο Αλέξανδρος Δελμούζος.

Εξετάζοντας τα προγράμματα του Δημοτικού Ανώτερου Παρθεναγωγείου και του διδασκαλείου κοριτσιών, διαπιστώνουν την ύπαρξη της τάσης από την πλευρά των αστών, να μιμούνται την κατ' οίκον διδασκαλία των πλουσίων και να επιδιώκουν την δημιουργία «καλών νοικοκυρών»⁴⁶. Μετά τις παραπάνω διαπιστώσεις, ο Γληνός και ο Δελμούζος συνέστησαν: (α) την ίδρυση κλασικών και πραγματικών λυκείων για τις αποφοίτους του Ανώτερου παρθεναγωγείου, με σκοπό το Πανεπιστήμιο και (β) την ίδρυση κατώτερων επαγγελματικών σχολείων για τις απόφοιτες του δημοτικού. Τα σχολεία αυτά θα ήταν κοπτικής - ραπτικής, οικοκυρικής κ.τ.λ. Στο πρόγραμμα που πρότειναν για τα παρθεναγωγεία, κυρίαρχη ήταν η ανθρωπιστική, εθνική και θετική μόρφωση, που εφαρμόστηκε στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου. Όσον αφορά το πρόγραμμα για το δημοτικό, ο Γληνός εισηγήθηκε ότι το μόνο διαφορετικό μάθημα για τα κορίτσια θα έπρεπε να είναι η χειροτεχνία. Οι προτάσεις αυτές δεν βρήκαν εφαρμογή, παρά μόνο στο Ανώτερο Παρθεναγωγείο Βόλου, όπου εφαρμόζονταν ήδη από το 1908. Κι εκεί όμως, όπως είδαμε, προκλήθηκαν αντιδράσεις και η λειτουργία του σχολείου σταμάτησε δύο χρόνια αργότερα.

1.4.: Η μεταρρύθμιση του 1913

Την προσπάθεια του 1912 ακολουθεί η μεταρρύθμιση του 1913, με το νομοσχέδιο Τσιριμώκου. Στη «Γενική Εισηγητική Έκθεση», που συνέταξε ο Δ. Γληνός, τονίζεται η ανάγκη μεταρρύθμισης της γυναικείας εκπαίδευσης, καθώς το ποσοστό των αναλφάβητων γυναικών είναι πολύ υψηλό (80%). Παρατηρούνται επίσης προλήψεις και αδιαφορία από μέρους της άρχουσας τάξης γύρω από την εκπαίδευση των κοριτσιών⁴⁷. Υπάρχει ανάγκη τα κορίτσια να διδαχθούν χρήσιμες γνώσεις και για αυτόν το λόγο πρότυπο της γυναικείας εκπαίδευσης θα πρέπει να είναι η εκπαίδευση των αγοριών. Για την περαιτέρω μόρφωση των κοριτσιών, προτείνεται η ίδρυση γυμνασίων κοριτσιών που θα τα προετοιμάζουν για την εισαγωγή τους στο Πανεπιστήμιο. Έγιναν ακόμη συστάσεις για την ίδρυση

⁴⁵ Αλέξης Δημαράς, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, όπ.π., σ. 412

⁴⁶ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, όπ.π., σ. 168

⁴⁷ Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, όπ.π., σ. 175.

αστικών σχολείων θηλέων, καθώς θεωρούσαν ότι τα κορίτσια της αστικής τάξης δεν προορίζονται για ανώτερες σπουδές. Όπως ήδη αναφέρθηκε το νομοσχέδιο του 1913 δεν ψηφίστηκε.

Το 1914 η Φιλεκπαιδευτική Εταιρεία σε συνεργασία με τους Δήμους και τις Κοινότητες αναλαμβάνουν την ίδρυση τριτάξιων αστικών σχολείων με σκοπό να συμπληρώσουν τη μόρφωση των θηλέων αποφοίτων των πλήρων δημοτικών σχολείων.

Αυτές είναι οι προσπάθειες που έγιναν για να κατοχυρωθεί νομικά η γυναικεία εκπαίδευση. Ωστόσο όλες οι συστάσεις και προτάσεις που έγιναν δεν εφαρμόστηκαν ποτέ, αφού τα αντίστοιχα νομοσχέδια δεν ψηφίστηκαν. Έτσι δεν παρατηρούνται αλλαγές στην εκπαίδευση των κοριτσιών και συνεχίζει να ισχύει ο νόμος ΒΤΜΘ', ο οποίος όμως δεν πλησίασε με ιδιαίτερη φροντίδα το θέμα της γυναικείας αγωγής.

Δ΄ ΜΕΡΟΣ: Η ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 1^ο: Η ΚΕΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ . ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1.: Ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία για την νήσο Κέα.

Η Κέα, το πιο κοντινό στην Αττική νησί των Κυκλάδων, με έκταση 131 τ.χλμ., είναι ορεινή με έντονο ανάγλυφο σε όλη της την έκταση. Οι μεγαλύτερες κοιλάδες της είναι αυτές του Μυλοποτάμου, των Ποισσών, του Οτζιά και του Σπαθιού. Στα βορειοδυτικά ξεχωρίζει ο βαθύς μεγάλος κόλπος του Αγίου Νικολάου, πανάρχαιο φυσικό ασφαλές αγκυροβόλιο⁴⁸. Τα εδάφη της Κέας είναι γόνιμα και η βλάστηση ιδιαίτερα πλούσια. Εκείνο όμως που εντυπωσιάζει στην ενδοχώρα της είναι οι χιλιάδες βασιλικές βελανιδιές (*Quercus Aegilops*), που σε ορισμένα σημεία συγκροτούν πυκνά δάση. Πουθενά στις Κυκλάδες δεν συναντάται παρόμοιο φαινόμενο⁴⁹.

Η Κέα ή αλλιώς Τζια, όπως λέγεται σήμερα, είναι μια ιδιότυπη μικροκοινωνία. Ο αστικός της χώρος περιορίζεται στη Χώρα (Ιουλίδα) που είναι και η πρωτεύουσα του νησιού και στην Κορησία (Λιβιάδι), το λιμάνι. Παρόλα αυτά οι χώροι αυτοί δεν ήταν και δεν είναι ακόμα και σήμερα αποκομμένοι από τον ευρύτερο χώρο της υπαίθρου, όπου κυριαρχεί η γεωργία και η κτηνοτροφία.

1.2.: Η οικονομική ζωή τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα.

Η Κέα, τόσο μετά την επανάσταση του '21 όσο και κατά την περίοδο που εξετάζουμε, στηρίχτηκε κατ' αρχήν στην αγροτική οικονομία και σταδιακά έχασε τη σημαντική θέση που κατείχε προεπαναστατικά, κυρίως στο χώρο της ναυτιλίας, καθώς η Σύρος και αργότερα ο Πειραιάς εξελίχθηκαν σε κύρια λιμάνια της τότε επικράτειας.

Οι άρχοντες καθώς και οι πιο μορφωμένες οικογένειες εγκατέλειψαν το νησί ως το 1880 περίπου και ως εκ τούτου τη διαχείριση της οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου. Οι εναπομείναντες Κείοι άρχισαν να μοιράζουν τη γη σε μικρότερες ιδιοκτησίες και επιπλέον να έχουν ενεργή συμμετοχή στη διοίκηση. Τα παιδιά τους μπορούν τώρα να παρακολουθήσουν το δημόσιο Δημοτικό και το Ελληνικό σχολείο⁵⁰. Το βελανίδι αποτελεί τη βασική παραγωγική και εξαγωγική δραστηριότητα, χάνοντας όμως με την πάροδο του χρόνου την υψηλή τιμή του και τη ζήτηση από τα βυρσοδεψεία λόγω της εμφάνισης των φθηνότερων χημικών υλών.

Επίσης η εξαγωγή κρασιού μειώνεται και οι Κείοι αγρότες προσπαθούν με διάφορους τρόπους να αντιμετωπίσουν την κρίση στις εξαγωγές τους. Γύρω στα 1910 η ντόπια αγελάδα διασταυρώνεται με την Ελβετική για την παράγωγή μιας νέας ράτσας, κατάλληλης για παραγωγή γάλακτος⁵¹. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της προσπάθειας των κατοίκων του νησιού για βελτίωση της

⁴⁸ Αναστασίου Τάσος, Κέα: Ιστορική μνήμη - Περιήγηση, Ερμούπολη 1994, σ. 10-11.

⁴⁹ Αναστασίου Τάσος, *οπ.π.*, σ. 12.

⁵⁰ John E. Cherry- Jack L. Davis, *Landscape archaeology as long term history*, 1991, σ. 389

⁵¹ Ψυλλας Ιωάννης, *Ιστορία της νήσου Κέας από αρχαιότατων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, Έκδοση των Αθηνησι Κείων, Αθήναι 1920, σ. 250

Δ΄ ΜΕΡΟΣ: Η ΕΡΕΥΝΑ

Κεφάλαιο 1^ο: Η ΚΕΑ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ . ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1.: Ιστορικά και γεωγραφικά στοιχεία για την νήσο Κέα.

Η Κέα, το πιο κοντινό στην Αττική νησί των Κυκλάδων, με έκταση 131 τ.χλμ., είναι ορεινή με έντονο ανάγλυφο σε όλη της την έκταση. Οι μεγαλύτερες κοιλάδες της είναι αυτές του Μυλοποτάμου, των Ποισσών, του Οτζιά και του Σπαθιού. Στα βορειοδυτικά ξεχωρίζει ο βαθύς μεγάλος κόλπος του Αγίου Νικολάου, πανάρχαιο φυσικό ασφαλές αγκυροβόλιο⁴⁸. Τα εδάφη της Κέας είναι γόνιμα και η βλάστηση ιδιαίτερα πλούσια. Εκείνο όμως που εντυπωσιάζει στην ενδοχώρα της είναι οι χιλιάδες βασιλικές βελανιδιές (*Quercus Aegilops*), που σε ορισμένα σημεία συγκροτούν πυκνά δάση. Πουθενά στις Κυκλάδες δεν συναντάται παρόμοιο φαινόμενο⁴⁹.

Η Κέα ή αλλιώς Τζια, όπως λέγεται σήμερα, είναι μια ιδιότυπη μικροκοινωνία. Ο αστικός της χώρος περιορίζεται στη Χώρα (Ιουλίδα) που είναι και η πρωτεύουσα του νησιού και στην Κορησία (Λιβιάδι), το λιμάνι. Παρόλα αυτά οι χώροι αυτοί δεν ήταν και δεν είναι ακόμα και σήμερα αποκομμένοι από τον ευρύτερο χώρο της υπαίθρου, όπου κυριαρχεί η γεωργία και η κτηνοτροφία.

1.2.: Η οικονομική ζωή τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα.

Η Κέα, τόσο μετά την επανάσταση του '21 όσο και κατά την περίοδο που εξετάζουμε, στηρίχτηκε κατ' αρχήν στην αγροτική οικονομία και σταδιακά έχασε τη σημαντική θέση που κατείχε προεπαναστατικά, κυρίως στο χώρο της ναυτιλίας, καθώς η Σύρος και αργότερα ο Πειραιάς εξελίχθηκαν σε κύρια λιμάνια της τότε επικράτειας.

Οι άρχοντες καθώς και οι πιο μορφωμένες οικογένειες εγκατέλειψαν το νησί ως το 1880 περίπου και ως εκ τούτου τη διαχείριση της οικονομικής και πολιτικής ζωής του τόπου. Οι εναπομείναντες Κείοι άρχισαν να μοιράζουν τη γη σε μικρότερες ιδιοκτησίες και επιπλέον να έχουν ενεργή συμμετοχή στη διοίκηση. Τα παιδιά τους μπορούν τώρα να παρακολουθήσουν το δημόσιο Δημοτικό και το Ελληνικό σχολείο⁵⁰. Το βελανίδι αποτελεί τη βασική παραγωγική και εξαγωγική δραστηριότητα, χάνοντας όμως με την πάροδο του χρόνου την υψηλή τιμή του και τη ζήτηση από τα βυρσοδεψεία λόγω της εμφάνισης των φθηνότερων χημικών υλών.

Επίσης η εξαγωγή κρασιού μειώνεται και οι Κείοι αγρότες προσπαθούν με διάφορους τρόπους να αντιμετωπίσουν την κρίση στις εξαγωγές τους. Γύρω στα 1910 η ντόπια αγελάδα διασταυρώνεται με την Ελβετική για την παράγωγή μιας νέας ράτσας, κατάλληλης για παραγωγή γάλακτος⁵¹. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της προσπάθειας των κατοίκων του νησιού για βελτίωση της

⁴⁸ Αναστασίου Τάσος, Κέα: Ιστορική μνήμη - Περιήγηση, Ερμούπολη 1994, σ. 10-11.

⁴⁹ Αναστασίου Τάσος, *οπ.π.*, σ. 12.

⁵⁰ John E. Cherry- Jack L. Davis, *Landscape archaeology as long term history*, 1991, σ. 389

⁵¹ Ψυλλας Ιωάννης, *Ιστορία της νήσου Κέας από αρχαιότατων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς*, Έκδοση των Αθηνησι Κείων, Αθήναι 1920, σ. 250

κτηνοτροφίας και άρα της οικονομίας. Μικρές επίσης ποσότητες βαμβακιού, μελιού και κριθαριού προσφέρουν στους κατοίκους κάποιο εισόδημα.

Ο μαρasmus της άλλοτε πανίσχυρης αρχοντικής τάξης δεν απέτρεψε ωστόσο, σ' όλο τον 19^ο και στις αρχές του 20ου αι. τη διατήρηση ταξικού χάσματος μεταξύ "καστρινών", που αντιπροσωπεύουν τις αρχοντικής καταγωγής οικογένειες και των αγροτών⁵².

1.3.: Οι πρώτες προσπάθειες αστικοποίησης.

Η εποχή αυτή ωστόσο χαρακτηρίζεται από μία προσπάθεια δυτικοποίησης και αστικοποίησης του ελλαδικού χώρου, κυρίως όμως προς την κατεύθυνση όχι τόσο της βιομηχανοποίησης, όσο της δημιουργίας και της επέκτασης επικοινωνιακών συστημάτων. Εισροή ξένων συχνά κεφαλαίων ενισχύει την κατεύθυνση αυτή.

Η ζωή των Κείων επηρεάζεται από τα εξωτερικά αυτά συστήματα με διάφορους νέους τρόπους. Διεθνείς εταιρίες σχετίζονται πιο άμεσα με το νησί καθώς στα τέλη του 19^{ου} αι. έχουμε στην περιοχή του Ορκού, στα ΒΑ παράλια της Κέας, ορυχεία εξόρυξης σιδήρου. Επίσης στα 1898 στη θέση Κόκκα, στο πιο απάνεμο σημείο του λιμανιού του Αγίου Νικολάου, εγκαταστάθηκε ένας σταθμός ανεφοδιασμού ατμόπλοιων. Η εταιρία «The Zea Coaling Company», με έδρα το Λονδίνο, έκανε εισαγωγή γαιανθράκων από την Αγγλία και αλλού για την εξυπηρέτηση των πλοίων που κινούνταν από Κωνσταντινούπολη προς Γιβραλτάρ ή Σουέζ και αντίστροφα⁵³. Σύμφωνα με μαρτυρίες, τριακόσιοι ως τετρακόσιοι εργάτες απασχολούνταν περιστασιακά, ερχόμενοι ακόμα και 30 χλμ μακριά από την Κόκκα πεζοί. Η εργασία, αν και περιστασιακή, απέδιδε σημαντικά χρηματικά ποσά στους Κείους που δούλευαν εκεί για να ενισχύσουν το αγροτικό τους εισόδημα. Η Κέα ήταν ένα από τα οκτώ ελληνικά νησιά που ακόμα διατηρούσαν εμπορικές, ναυτιλιακές δραστηριότητες χωρίς αυτό να μειώνει την πρωτοκαθεδρία του Πειραιά.

1.4.: Εξωτερική μετανάστευση και εσωτερικές μετακινήσεις

Πολλοί Κείοι ωστόσο εγκαταλείπουν το νησί, αναζητώντας καλύτερη και πιο προσοδοφόρα εργασία. Η απογραφή του 1907 δείχνει ότι 1.427 Κείοι κατοικούν κάπου στην Ελλάδα και 398 στο εξωτερικό, ενώ ο ντόπιος πληθυσμός μειώνεται από 4.311 σε 3.578 κατοίκους⁵⁴. Μεγάλος αναλογικά με τον πληθυσμό είναι ο αριθμός των καθηγητών, διδασκάλων, ιατρών, δικηγόρων, στρατιωτικών, καλλιτεχνών, βιομηχάνων και μεγαλεμπόρων που κατοικούν στην Αθήνα και αλλού. Κανείς Κείος δε μένει αγράμματος αλλά συνάμα αρκετοί είναι αυτοί που εκπατρίζονται γιατί βρίσκουν στενό το περιβάλλον του νησιού για ανάδειξη και πρόοδο⁵⁵.

Η Κέα επίσης γνώρισε αυτή την περίοδο και το φαινόμενο της εσωτερικής μετανάστευσης. Όλο και περισσότεροι αρχίζουν να κατοικούν έξω από τη Χώρα - την πρωτεύουσα του νησιού - σε ετήσια βάση και όχι μόνο για τις ημερήσιες ή

⁵² Αναστασίου Τασος, όπ.π., σ. 39.

⁵³ John E. Cherry- Jack L. Davis, όπ.π., σ. 393

⁵⁴ John E. Cherry- Jack L. Davis, όπ.π., σ. 393

⁵⁵ Ψυλλας Ιωάννης, όπ.π., σ. 305

εποχιακές τους εργασίες. Ο αναφερόμενος πληθυσμός της μειώθηκε από 4.631 το 1896 σε 3.230 το 1920, καθώς οι άνθρωποι είτε εγκαταλείπουν την Κέα είτε αρχίζουν να διαμένουν σε άλλα σημεία του νησιού. Το 1914 ο δήμος της Κέας χωρίζεται σε δύο κοινότητες (Χώρα και Κορησία)⁵⁶. Ήδη κατά τα τέλη του 19^{ου} αι. συνοικισμοί αναπτύσσονται κυρίως στα νότια του νησιού: Περαμεριά, Ελληνικά, Κατωμεριά, Αστρά, Ποίσσες και Καμπί. Εκεί προτιμούν να διαμένουν οι αγροτοκτηνοτρόφοι για να ασχολούνται με τη γεωργία στους νεοαποκτηθέντες αγρούς τους.

Οι κάτοικοι όμως αυτών των συνοικισμών διατηρούν στενούς δεσμούς με τη Χώρα. Τα παιδιά τους περπατούν καθημερινά ως τη Χώρα προκειμένου να παρακολουθήσουν το σχολείο ακόμα και κάτω από τις πιο δύσκολες καιρικές συνθήκες. Οι περισσότερες οικογένειες διατηρούν ένα σπίτι στην πρωτεύουσα του νησιού για τις Κυριακές και τις μεγάλες γιορτές. Επιπλέον στην κεντρική πλατεία της Χώρας, όπου βρίσκεται η Αγορά, συγκεντρώνονται ακόμα και σήμερα οι Κείοι κάθε Κυριακή για τις συναλλαγές και το εμπόριο τους, ερχόμενοι ακόμα και από τους πιο απομακρυσμένους συνοικισμούς.

Από την άλλη η Κορησία, το λιμάνι του νησιού καθώς και το Βουρκάρι, που αποτελεί το αλιευτικό κέντρο, αναπτύσσονται οικιστικά και οικονομικά λόγω και της κίνησης των επιβατικών και φορτηγών πλοίων που έρχονται για φόρτωση, εκφόρτωση αλλά και ανεφοδιασμό. Έτσι οι κάτοικοι εδώ δεν ασχολούνται με τη γεωργία αλλά με δραστηριότητες που σχετίζονται με το εμπόριο αλλά και την εξυπηρέτηση των επιβατών ή όσων εργάζονται στην Κόκκα. Έτσι σχετίζονται πιο άμεσα με τα εξωτερικά οικονομικά συστήματα.

Επιπλέον ο Μυλοπόταμος, που βρίσκεται στο δρόμο ανάμεσα στη Χώρα και την Κορησία, εξελίσσεται στη μεγαλύτερη αγροτική εγκατάσταση του νησιού μετά τη Χώρα. Αναπτύσσεται από τους 44 κατοίκους που διαμένουν εκεί το 1897 σε 151 στην απογραφή του 1907. Οι ντόπιοι προτιμούν το Μυλοπόταμο επειδή το τρεχούμενο νερό διευκολύνει την καλλιέργεια κηπευτικών, και οι μύλοι που κατασκευάζονται αλέθουν το κριθάρι που προέρχεται από το Φωτημάρι, το Λιβάδι, το Μαυραμπέλι, την Αγία Μαρίνα, ακόμα και από τις Ποίσσες. Οι κάτοικοι της περιοχής διαφέρουν από αυτούς της νότιας Κέας κατά τουλάχιστον ένα σημαντικό τρόπο. Παρόλο που διατηρούν κοινωνικούς δεσμούς με τη Χώρα, οι μετακινήσεις τους, τους φέρνουν σε επαφή με τη νέα κοινότητα της Κορησίας, όπου στέλνουν για παράδειγμα τα παιδιά τους στο δημοτικό σχολείο.

Στο Λιβάδι επίσης βρίσκονται οι αποθήκες συγκέντρωσης του βελανιδιού για να φορτωθεί σε μεγάλα πλοία⁵⁷. Η συγκέντρωση του βελανιδιού εδώ συνδέεται κυρίως με τα πολιτικά συστήματα του νησιού. Οι άρχοντες της Χώρας χρησιμοποιούσαν το Λιβάδι σαν το κύριο λιμάνι και κατασκεύασαν έναν κεντρικό δρόμο από εκεί προς τη Χώρα. Ο ναός της Αγίας Τριάδας που εγκαινιάστηκε το 1880 και η αύξηση του πληθυσμού από 162 κάτοικοι το 1896 σε 215 το 1920 δηλώνουν ότι πλέον το Λιβάδι δεν αποτελεί μόνο τόπο αναφυχής των Χωριανών αρχόντων⁵⁸, όπως συνέβαινε στα τέλη του 19^{ου} αι., αλλά και πεδίο ελέγχου των νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Όσοι από τους άρχοντες παρέμειναν στην Κέα εγκατέλειψαν το έλεγχο της αγροτικής παραγωγής και έστρεψαν το ενδιαφέρον τους στις εισαγωγές-εξαγωγές, στην ακτοπλοϊκή σύνδεση με το Λαύριο -το πιο κοντινό λιμάνι της Αττικής-, και στη διοίκηση του σταθμού ανεφοδιασμού ατμόπλοιων στην Κόκκα.

⁵⁶ John E. Cherry- Jack L. Davis, *οπ.π.*, σ. 394.

⁵⁷ Ιωάννης Ψύλλας, *οπ.π.*, σ. 289.

⁵⁸ Ιωάννης Ψύλλας, *οπ.π.*, σ. 289.

Μαζί με αυτούς κατοικούν στο Λιβάδι και μερικοί ναυτικοί, ψαράδες, λιμενεργάτες, γαιανθρακεργάτες, μικροί καταστηματαρχές, και κάποιοι αγρότες.

Η ενασχόληση των Κείων με άλλες δραστηριότητες, εκτός τις καθαρά αγροτικές, και η ανάπτυξη στρατηγικών συμμετοχής σε ευρύτερα οικονομικά συστήματα φτάνει στην ακμή της μετά το 1920. Η δεκαετία του 1920 θεωρείται μία περίοδος γενικής οικονομικής ανάπτυξης για την Ελλάδα, αλλά και για την Κέα ειδικότερα. Η κατασκευή του εργοστασίου Εμαγιέ και Μεταλλοτεχνίας, μοναδικού την εποχή εκείνη στα Βαλκάνια, στον κάμπο του Λιβαδιού από τον δραστήριο έμπορο, Ιωάννη Γλεούδη, πρόσφυγα από την Ανατολή, συμβολίζει την οικονομική ζωντάνια και πρόοδο. Ο ερχομός των προσφύγων το 1922 αποτελεί μια δραματική σελίδα στην ιστορία του νεότερου ελληνισμού αλλά συνάμα γίνεται η κινητήρια δύναμη για πρόοδο, καθώς έφεραν τις γνώσεις τους και την εργατικότητά τους σε συνδυασμό με τις νέες ιδέες και τα οράματά τους.

Οι περίπου 100 πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία εγκαταστάθηκαν σε συνοικισμό λίγο έξω από το Λιβάδι και κυρίως εργάζονταν στο Εμαγιέ, αλλά και στο σταθμό της Κόκκας. Έστειλαν τα παιδιά τους στο σχολείο της Κορησίας και συνέβαλαν αποφασιστικά στην δημογραφική αύξηση αλλά και στην γενικότερη ανάπτυξη της περιοχής.

Η εξεταζόμενη λοιπόν περίοδος χαρακτηρίζεται από μία έντονη κινητικότητα και από μία σειρά αλλαγών που φέρνουν την Κέα λίγο πιο κοντά στη νέα εποχή και στην παροδική άνθιση που γνωρίζει η ελληνική οικονομία και κοινωνία την εποχή εκείνη, καθώς βγαίνει νικήτρια από μία σειρά πολέμων ή αποκομίζει έστω για λίγο σημαντικά οφέλη βρισκόμενη στην πλευρά των νικητών.

Κεφάλαιο 2^ο: Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών

2.1.: Υπόθεση εργασίας

Μελετώντας το ιστορικό και θεσμικό πλαίσιο της περιόδου 1899-1922 και διαπιστώνοντας την εκπαιδευτική πραγματικότητα της εποχής εκείνης γύρω από την εκπαίδευση των κοριτσιών, δημιουργήθηκαν κάποιες απορίες σχετικά με την κατάσταση που επικρατούσε στο νησί της Κέας. Το αρχαιακό υλικό που βρέθηκε περιελάμβανε στοιχεία όπως η ηλικία των μαθητριών, το επάγγελμα του πατέρα, η επίδοση και ο αριθμός των απουσιών τους. Τα πρώτα στοιχεία που βρέθηκαν αναφέρονται στο σχολικό έτος 1903-1904, του Πλήρους Δημοτικού Σχολείου Θηλέων Κέας. Καταγράφοντας και μελετώντας τους γενικούς ελέγχους, προκλήθηκε το ερώτημα: ποια η σχέση ανάμεσα στην κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών και τη σχολική παρουσία, αλλά και την επίδοσή τους

Η εργασία ξεκινά με την υπόθεση ότι η σχολική παρουσία, των μαθητριών που προέρχονται από τις ασθενέστερες κοινωνικό-επαγγελματικές τάξεις, δεν είναι τόσο τακτική όσο των προερχόμενων από ανώτερα στρώματα μαθητριών. Ανάλογη είναι και η υπόθεση σχετικά με την επίδοσή τους: οι γόνοι των ασθενέστερων κοινωνικό-οικονομικών στρωμάτων θα έχουν χαμηλότερη επίδοση συγκριτικά με εκείνες των ανώτερων στρωμάτων.

2.2.: Το Πλήρες Δημοτικό Σχολείο Θηλέων Κέας

Στην Κέα παρατηρείται πρώιμο ενδιαφέρον των ενδεών, στην πλειοψηφία, κατοίκων για τη μόρφωση των παιδιών τους. Ήδη από το 1837 υπάρχει αλληλοδιδασκτικό σχολείο, για αγόρια και κορίτσια. Από έρευνες σε αρχεία παρατηρείται ότι αρκετοί είναι οι γόνοι ασθενέστερων οικονομικών τάξεων που αριστεύουν⁵⁹.

Το Πλήρες δημοτικό σχολείο θηλέων Κέας στεγαζόταν στο Ρεβελάκειο Παρθεναγωγείο Κέας. Το κτήριο αυτό, το οποίο στεγάζει ακόμη και σήμερα το Δημοτικό σχολείο Ιουλίδας Κέας, έχτισε το 1900 ο Τ. Ρεβελάκης, γόνος επιφανούς οικογένειας του νησιού. Στην είσοδο του σχολείου βρίσκεται εντοιχισμένη η επιγραφή: «Παρθεναγωγείο Ρεβελάκειον δωρηθέν τω δήμω Κείων εν έτει 1900 δημαρχούντος Γρ. Ιερομνήμονος»⁶⁰.

Το σχολείο βρισκόταν στην Ιουλίδα, τη Χώρα του νησιού. Η Χώρα αποτελούσε την έδρα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της Κέας. Μέχρι και το 1914, που ολοκλήρω το νησί αποτελούσε έναν μεμονωμένο δήμο, η Χώρα ήταν η πρωτεύουσά του. Το 1914 ο δήμος χωρίστηκε σε δύο κοινότητες⁶¹, αλλά το σχολείο συνέχισε να λειτουργεί στη Χώρα. Κάποια στιγμή ωστόσο άρχισε να λειτουργεί σχολείο και στην Κορησία, το λιμάνι του νησιού. Η έρευνα στα αρχεία του σχολείου αυτού στάθηκε αδύνατη.

⁵⁹ Σακκής Δ.Α., Νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος 1833-1848, ο.π., σ.190.

⁶⁰ Ψύλλας Ιωάννης, ο.π.π., σ. 105

⁶¹ John E. Cherry- Jack L. Davis, ο.π.π., σ. 394

Όπως φαίνεται από τους γενικούς ελέγχους το σχολείο ήταν τετρατάξιο. Ωστόσο στα αρχεία ορισμένων σχολικών ετών δεν αναφέρονται όλες οι τάξεις. Τα μαθήματα που διδάσκονταν σε αυτό, τουλάχιστον από το σχολικό έτος 1919-1920 και μετά, ήταν: Θρησκευτικά, Ελληνικά, Ιστορία, Γεωγραφία, Φυσική Ιστορία, Γυμναστική, Ωδική και Εργόχειρο. Στους γενικού ελέγχους για τα σχολικά έτη 1903-1913 δεν αναφέρονται τα μαθήματα που διδάσκονταν.

2.3.: Κατηγοριοποίηση των επαγγελματιών

Για να είναι δυνατή η μελέτη και η σύγκριση της σχολικής παρουσίας και της επιδόσεως των μαθητριών, κατηγοριοποιήθηκαν ανάλογα με το επάγγελμα του πατέρα τους. Η κατηγοριοποίηση έγινε με κριτήριο το είδος του επαγγέλματος και τα εισοδήματα που υποθέτουμε ότι αυτά τους προσφέρουν και βασίστηκε σε εργασίες του Δ.Α. Σακκή⁶².

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
A ΑΓΡΟΤΟΕΡΓΑΤΙΚΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ ΕΡΓΑΤΗΣ, ΓΕΩΡΓΟΣ, ΑΜΑΞΗΛΑΤΗΣ, ΑΓΩΓΕΥΣ, ΝΑΥΤΙΚΟΣ
B ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ ΕΦΟΡΟΣ, ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ, ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ, ΙΑΤΡΟΣ, ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ, ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, ΕΜΠΟΡΟΣ, ΚΤΗΜΑΤΙΑΣ, ΜΥΛΩΘΡΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Γ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΜΕΣΑΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΩΤΕΡΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ, ΔΙΑΝΟΜΕΥΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦ., ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΤΗΣ, ΝΟΣΟΚΟΜΟΣ, ΔΙΚΑΣΤ. ΚΑΤΗΓΡΑΣ, ΝΕΚΩΡΟΣ
Δ ΑΥΤΟΑΓΙΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΟΙ ΜΙΚΡΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΚΤΙΣΤΗΣ, ΚΡΕΟΠΩΛΗΣ, ΣΙΔΗΡΟΥΡΓΟΣ, ΦΑΝΟΠΙΟΣ, ΒΑΦΕΥΣ, ΞΥΛΟΥΡΓΟΣ, ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΙΟΣ, ΡΑΠΤΗΣ, ΠΑΡΑΤΕΛΛΟΔΟΧΟΣ, ΚΟΥΡΕΥΣ, ΠΑΝΤΟΠΩΛΗΣ, ΜΑΓΙΡΑΣ, ΚΑΦΕΠΩΛΗΣ, ΑΡΤΟΠΙΟΣ, ΑΠΕΙΣΠΑΣΤΗΣ
Ε ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΕΡΓΟΣ, ΟΡΦΑΝΗ, ΑΓΝΩΣΤΟ.

Η πρώτη (Α') κατηγορία αποτελείται από τα αγροτοεργατικά στρώματα και περιλαμβάνει τα επαγγέλματα: εργάτης, γεωργός, αγωγεύς, αμαξηλάτης και ναυτικός. Τα επαγγέλματα αυτά είναι χειρωνακτικά και δεν προσφέρουν σε αυτούς που τα ασκούν υψηλά εισοδήματα. Εδώ κατατάχθηκε και το επάγγελμα του ναυτικού, αφού θα εργαζόταν σε πλοία, ως εργάτης.

Η δεύτερη (Β') κατηγορία, δηλαδή τα ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα, περιλαμβάνει το επάγγελμα του ιατρού, του αξιωματικού, του πλοίαρχου, του δικηγόρου, του εμπόρου, του κτηματία, του μυλωθρού, του διευθυντή τυπογραφείου, του συμβολαιογράφου, του εφόρου και του σχολάρχη. Η κατηγορία αυτή αποτελείται από επαγγέλματα είτε απλώς ελευθέρια (πλοίαρχος, έμπορος, κτηματίας, μυλωθρός, διευθυντής

⁶²Σακκής Δ.Α., Κοινωνικοοικονομική κατάσταση γονέων και σχολική επίδοση μαθητών στο Ελληνικό σχολείο Βελεστίνου (1910-1930): Μια κοινωνικοϊστορική ερμηνεία, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΕΤΗΡΙΔΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ ΤΟΜΟΣ 1^{ος}, ΑΝΑΤΥΠΟ, Βόλος 1999, σ.185

τυπογραφείου), είτε ελευθέρια ακαδημαϊκά(ιατρός, δικηγόρος, συμβολαιογράφος, έφορος, σχολάρχης), είτε από ανώτερα στελέχη διοίκησης(αξιωματικός), τα οποία προσφέρουν υψηλά εισοδήματα.

Στην τρίτη(Γ') κατηγορία συναντώνται οι υπάλληλοι μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας: λειτουργός, διδάσκαλος, ταχυδρόμος, διανομεύς τηλεγραφημάτων, τηλεγραφητής, νοσοκόμος, δικαστικός κλητήρας και νεωκόρος. Τα επαγγέλματα αυτά, αν και πολλά είναι ακαδημαϊκά, δεν είχαν ιδιαίτερα υψηλές αποδοχές. Ο μισθός του δασκάλου, για παράδειγμα, ήταν σαφώς κατώτερος από εκείνον του σχολάρχη.

Στην τέταρτη(Δ') κατηγορία βρίσκονται οι αυτοαπασχολούμενοι τεχνίτες και οι κάτοχοι μικροκαταστημάτων, δηλαδή ο κτίστης, ο μηχανικός, ο κρεοπώλης, ο σιδηρουργός, ο φανοποιός, ο βαφεύς, ο ξυλουργός, ο καφεπώλης, ο υποδηματοποιός, ο ράπτης, ο παραγγελιοδόχος, ο κουρεύς, ο παντοπώλης, ο μάγειρας, ο αρτοποιός κι ο αγγειοπλάστης. Όλα τα επαγγέλματα αυτά ήταν ελευθέρια κι ορισμένα αμείβονταν ιδιαίτερα καλά.

Τέλος, υπάρχει και μία πέμπτη(Ε') κατηγορία στην οποία κατατάσσονται οι άεργοι, οι ορφανές κι όσες δεν αναφέρεται το επάγγελμα του πατέρα τους.

Κεφάλαιο 3^ο: Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση και σχολική παρουσία

3.1.: Η συνολική σχολική παρουσία των μαθητριών

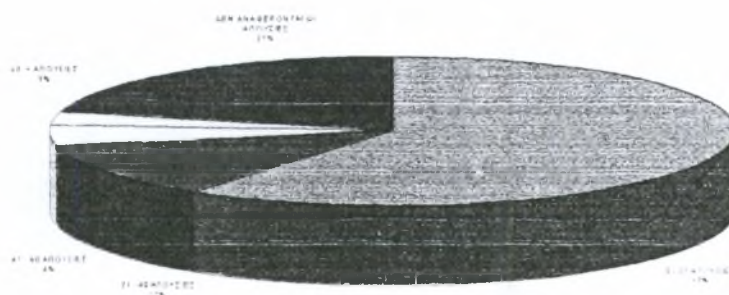
Για να εξετασθεί η σχολική παρουσία των μαθητριών, η συχνότητα δηλαδή με την οποία παρακολουθούσαν το σχολείο, δημιουργήθηκαν πέντε (5) κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές χαρακτηρίζονται ως επίπεδο παρουσίας των μαθητριών και περιλαμβάνουν: (α) 0-20 απουσίες, (β) 21-40, (γ) 41-60, (δ) 60 και πάνω, (ε) δεν αναφέρεται ο αριθμός των απουσιών.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	
α	(0 - 20)
β	(21 - 40)
γ	(41 -60)
δ	(60+)
ε	ΑΓΝΩΣΤΟ

Κρίνεται ότι για όσες μαθήτριες κατατάσσονται στην (α) κατηγορία, το επίπεδο σχολικής τους παρουσίας είναι υψηλό και παρακολουθούν κανονικά το σχολείο. Όσες ανήκουν στη (β), το επίπεδό τους είναι ικανοποιητικό. Οι μαθήτριες της (γ) κατηγορίας έχουν χαμηλό επίπεδο σχολικής παρουσίας, ενώ αυτές της (δ), φαίνεται ότι κάποια στιγμή εγκατέλειψαν το σχολείο, αφού για τις περισσότερες από αυτές δεν υπάρχει ούτε βαθμός επίδοσης. Η ταξινόμηση αυτή έγινε αυθαίρετα, βάσει της αυτοψίας στα αρχεία.

Ακολουθώντας την παραπάνω ταξινόμηση βγαίνουν τα εξής αποτελέσματα: για την εξεταζόμενη περίοδο 1903-1922, το 60% των μαθητριών ανήκει στο επίπεδο (α), το 12% στο επίπεδο (β), το 4% στο επίπεδο (γ), το 3% στο επίπεδο (δ) και για το 21% δεν αναφέρεται ο αριθμός των απουσιών. Από τα στοιχεία αυτά συμπεραίνουμε ότι οι μαθήτριες του σχολείου είχαν πολύ καλή σχολική παρουσία, αφού το 60% από αυτές είχε μόλις μηδέν (0) έως είκοσι (20) απουσίες. Μόνο το 3% έκανε πάνω από εξήντα (60) απουσίες, γεγονός που δείχνει ότι γενικά οι μαθήτριες, ανεξάρτητα από την κοινωνικό-επαγγελματική τους προέλευση, φοιτούσαν κανονικά στο σχολείο.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παροχής μαθητριών.

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Α+Β+Γ+Δ+Ε)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΑΘΗΤ.
1903-04	8	67	3	25	1	8	0	0	0	0	12	100
1904-05	53	72	17	23	4	5	0	0	0	0	74	100
1905-06	81	73	4	4	15	14	5	5	6	5	111	100
1906-07	80	70	23	20	6	5	6	5	0	0	115	100
1907-08	79	89	3	3	0	0	0	0	7	8	89	100
1908-09	87	86	8	8	0	0	0	0	6	6	101	100
1909-10	90	76	8	7	5	4	1	1	14	12	118	100
1910-11	103	87	13	11	3	3	0	0	0	0	119	100
1911-12	111	88	14	11	1	1	0	0	0	0	126	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	15	100	15	100
1919-20	23	27	23	27	6	7	6	7	27	32	85	100
1920-21	6	6	26	27	13	13	14	14	39	40	98	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	142	100	142	100
1903-1922	721	60	142	12	54	4	32	3	256	21	1205	100

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

3.2.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (Κατηγορία Α').

Οι μαθήτριες της κατηγορίας αυτής είχαν σε ένα μεγάλο ποσοστό (53%) πολύ καλή σχολική παρουσία, δηλαδή παρακολουθούσαν κανονικά το σχολείο. Ο αριθμός εκείνων που είχαν πολύ μεγάλο αριθμό απουσιών και ίσως διέκοψαν το σχολείο, είναι πολύ μικρός, καθώς φτάνει μόλις το 3%.

Κατά την περίοδο 1907-1912 τα επίπεδα της σχολικής παρουσίας είναι πολύ υψηλά: το σχολικό έτος 1907-08 το 86% έχει μόνο μηδέν (0) ως είκοσι (20) απουσίες, ενώ τα ποσοστά αυτά γίνονται 82%, 72%, 78% και 82% για τις επόμενες χρονιές. Οι μαθήτριες που ξεπερνούν τις εξήντα (60) απουσίες, το υψηλότερο ποσοστό το οποίο φτάνουν είναι το 16%, τη χρονιά 1920-21.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παρουσίας μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α		β		γ		δ		ε		ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%		
1903-04	6	60	3	30	1	10	0	0	0	0	10	100
1904-05	24	65	10	27	3	8	0	0	0	0	37	100
1905-06	41	66	3	5	11	18	3	5	4	6	62	100
1906-07	48	73	11	17	4	6	3	5	0	0	66	100
1907-08	44	86	2	4	0	0	0	0	5	10	51	100
1908-09	46	82	6	11	0	0	0	0	4	7	56	100
1909-10	51	72	5	7	2	3	0	0	13	18	71	100
1910-11	57	78	13	18	3	4	0	0	0	0	73	100
1911-12	64	82	13	17	1	1	0	0	0	0	78	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	8	100	8	100
1919-20	11	21	14	26	5	9	3	6	20	38	53	100
1920-21	1	1	21	28	11	14	12	16	31	41	76	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	106	100	106	100

3.3.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα (Κατηγορία Β').

Και σε αυτήν την κατηγορία, όπως και στην προηγούμενη, οι μαθήτριες στη μεγάλη τους πλειοψηφία, είχαν πολύ καλή σχολική παρουσία, αφού το 73% κατατάσσεται στην (α) κατηγορία. Το ποσοστό το οποίο είχε πάνω από εξήντα (60) απουσίες και το επίπεδο της σχολικής του παρουσίας χαρακτηρίζεται ως κακό, είναι μόλις 2% και θεωρείται αμελητέο.

Τα ποσοστά παραμένουν υψηλά καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου και στα σχολικά έτη 1903-04, 1910-11 και 1911-12 φτάνουν το 100%. Μόνο τη σχολική χρονιά 1920-21 το ποσοστό των μαθητριών που έχουν πάνω από εξήντα (60) απουσίες είναι 20%.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παρουσίας μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδ. στρώματα
(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α		β		γ		δ		ε		ΣΥΝΟΛΟ	
	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%	ΜΑΘΗΤ	
1903-04	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
1904-05	10	77	3	23	0	0	0	0	0	0	13	100
1905-06	12	80	1	7	0	0	1	7	1	7	15	100
1906-07	13	76	3	18	1	6	0	0	0	0	17	100
1907-08	9	90	0	0	0	0	0	0	1	10	10	100
1908-09	13	93	1	7	0	0	0	0	0	0	14	100
1909-10	13	93	1	7	0	0	0	0	0	0	14	100
1910-11	23	100	0	0	0	0	0	0	0	0	23	100
1911-12	17	100	0	0	0	0	0	0	0	0	17	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100	4	100
1919-20	4	40	1	10	0	0	1	10	4	40	10	100
1920-21	3	30	4	40	0	0	2	20	1	10	10	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	13	100	13	100
1903-1922	118	73	14	9	1	1	4	2	24	15	161	100

3.4.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ')

Τα ίδια συμπεράσματα βγαίνουν και από την εξέταση της σχολικής παρουσίας των μαθητριών της κατηγορίας Γ'. Το 72% των μαθητριών κατατάσσεται στην κατηγορία (α), το 6% στην (β), 3% στην (γ), 19% στην (ε), ενώ μηδενικό είναι το ποσοστό για την κατηγορία (δ)*. Οι περισσότερες μαθήτριες είχαν πολύ καλή σχολική παρουσία, ενώ χαρακτηριστικό είναι ότι καμία δεν έχει πάνω από εξήντα (60) απουσίες.

Ιδιαίτερα κατά τις σχολικές περιόδους 1905-1912 το ποσοστό των μαθητριών με πολύ καλή σχολική παρουσία αγγίζει το 100%. Σε καμία περίοδο δεν παρατηρούνται υψηλά ποσοστά μέτριας ή κακής παρουσίας.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παρουσίας μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α		β		γ		δ		ε		ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%		
1903-04	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	#####
1904-05	2	67	0	0	1	33	0	0	0	0	3	100
1905-06	3	100	0	0	0		0	0	0	0	3	100
1906-07	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
1907-08	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	5	100
1908-09	1	50	1	50	0	0	0	0	0	0	2	100
1909-10	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
1910-11	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
1911-12	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	1	100
1919-20	0	0	1	33	0	0	0	0	2	67	3	100
1920-21	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67	3	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	1	100

3.5.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ')

Και σε αυτήν την κατηγορία τα αποτελέσματα της εξέτασης των απουσιών των μαθητριών, έδειξαν τα ίδια αποτελέσματα με τις προηγούμενες κατηγορίες. Ειδικότερα, το 72% ανήκει στην κατηγορία (α), το 9% στην (β), το 4% στην (γ), 6% στην (δ) και το 11% στην (ε)*. Από τη σύγκριση αυτών των δεδομένων συμπεραίνουμε ότι οι μαθήτριες αυτής της κατηγορίας είχαν πολύ καλή σχολική παρουσία. Ένα πολύ μικρό ποσοστό (4%) έχει έως εξήντα απουσίες, ενώ επίσης μικρό (6%) είναι και το ποσοστό που τις ξεπερνάει.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παρουσίας μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ')

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α		β		γ		δ		ε		ΣΥΝΟΛΟ	
	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%	ΜΑΘΗΤ	
1903-04	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
1904-05	13	87	2	13	0	0	0	0	0	0	15	100
1905-06	21	81	0	0	4	15	1	4	0	0	26	100
1906-07	15	63	7	29	0	0	2	8	0	0	24	100
1907-08	18	95	1	5	0	0	0	0	0	0	19	100
1908-09	18	95	0	0	0	0	0	0	1	5	19	100
1909-10	19	83	0	0	2	9	1	4	1	4	23	100
1910-11	16	100	0	0	0	0	0	0	0	0	16	100
1911-12	19	95	1	5	0	0	0	0	0	0	20	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100	2	100
1919-20	7	39	7	39	1	6	2	11	1	6	18	100
1920-21	1	20	1	20	2	40	0	0	1	20	5	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	17	100	17	100
1903-1922	148	72	19	9	9	4	6	3	23	11	205	100

3.6.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε΄) .

Τα ίδια συμπεράσματα, αν και με ελαφρώς χαμηλότερα ποσοστά, βγαίνουν και για τις μαθήτριες αυτής της κατηγορίας. Το 65% κατατάσσεται στην ομάδα (α), το 10% στην ομάδα (β), το 3% στην ομάδα (γ), το 2% στην ομάδα (δ) και το 20% στην ομάδα (ε)*. Παρατηρείται λοιπόν ότι οι μαθήτριες, που στην πλειοψηφία τους ήταν ορφανές, είχαν πολύ καλή σχολική παρουσία και μόλις το 2% δεν παρακολουθούσε το σχολείο σε -τουλάχιστον- ικανοποιητικό επίπεδο. Τα ποσοστά είναι ιδιαίτερα υψηλά τα σχολικά έτη 1908-09, 1910-11 και 1911-12.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής παρουσίας μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης.

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε)

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ	α		β		γ		δ		ε		ΣΥΝΟΛΟ	
	α	%	β	%	γ	%	δ	%	ε	%	ΜΑΘΗΤ	
1903-04	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####
1904-05	4	67	2	33	0	0	0	0	0	0	6	100
1905-06	4	80	0	0	0	1	0	0	1	20	5	101
1906-07	3	43	2	29	1	14	1	14	0	0	7	100
1907-08	3	75	0	0	0	0	0	0	1	25	4	100
1908-09	9	90	0	0	0	0	0	0	1	10	10	100
1909-10	4	57	2	29	1	14	0	0	0	0	7	100
1910-11	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
1911-12	7	100	0	0	0	0	0	0	0	0	7	100
1912-13	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####
1919-20	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
1920-21	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100	4	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	5	100	5	100

Κεφάλαιο 4^ο: Κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση και επίδοση

4.1.: Η συνολική επίδοση των μαθητριών

Με σκοπό να ελεγχθεί η επίδοση των μαθητριών και να συγκριθεί με κριτήριο την κοινωνικό-επαγγελματική τους προέλευση, οι βαθμοί τους ταξινομήθηκαν ως εξής: (α)Κακώς 0, (β)Ενδεώς, Μετρίως, Σχεδόν Καλώς 1, (γ)Καλώς 2, (δ)Λίαν Καλώς 3 και (ε)Άριστα 4. Υπάρχει μία ακόμη κατηγορία, όπου κατατάσσονται οι μαθήτριες των οποίων ο βαθμός δεν αναφέρεται*. Στις περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτές, οι μαθήτριες δεν παρουσιάστηκαν στις εξετάσεις. Η ταξινόμηση έγινε επίσης αυθαίρετα, με βάση αυτοψία στα αρχεία.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	
ΚΑΚΩΣ	0
ΕΝΔΕΩΣ ΜΕΤΡΙΩΣ Σ. ΚΑΛΩΣ	1
ΚΑΛΩΣ	2
Λ. ΚΑΛΩΣ	3
ΑΡΙΣΤΑ	4
ΧΩΡΙΣ ΒΑΘΜΟ	5

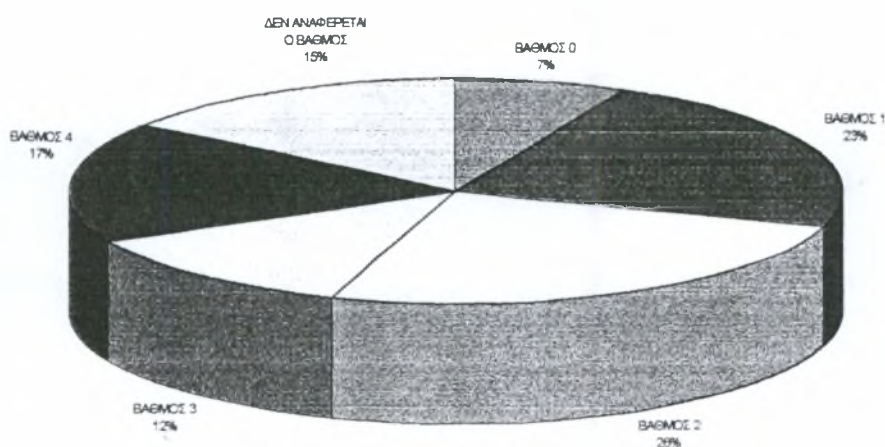
Από την συνολική εξέταση της επίδοσης των μαθητριών, δηλαδή της περιόδου 1903-1922, προκύπτει ότι το 7% των μαθητριών έχει βαθμό μηδέν (0), το 23% έχει βαθμό ένα (1), το 25% βαθμό δύο (2), το 12% βαθμό τρία (3), το 17% βαθμό τέσσερα (4), ενώ για ένα 15% δεν αναφέρεται ο βαθμός επίδοσης. Οι περισσότερες μαθήτριες δηλαδή, ανεξάρτητα από την κοινωνικό-επαγγελματική τους προέλευση, έχουν επίδοση καλή (25%) και σχεδόν καλή ή μέτρια (23%). Λίγες είναι αυτές που αριστεύουν (17%), ή που η επίδοσή τους είναι πολύ καλή (12%). Στην πλειοψηφία τους λοιπόν, οι μαθήτριες του Δημοτικού σχολείου θηλέων Κέας, κατά την περίοδο 1903-1922, είχαν μέτρια έως καλή επίδοση.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών.

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ Α+Β+Γ+Δ+Ε)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛ Ο ΜΑΘ	
1903-04	0	0	6	50	6	50	0	0	0	0	0	0	12	100
1904-05	0	0	27	36	24	32	18	24	2	3	3	4	74	100
1905-06	1	1	40	36	32	29	18	16	6	5	14	13	111	100
1906-07	0	0	48	42	30	26	14	12	17	15	6	5	115	100
1907-08	15	17	14	16	38	43	6	7	10	11	6	7	89	100
1908-09	5	5	16	16	36	36	11	11	28	28	5	5	101	100
1909-10	1	1	21	18	19	16	6	5	45	38	26	22	118	100
1910-11	5	4	13	11	32	27	16	13	27	23	26	22	119	100
1911-12	0	0	35	28	31	25	13	10	36	29	11	9	126	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15	100	15	100
1919-20	28	33	17	20	10	12	4	5	0	0	26	31	85	100
1920-21	31	32	15	15	9	9	2	2	0	0	41	42	98	100
1921-22	0	0	25	18	37	26	42	30	36	25	2	1	142	100
1903-22	86	7	277	23	304	25	150	12	207	17	181	15	1205	100

ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΔΟΣΗ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ

4.2.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα (Κατηγορία Α').

Εξετάζοντας διαχρονικά την επίδοση των μαθητριών που κατατάσσονται στην Α' κατηγορία, οδηγηθήκαμε στα εξής αποτελέσματα: το 8% των μαθητριών έχει βαθμό μηδέν (0), το 26% βαθμό ένα (1), το 24% βαθμό δύο (2), το 10% βαθμό τρία (3), το 13% βαθμό τέσσερα (4) και για το 18% δεν αναφέρεται ο βαθμός*. Συγκρίνοντας τα ποσοστά αυτά οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι οι μαθήτριες που προέρχονταν από τα αγροτοεργατικά στρώματα, είχαν στην πλειοψηφία τους επίδοση σχεδόν καλή και μέτρια, έως καλή. Μόλις ένα 10% φτάνει στο πολύ καλά κι ένα 13% το άριστα.

Ιδιαίτερα καλές επιδόσεις παρατηρούνται στα σχολικά έτη 1908-09, 1909-10 και 1911-12. Τις χρονιές αυτές το ποσοστό που αρίστευσε φτάνει το 21%, το 27% και το 22% αντίστοιχα. Αντίθετα, κατά το σχολικό έτος 1920-21 το 36% των μαθητριών είχε βαθμό μηδέν (0) και απορρίφθηκε.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
1903-04	0	0	5	50	5	50	0	0	0	0	0	0	10	100
1904-05	0	0	15	41	13	35	7	19	0	0	2	5	37	100
1905-06	1	2	24	39	17	27	8	13	1	2	11	18	62	100
1906-07	0	0	32	48	16	24	7	11	8	12	3	5	66	100
1907-08	10	20	11	22	21	41	1	2	3	6	5	10	51	100
1908-09	4	7	14	25	18	32	5	9	12	21	3	5	56	100
1909-10	0	0	17	24	14	20	1	1	19	27	20	28	71	100
1910-11	2	3	12	16	17	23	12	16	8	11	22	30	73	100
1911-12	0	0	20	26	23	29	8	10	17	22	10	13	78	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	100	8	100
1919-20	15	28	13	25	5	9	1	2	0	0	19	36	53	100
1920-21	27	36	11	14	6	8	0	0	0	0	32	42	76	100
1921-22	0	0	21	20	28	26	28	26	28	26	1	1	106	100
1903-1922	59	8	195	26	183	24	78	10	96	13	136	18	747	100

4.3.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδ. στρώματα (Κατηγορία Β').

Οι μαθήτριες αυτής της κατηγορίας παρουσιάζουν υψηλότερη επίδοση σε σύγκριση με εκείνες της κατηγορίας Α'. Πιο συγκεκριμένα, το 8% είχε βαθμό μηδέν (0), το 14% βαθμό ένα (1), το 22% βαθμό δύο (2), το 17% βαθμό τρία (3), το 30% βαθμό τέσσερα (4) και για το 11% δεν αναφέρεται βαθμός*. Όπως φαίνεται από τα παραπάνω στοιχεία, οι μαθήτριες αυτής της κατηγορίας, κατά ένα μεγάλο ποσοστό (30%) άριστευσαν. Αρκετές είναι και αυτές που η επίδοσή τους είναι καλή (22%).

Ιδιαίτερα επιτυχημένη ήταν η περίοδος 1906-1912, οπότε και τα ποσοστά των άριστων μαθητριών ήταν αρκετά υψηλά. Το σχολικό έτος 1909-10 μάλιστα, το ποσοστό αυτό φτάνει το 79%. ενώ το 1911-12 το 59%. Στην κατηγορία αυτή δεν συναντάμε πολύ χαμηλές επιδόσεις, αφού μόλις το 5% έχει βαθμό μηδέν (0), και το 14% βαθμό ένα (1).

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδ. στρώματα

(ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
1903-04	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	1	100
1904-05	0	0	3	23	5	38	3	23	1	8	1	8	13	100
1905-06	0	0	6	40	2	13	3	20	2	13	2	13	15	100
1906-07	0	0	3	18	5	29	4	24	5	29	0	0	17	100
1907-08	1	10	0	0	4	40	2	20	2	20	1	10	10	100
1908-09	1	7	1	7	4	29	2	14	6	43	0	0	14	100
1909-10	0	0	0	0	2	14	0	0	11	79	1	7	14	100
1910-11	2	9	0	0	6	26	2	9	10	43	3	13	23	100
1911-12	0	0	4	24	0	0	3	18	10	59	0	0	17	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100	4	100
1919-20	3	30	2	20	1	10	0	0	0	0	4	40	10	100
1920-21	1	10	3	30	2	20	2	20	0	0	2	20	10	100
1921-22	0	0	1	8	4	31	6	46	2	15	0	0	13	100
1903-1922	8	5	23	14	36	22	27	17	49	30	18	11	161	100

4.4.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (Κατηγορία Γ').

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για την κατηγορία αυτή, δίνουν τα εξής αποτελέσματα: το 6% των μαθητριών έχει βαθμό μηδέν (0). Το ποσοστό των μαθητριών που έχει βαθμό ένα (1), δύο (2) και τρία (3) είναι 13%, βαθμό τέσσερα το 41%, ενώ για το 16% δεν αναφέρεται ο βαθμός*. Και σε αυτήν την κατηγορία είναι αρκετά υψηλό το ποσοστό των μαθητριών που αριστεύουν (41%), ενώ η επίδοση των υπόλοιπων μοιράζεται ανάμεσα στο μέτρια, καλά και πολύ καλά.

Και για αυτή την κατηγορία η περίοδος 1908-1912 είναι επιτυχημένη, από άποψη επιδόσεων. Το σχολικό έτος 1908-09 το 50% των μαθητριών αριστεύει, ενώ αυτό συμβαίνει τις χρονιές 1909-12 για όλες οι μαθήτριες της κατηγορίας. Το σχολικό έτος 1920-21, αντίθετα, το 33% των μαθητριών απορρίπτεται με βαθμό μηδέν (0).

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
1903-04	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####
1904-05	0	0	2	67	0	0	1	33	0	0	0	0	3	100
1905-06	0	0	2	67	0	0	1	33	0	0	0	0	3	100
1906-07	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	1	100
1907-08	1	20	0	0	3	60	0	0	1	20	0	0	5	100
1908-09	0	0	0	0	1	50	0	0	1	50	0	0	2	100
1909-10	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0	3	100
1910-11	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	0	0	3	100
1911-12	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100	0	0	4	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	1	100
1919-20	0	0	0	0	0	0	1	33	0	0	2	67	3	100
1920-21	1	33	0	0	0	0	0	0	0	0	2	67	3	100
1921-22	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0	1	100
1903-1922	2	6	4	13	4	13	4	13	13	41	5	16	32	100

4.5.: Η επίδοση των μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (Κατηγορία Δ').

Μελετώντας τους σχετικούς με αυτήν την κατηγορία πίνακες, διαπιστώθηκε ότι στην κατανομή των βαθμολογιών δεν παρατηρούνται μεγάλες διακυμάνσεις. Πιο συγκεκριμένα, το 8% έχει βαθμό μηδέν (0), το 20% βαθμό ένα (1), το 30% βαθμό δύο (2), το 17% βαθμό τρία (3), το 20% βαθμό τέσσερα και για το 6% δεν αναφέρεται βαθμός*. Φαίνεται δηλαδή ότι οι περισσότερες μαθήτριες είχαν από μέτρια έως καλή επίδοση, ενώ ικανοποιητικό είναι και το ποσοστό που αριστεύει (20%).

Στις χρονιές 1908-1912 παρουσιάζονται κι εδώ τα υψηλότερα ποσοστά άριστων μαθητριών. Το σχολικό έτος 1908-09 το ποσοστό αυτό αγγίζει το 42% και το 1909-10, το 48%. Τα δύο επόμενα σχολικά το ποσοστό είναι 25%. Τη χρονιά 1919-20 το 56% των μαθητριών απορρίπτεται, με βαθμό μηδέν (0), ενώ το 1921-22 το ποσοστό πέφτει λίγο, φτάνοντας το 40%.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗ	
1903-04	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
1904-05	0	0	5	33	4	27	6	40	0	0	0	0	15	100
1905-06	0	0	8	31	10	38	6	23	2	8	0	0	26	100
1906-07	0	0	8	33	8	33	2	8	4	17	2	8	24	100
1907-08	3	16	3	16	8	42	3	16	2	11	0	0	19	100
1908-09	0	0	0	0	9	47	1	5	8	42	1	5	19	100
1909-10	0	0	3	13	2	9	3	13	11	48	4	17	23	100
1910-11	1	6	1	6	7	44	2	13	4	25	1	6	16	100
1911-12	0	0	7	35	5	25	2	10	5	25	1	5	20	100
1912-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100	2	100
1919-20	10	56	2	11	3	17	2	11	0	0	1	6	18	100
1920-21	2	40	1	20	1	20	0	0	0	0	1	20	5	100
1921-22	0	0	2	12	4	24	7	41	4	24	0	0	17	100
1903-1922	16	8	41	20	61	30	34	17	40	20	13	6	205	100

4.6.: Η επίδοση των μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (Κατηγορία Ε΄).

Σε αυτήν την κατηγορία η επίδοση των μαθητριών μοιράζεται ανάμεσα στο μέτρια και το καλά και δεν υπάρχουν ιδιαίτερες διακυμάνσεις στη βαθμολογία τους. Το 2% των μαθητριών έχει βαθμό μηδέν (0), το 23% βαθμό ένα (1), το 33% βαθμό δύο (2), το 12% βαθμό τρία (3), το 15% βαθμό τέσσερα (4) και για το υπόλοιπο 15% δεν αναφέρεται ο βαθμός*. Τα σχολικά έτη 1907-08 και 1910-11 είναι αυτά στα οποία συναντώνται τα πιο υψηλά ποσοστά άριστων μαθητριών (50%). Σε κανένα σχολικό έτος δεν παρατηρούνται πολύ χαμηλές επιδόσεις.

Διαχρονική παρουσίαση σχολικής επιδόσεως μαθητριών χωρίς αναφορά προέλευσης (ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Ε)

ΕΠΙΔΟΣΗ	0	%	1	%	2	%	3	%	4	%	5	%	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤ	
1903-04	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####
1904-05	0	0	2	33	2	33	1	17	1	17	0	0	6	100
1905-06	0	0	0	0	3	60	0	0	1	20	1	20	5	100
1906-07	0	0	5	71	1	14	0	0	0	0	1	14	7	100
1907-08	0	0	0	0	2	50	0	0	2	50	0	0	4	100
1908-09	0	0	1	10	4	40	3	30	1	10	1	10	10	100
1909-10	1	14	1	14	1	14	2	29	1	14	1	14	7	100
1910-11	0	0	0	0	2	50	0	0	2	50	0	0	4	100
1911-12	0	0	4	57	3	43	0	0	0	0	0	0	7	100
1912-13	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####	0	####
1919-20	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0	1	100
1920-21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100	4	100
1921-22	0	0	1	20	1	20	1	20	1	20	1	20	5	100
1903-1922	1	2	14	23	20	33	7	12	9	15	9	15	60	100

5.1.: Η κοινωνικό-επαγγελματική προέλευση των μαθητριών.

Μέσα από τη μελέτη και ανάλυση των αρχείων βγάλαμε ορισμένα συμπεράσματα για τις κοινωνικό-επαγγελματικές δομές στο νησί της Κέας κατά την πρώτη εικοσαετία του 20ου αιώνα. Κατατάσσοντας τις μαθήτριες σε κατηγορίες οδηγηθήκαμε στα εξής συμπεράσματα: το 62% των μαθητριών προέρχεται από αγροτοεργατικά στρώματα, το 13% από ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα, το 3% από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας, το 17% από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων και το 5% είναι είτε ορφανές, είτε δεν αναφέρεται το επάγγελμα του πατέρα.

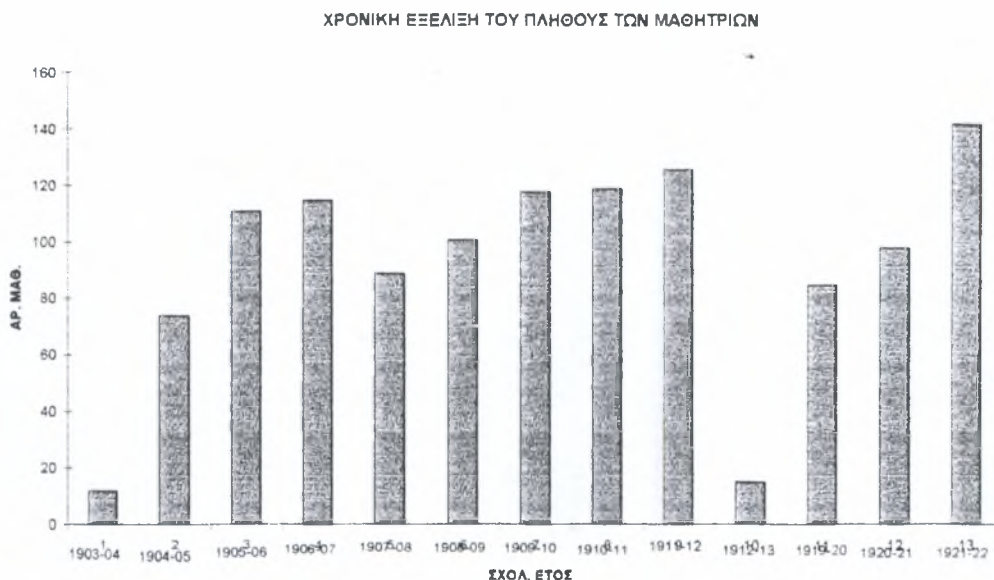
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ

A	Μαθήτριες που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα	747	62 %
B	Μαθήτριες που προέρχονται από ανώτερα και μεσαία εισοδ. στρώματα	161	13 %
Γ	Μαθήτριες που προέρχονται από υπαλλήλους μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας	32	3 %
Δ	Μαθήτριες που προέρχονται από αυτοαπασχολούμενους τεχνίτες και κατόχους μικροκαταστημάτων	205	17 %
E	Μαθητριες χωρίς αναφορά προέλευσης	60	5 %
ΣΥΝΟΛΟ		1205	100 %

Η Κέα λοιπόν αποτελούταν κυρίως από γεωργούς και εργάτες (σε μικρότερο ποσοστό), κατόχους μικρής εκτάσεως γης. Ακολουθούν, σε μικρότερο αναλογικά ποσοστό, οι αυτοαπασχολούμενοι τεχνίτες και κάτοχοι μικροκαταστημάτων, ενώ ίδιο είναι περίπου και το ποσοστό αυτών που ανήκουν στα ανώτερα στρώματα. Οι άνθρωποι αυτοί είναι κυρίως κτηματίες και πλοίαρχοι, ενώ κατά ένα μικρότερο ποσοστό ασκούν ελευθέρια ακαδημαϊκά επαγγέλματα. Το 5% των μαθητριών είναι ορφανές -στην πλειοψηφία τους- ή

αγνώστου προέλευσης. Τέλος, ένας ελάχιστος αριθμός κατοίκων (μόλις 3%), όπως φαίνεται μέσα από τα αρχεία, είναι υπάλληλοι μεσαίας και κατώτερης οικονομικής εμβέλειας.

Αξίζει ακόμη να σχολιασθεί η κατανομή των μαθητριών ανά σχολικό έτος. Παρατηρούμε ότι από το 1903 και μετά σημειώνεται μία σημαντική αύξηση του αριθμού των μαθητριών, οι οποίες το 1906-07 φτάνουν τις 115. Έπειτα από μία μικρή μείωση το 1907-08 συνεχίζουν να αυξάνονται και το 1911-12 αριθμούνται στις 126. Την επόμενη χρονιά παρατηρείται ραγδαία μείωση και το σχολείο παρακολουθούν μόλις 15 μαθήτριες. Στα επόμενα χρόνια ο αριθμός τους αυξάνει σταδιακά, οπότε και το 1921-22 φτάνουν τις 142. Το σχολικό έτος 1912-13 είναι η χρονιά των Βαλκανικών Πολέμων και ίσως για αυτόν το λόγο τα κορίτσια να μην παρακολουθούσαν κανονικά το σχολείο. Η συχνότητα της φοίτησής τους για το σχολικό έτος αυτό δεν μπορεί να μελετηθεί, καθώς στους γενικούς ελέγχους της χρονιάς εκείνης δεν αναγραφόταν ο αριθμός των απουσιών. Οι γενικοί έλεγχοι για την περίοδο 1913-1918 δεν βρέθηκαν και άρα δεν είναι δυνατή η καταγραφή της εξέλιξης του αριθμού των μαθητριών, της σχολικής παρουσίας και της επίδοσης για τα συγκεκριμένα έτη.

5.2.: Η σχολική παρουσία των μαθητριών.

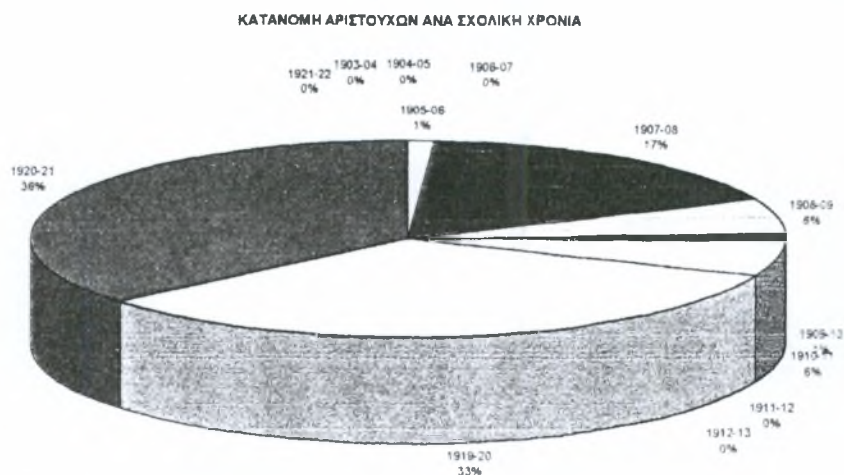
Η υπόθεση της εργασίας, όσον αφορά στη σχολική παρουσία των μαθητριών, δεν επιβεβαιώθηκε. Ξεκινώντας την εργασία είχαμε υποθέσει ότι οι προερχόμενες από κατώτερα κοινωνικό-επαγγελματικά στρώματα μαθήτριες, έχουν χαμηλό επίπεδο σχολικής παρουσίας. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέτρεψαν τη θέση αυτή, καθώς το 53% των μαθητριών της Α' κατηγορίας έχει πολύ καλή σχολική παρουσία και μόλις το 3% μετρά πάνω από εξήντα (60) απουσίες. Ανάλογα είναι και τα ποσοστά για τις άλλες κοινωνικό-επαγγελματικές

κατηγορίες, χαμηλής οικονομικής εμβέλειας (κατηγορίες Γ', Δ', Ε'). Οι μαθήτριες της κατηγορίας Β' έχουν επίσης πολύ καλή παρουσία. Συγκρίνοντας τα ποσοστά, την καλύτερη παρουσία έχουν οι μαθήτριες της κατηγορίας Β' (73%) και ακολουθούν η κατηγορίες Γ' και Δ' (72%), η Ε' (65%) και τέλος η Α' (53%). Από τη μελέτη των παραπάνω ποσοστών συμπεραίνουμε ότι οι γόνοι των ασθενέστερων οικονομικά οικογενειών παρακολουθούσαν κανονικά το σχολείο, παρά τις όποιες άλλες υποχρεώσεις τους. Τα ποσοστά υψηλής σχολικής παρουσίας εντοπίζονται κυρίως στην περίοδο 1904-1912, ενώ την περίοδο 1920-1922 τα ποσοστά είναι χαμηλά.

5.3.: Η επίδοση των μαθητριών

Η υπόθεση εργασίας επιβεβαιώθηκε σχετικά με την επίδοση των μαθητριών. Στην πλειοψηφία τους οι μαθήτριες της Α' κατηγορίας είχαν επίδοση μέτρια ως καλή (26 και 24% αντίστοιχα). Το ίδιο συμβαίνει και για τις μαθήτριες της κατηγορίας Δ' (20 και 30%) και Ε' (23 και 33%). Αντίθετα, οι μαθήτριες των κατηγοριών Β' και Γ' αριστεύουν σε ένα μεγάλο ποσοστό (30 και 41% αντίστοιχα). Παρατηρούμε λοιπόν ότι οι μαθήτριες που προέρχονται από τα ασθενέστερα κοινωνικό-επαγγελματικά στρώματα επιτυγχάνουν χαμηλότερη επίδοση, σε σύγκριση με εκείνες των ανώτερων στρωμάτων.

Η επιτυχία των κοριτσιών της κατηγορίας Γ' οφείλεται ίσως στο ότι αρκετά από τα επαγγέλματα αυτής της κατηγορίας είναι ακαδημαϊκά (διδάσκαλος, δικαστικός κλητήρας). Ο ίδιος λόγος εξηγεί και τις υψηλές επιδόσεις των μαθητριών από τα ανώτερα στρώματα, αφού όλα τα επαγγέλματα -εκτός από αυτά του εμπόρου, του κτηματία και του μιλωθρού- είναι ακαδημαϊκά. Υποθέτουμε ότι μορφωμένοι άνθρωποι θα έδειχναν περισσότερο ενδιαφέρον και φροντίδα για τη σχολική πορεία των παιδιών τους. Οι μαθήτριες από τις κατηγορίες Α' και Ε' ίσως είχαν κι άλλες υποχρεώσεις, που δεν τους επέτρεπαν να ασχοληθούν όσο έπρεπε και όσο ήθελαν με τη μελέτη των μαθημάτων τους. Οι υψηλότερες επιδόσεις σημειώνονται τα σχολικά έτη 1911-12 και 1921-22.

Μελετώντας τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα συμπεραίνουμε ότι οι Κείοι, παρ' ότι στην πλειοψηφία τους είναι γεωργοί, κάτοχοι μικρών ιδιοκτησιών, δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την εκπαίδευση των κοριτσιών. Το ίδιο άλλωστε φαινόμενο είχε παρουσιαστεί ήδη από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα.⁶³

Η γεωγραφική θέση της Κέας και οι οικονομικές – εμπορικές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν εκεί στα πρώτα είκοσι χρόνια του 20ου αιώνα, επέτρεψαν στους Κείους να έρθουν σε επαφή με τα νέα συστήματα και να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα της εκπαίδευσης. Εδώ ίσως ρόλο να έπαιξε και το φαινόμενο του «ηγεμονισμού».

Οι κάτοικοι λοιπόν του νησιού, αν και αρκετοί ζουν μακριά από τη Χώρα, όπου και βρίσκεται το σχολείο, μεριμνούν για την αγωγή των κοριτσιών τους, στέλνοντάς τις στο σχολείο, το οποίο παρακολουθούν πολύ τακτικά. Το ενδιαφέρον αυτό αποδεικνύεται από τα υψηλά ποσοστά φοίτησης των κοριτσιών στο Δημοτικό Σχολείο. Ανεξάρτητα από την κοινωνικοοικονομική τους θέση θεωρούσαν, όπως φαίνεται, την εκπαίδευση των παιδιών τους βασική τους προτεραιότητα.

Πολλά κορίτσια, που προέρχονται από αγροτοεργατικά στρώματα, παράλληλα με τη φοίτησή τους στο σχολείο, εργάζονταν, είτε βοηθώντας ως υπηρέτριες σε σπίτια πλούσιων οικογενειών. Αν και το γεγονός αυτό δεν τις απέτρεπε από το να παρακολουθούν το σχολείο, ήταν μάλλον ανασταλτικό για την επίδοσή τους, καθώς πολύ λίγες κατόρθωναν να επιτύχουν άριστη ή πολύ καλή επίδοση. Οι περισσότερες ήταν μέτριες ως καλές μαθήτριες, γεγονός μάλλον ικανοποιητικό, αν υποθέσουμε τις συνθήκες και τις ευκαιρίες μελέτης που τους προσφέρονταν.

Σημαντικό ρόλο στο ενδιαφέρον των κατοίκων της Κέας για την εκπαίδευση των παιδιών τους, φαίνεται ότι έπαιξε η θέση του νησιού, κοντά στην Αθήνα, και η επαφή με νέα κοινωνικοοικονομικά συστήματα, που πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του λιμανιού ως εμπορικό κέντρο, μικρής έστω σημασίας. Σημαντική ήταν και η αποχώρηση των αρχόντων, ήδη από το 1880, που επέτρεψε στους Κείους να μετέχουν στη διοίκηση και την οικονομία. Οι παράμετροι αυτοί οδήγησαν στο ενδιαφέρον των κατοίκων για την εκπαίδευση και εξηγεί τα υψηλά επίπεδα φοίτησης των κοριτσιών στο πλήρες Δημοτικό Σχολείο Κέας, κατά την περίοδο 1903 – 1922, καθώς και την ικανοποιητική επίδοσή τους.

⁶³ Σακκής Δ.Α. οπ. π. σ. 190

Ε ΜΕΡΟΣ: Παράρτημα
Γενικοί έλεγχοι περιόδου 1903 - 1922 (Πίνακας αρχειακού υλικού)

α/α	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΤΑΞ Η	ΗΛΙ ΚΙΑ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΚΑΤΗ Γ. ΕΠΑΓ	ΕΠΙΔΟΣΗ	ΒΑΘ ΜΟΣ	ΑΠΟΥΣΙΕΣ	ΕΠΙ Π. ΠΑΡ	ΔΙΑΓΩΓΗ
1	1903-1904	Γ	6	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
2	1903-1904	Γ	6	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
3	1903-1904	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
4	1903-1904	Γ	7	Γεωργός	A	Ενδεώς 1	1	12	β	Κοσμία
5	1903-1904	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Ενδεώς 1	1	9	α	Κοσμία
6	1903-1904	Γ	7	Γεωργός	A	Ενδεώς 1	1	15	α	Κοσμία
7	1903-1904	Γ	9	Γεωργός	A	Ενδεώς 1	1	20	α	Κοσμία
8	1903-1904	Γ	6	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	33	β	Κοσμία
9	1903-1904	Γ	6	Εργάτης	A	Ενδεώς 2	2	45	γ	Κοσμία
10	1903-1904	Γ	7	Γεωργός	A	Ενδεώς 1	1	26	β	Κοσμία
11	1903-1904	Γ	7	Γεωργός	A	Ενδεώς 1	1	10	α	Κοσμία
12	1903-1904	Γ	7	Σχολάρχης	B	Καλώς 2	2	18	α	Κοσμία
13	1904-1905	Γ	9	Έμπορος	B	Λ.Καλώς3	3	7	α	Αξιέπαινον
14	1904-1905	Γ	9	Σιδηρουργός	Δ	Λ.Καλώς3	3	27	β	Αξιέπαινον
15	1904-1905	Γ	9	Φανοποιός	Δ	Λ.Καλώς3	3	0	α	Αξιέπαινον
16	1904-1905	Γ	10	Έμπορος	B	Άριστα	4	19	α	Αξιέπαινον
17	1904-1905	Γ	9	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	0	α	Αξιέπαινον
18	1904-1905	Γ	9	Έμπορος	B	#ΑΝΑΦ!	5	19	α	Αξιέπαινον
19	1904-1905	Γ	10	Εργάτης	A	Καλώς 2	2	9	α	Αξιέπαινον
20	1904-1905	Γ	10	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	5	α	Αξιέπαινον
21	1904-1905	Γ	10	Εργάτης	A	Καλώς 2	2	17	α	Αξιέπαινον
22	1904-1905	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	52	γ	Αξιέπαινον
23	1904-1905	Γ	10	Βαφεύς	Δ	Λ.Καλώς3	3	10	α	Αξιέπαινον
24	1904-1905	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	36	β	Αξιέπαινον
25	1904-1905	Γ	11	Ορφανή	E	Άριστα	4	21	β	Αξιέπαινον
26	1904-1905	Γ	8	Ταχυδρόμος	Γ	Σ.Καλώς 1	1	49	γ	Κοσμία
27	1904-1905	Γ	9	Ναυτικός	A	Καλώς 2	2	13	α	Κοσμία
28	1904-1905	Γ	10	Μυλωθρός	B	Σ.Καλώς 1	1	29	β	Κοσμία
29	1904-1905	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
30	1904-1905	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	36	β	Κοσμία
31	1904-1905	Γ	10	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	17	α	Κοσμία
32	1904-1905	Γ	9	Πλοίαρχος	B	Λ.Καλώς3	3	8	α	Κοσμία
33	1904-1905	Γ	9	Ξυλουργός	Δ	Μετρίως	1	16	α	Κοσμία
34	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	56	γ	Κοσμία
35	1904-1905	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	28	β	Κοσμία
36	1904-1905	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	37	β	Κοσμία
37	1904-1905	Γ	7	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
38	1904-1905	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
39	1904-1905	Γ	8	Εργάτης	A	Μετρίως	1	15	α	Κοσμία
40	1904-1905	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	19	α	Κοσμία
41	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	14	α	Κοσμία
42	1904-1905	Γ		Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
43	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	0	α	Κοσμία
44	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
45	1904-1905	Γ	7	Έμπορος	B	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
46	1904-1905	Γ	8	Πλοίαρχος	B	Καλώς 2	2	24	β	Κοσμία
47	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	22	β	Κοσμία
48	1904-1905	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Λ.Καλώς3	3	0	α	Κοσμία
49	1904-1905	Γ	7	Φανοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	21	β	Κοσμία

50	1904-1905	Γ	7	Νεωκόρος	Γ	Σ.Καλώς 1	1	2	α	Κοσμία
51	1904-1905	Γ	9	Γεωργός	Α	/	5	40	β	Κοσμία
52	1904-1905	Γ	9	Γεωργός	Α		5	55	γ	Κοσμία
53	1904-1905	Γ	7	Ράπτης	Δ	Λ.Καλώς3	3	10	α	Κοσμία
54	1904-1905	Γ	7	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	16	α	Κοσμία
55	1904-1905	Γ		Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	28	β	Κοσμία
56	1904-1905	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
57	1904-1905	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
58	1904-1905	Γ	8	Πλοίαρχος	Β	Σ.Καλώς 1	1	32	β	Κοσμία
59	1904-1905	Γ	7	Εργάτης	Α	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
60	1904-1905	Γ	8	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
61	1904-1905	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
62	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
63	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
64	1904-1905	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
65	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	25	β	Κοσμία
66	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	2	α	Κοσμία
67	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	2	α	Κοσμία
68	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	17	α	Κοσμία
69	1904-1905	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
70	1904-1905	Γ	7	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
71	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
72	1904-1905	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
73	1904-1905	Γ	7	Ορφανή	Ε	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
74	1904-1905	Γ	9	Κρεοπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία
75	1904-1905	Γ	6	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	22	β	Κοσμία
76	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	27	β	Κοσμία
77	1904-1905	Γ	6	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	17	α	Κοσμία
78	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
79	1904-1905	Γ	7	Σχολάρχης	Β	Λ.Καλώς3	3	10	α	Κοσμία
80	1904-1905	Γ	7	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
81	1904-1905	Γ	8	Ορφανή	Ε	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
82	1904-1905	Γ	6	Τηλεγραφεστής	Γ	Λ.Καλώς3	3	12	α	Κοσμία
83	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	5	α	Κοσμία
84	1904-1905	Γ	6	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2	25	β	Κοσμία
85	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
86	1904-1905	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία
87	1905-1906	Γ	10	Έμπορος	Β	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
88	1905-1906	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	19	α	Κοσμία
89	1905-1906	Γ	10	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
90	1905-1906	Γ	12	Κτηματίας	Β	Καλώς 2	2	13	α	Κοσμία
91	1905-1906	Γ	11	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
92	1905-1906	Γ	12	Συμβολαιογράφος	Β		5	82	δ	Κοσμία
93	1905-1906	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	65	δ	Κοσμία
94	1905-1906	Γ	12	Γεωργός	Α		5	95	δ	Κοσμία
95	1905-1906	Γ	9	Κρεοπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	56	γ	Κοσμία
96	1905-1906	Γ	9	Παραγγελιοδόχος	Δ	Λ.Καλώς3	3	18	α	Κοσμία
97	1905-1906	Γ	8	Έμπορος	Β	Μετρίως	1	24	β	Κοσμία
98	1905-1906	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	7	α	Κοσμία
99	1905-1906	Γ	9	Πλοίαρχος	Β	Μετρίως	1	20	α	Κοσμία
100	1905-1906	Γ	9	Ράπτης	Δ	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
101	1905-1906	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	13	α	Κοσμία
102	1905-1906	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	12	α	Κοσμία
103	1905-1906	Γ	9	Καφεπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
104	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
105	1905-1906	Γ	9	Νεωκόρος	Γ	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
106	1905-1906	Γ	9	Γεωργός	Α	Άριστα	4	4	α	Κοσμία

107	1905-1906	Γ	7	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς3	3	1	α	Κοσμία
108	1905-1906	Γ	8	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
109	1905-1906	Γ	7	Φανοποιός	Δ	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
110	1905-1906	Γ	9	Εργάτης	Α	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
111	1905-1906	Γ	9	Καφεπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
112	1905-1906	Γ	9	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
113	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	8	α	Κοσμία
114	1905-1906	Γ	7	Σχολάρχης	Β	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
115	1905-1906	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
116	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
117	1905-1906	Γ	9	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
118	1905-1906	Γ	9	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
119	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
120	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5		ε	Κοσμία
121	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5		ε	Κοσμία
122	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
123	1905-1906	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς	0	18	α	Κοσμία
124	1905-1906	Γ	7	Ορφανή	Ε	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
125	1905-1906	Γ	10	Πλοίαρχος	Β	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
126	1905-1906	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Λ.Καλώς3	3	0	α	Κοσμία
127	1905-1906	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
128	1905-1906	Γ	7	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
129	1905-1906	Γ	11	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	16	α	Κοσμία
130	1905-1906	Γ	7	Κτίστης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
131	1905-1906	Γ	7	Διανομέυς τηλεγρ/τω	Γ	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
132	1905-1906	Γ	8	Κτίστης	Α	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
133	1905-1906	Γ	8	Ξυλουργός	Δ	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
134	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	18	α	Κοσμία
135	1905-1906	Γ	6	Έμπορος	Β	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
136	1905-1906	Γ	10	Εργάτης	Α	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
137	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
138	1905-1906	Γ	6	Κτηματίας	Β	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
139	1905-1906	Γ	9	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2	20	α	Κοσμία
140	1905-1906	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	9	α	Κοσμία
141	1905-1906	Γ	6	Υποδηματοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	11	α	Κοσμία
142	1905-1906	Γ	6	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	1	α	Κοσμία
143	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
144	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
145	1905-1906	Γ	10	Κτίστης	Α	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
146	1905-1906	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	13	α	Κοσμία
147	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	21	β	Κοσμία
148	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α		5			Κοσμία
149	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5	60	γ	Κοσμία
150	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	1	α	Κοσμία
151	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
152	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5	60	γ	Κοσμία
153	1905-1906	Γ	6	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
154	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α		5	50	γ	Κοσμία
155	1905-1906	Γ	6	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
156	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5	63	δ	Κοσμία
157	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α		5	54	γ	Κοσμία
158	1905-1906	Γ	7	Εργάτης	Α	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
159	1905-1906	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
160	1905-1906	Γ	6	Αγωγεύς	Α	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
161	1905-1906	Γ	7	Εργάτης	Α	Σ.Καλώς 1	1	53	γ	Κοσμία
162	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Καλώς 2	2	48	γ	Κοσμία
163	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία

164	1905-1906	Γ	6	Κρεοπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
165	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	48	γ	Κοσμία
166	1905-1906	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	59	γ	Κοσμία
167	1905-1906	Γ	7		Ε	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
168	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
169	1905-1906	Γ	7	Μυλωθρός	Β	Σ.Καλώς 1	1	17	α	Κοσμία
170	1905-1906	Γ	6	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
171	1905-1906	Γ	7	Ταχυδρόμος	Γ	Σ.Καλώς 1	1	10	α	Κοσμία
172	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
173	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α		5	43	γ	Κοσμία
174	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α		5			Κοσμία
175	1905-1906	Γ	7	Κτίστης	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
176	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
177	1905-1906	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	23	β	Κοσμία
178	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	51	γ	Κοσμία
179	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	23	β	Κοσμία
180	1905-1906	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	51	γ	Κοσμία
181	1905-1906	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Καλώς 2	2	41	γ	Κοσμία
182	1905-1906	Γ	7	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
183	1905-1906	Γ	7	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
184	1905-1906	Γ	7	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	11	α	Κοσμία
185	1905-1906	Γ	7	Κτηματίας	Β		5			Κοσμία
186	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	45	γ	Κοσμία
187	1905-1906	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	65	δ	Κοσμία
188	1905-1906	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
189	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	10	α	Κοσμία
190	1905-1906	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	11	α	Κοσμία
191	1905-1906	Γ	6	Ορφανή	Ε		5		ε	Κοσμία
192	1905-1906	Γ	6	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	60	γ	Κοσμία
193	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Σ.Καλώς 1	1	12	α	Κοσμία
194	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
195	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
196	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
197	1905-1906	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Καλώς 2		6	α	Κοσμία
200	1906-1907	Γ	11	Έμπορος	Β	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
201	1906-1907	Γ	12	Συμβολαιογράφος	Β	Άριστα	4	43	γ	Κοσμία
202	1906-1907	Γ	12	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία
203	1906-1907	Γ	11	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
204	1906-1907	Γ	11	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς3	3	12	α	Κοσμία
205	1906-1907	Γ	11	Λειτουργός	Γ	Λ.Καλώς3	3	11	α	Κοσμία
206	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	33	β	Κοσμία
207	1906-1907	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
208	1906-1907	Γ	11	Πλοίαρχος	Β	Μ	1	33	β	Κοσμία
209	1906-1907	Γ	9	Παραγγελιοδόχος	Δ	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
210	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Μ	1	28	β	Κοσμία
211	1906-1907	Γ	9	Ράπτης	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
212	1906-1907	Γ	11	Ξυλουργός	Δ	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
213	1906-1907	Γ	10	Μηχανικός	Δ	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
214	1906-1907	Γ	9	Φανοποιός	Δ	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
215	1906-1907	Γ	8	Σχολάρχης	Β	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
216	1906-1907	Γ	8	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
217	1906-1907	Γ	9	Ορφανή	Ε	Μ	1	18	α	Κοσμία
218	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	44	γ	Κοσμία
219	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
220	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Μ	1	5	α	Κοσμία
221	1906-1907	Γ	10	Καφεπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
222	1906-1907	Γ	11	Ξυλουργός	Δ		5	84	δ	Κοσμία

223	1906-1907	Γ	10	Ράπτης	Δ	Καλώς 2	2	15	α	Κοσμία
224	1906-1907	Γ	10	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	14	α	Κοσμία
225	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
226	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
227	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	14	α	Κοσμία
228	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	11	α	Κοσμία
229	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
230	1906-1907	Γ	10	Ξυλουργός	Δ	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
231	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
232	1906-1907	Γ	9	Έμπορος	Β	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
233	1906-1907	Γ	10	Άεργος	Ε	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
234	1906-1907	Γ	11	Σιδηρουργός	Δ	Καλώς 2	2	23	β	Κοσμία
235	1906-1907	Γ	10	Πλοίαρχος	Β	Καλώς 2	2	33	β	Κοσμία
236	1906-1907	Γ	8	Ξυλουργός	Δ		5	94	δ	Κοσμία
237	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
238	1906-1907	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	34	β	Κοσμία
239	1906-1907	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	34	β	Κοσμία
240	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	16	α	Κοσμία
241	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
242	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	27	β	Κοσμία
243	1906-1907	Γ	9	Κτίστης	Α	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
244	1906-1907	Γ	11	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
245	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
246	1906-1907	Γ	7	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
247	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
248	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
249	1906-1907	Γ	11	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	9	α	Κοσμία
250	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
251	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία
252	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Άριστα	4	10	α	Κοσμία
253	1906-1907	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	18	α	Κοσμία
254	1906-1907	Γ	10	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	38	β	Κοσμία
255	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Άριστα	4	48	γ	Κοσμία
256	1906-1907	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	26	β	Κοσμία
257	1906-1907	Γ	11	Κρεοπώλης	Δ	Μετρίως	1	14	α	Κοσμία
258	1906-1907	Γ	8	Μυλωθρός	Β	Μετρίως	1	5	α	Κοσμία
259	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	73	δ	Κοσμία
260	1906-1907	Γ	9	Ορφανή	Ε		5	95	δ	Κοσμία
261	1906-1907	Γ	7	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
262	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	5	α	Κοσμία
263	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
264	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία
265	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	11	α	Κοσμία
266	1906-1907	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Μετρίως	1	12	α	Κοσμία
267	1906-1907	Γ	8		Ε	Μετρίως	1	8	α	Κοσμία
268	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	5	α	Κοσμία
269	1906-1907	Γ	7	Παραγγελιοδόχος	Δ	Σ.Καλώς 1	1	9	α	Κοσμία
270	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
271	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	9	α	Κοσμία
272	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	9	α	Κοσμία
273	1906-1907	Γ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	5	α	Κοσμία
274	1906-1907	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	8	α	Κοσμία
275	1906-1907	Γ	9	Κτίστης	Α	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
276	1906-1907	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Μετρίως	1	3	α	Κοσμία
277	1906-1907	Γ	7	Κτίστης	Α	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
278	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	Α	Μετρίως	1	9	α	Κοσμία
279	1906-1907	Γ	8	Παραγγελιοδόχος	Δ	Μετρίως	1	24	β	Κοσμία

280	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
281	1906-1907	Γ	7	Αγωγεύς	A	Μετρίως	1	7	α	Κοσμία
282	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	9	α	Κοσμία
283	1906-1907	Γ	7	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	26	β	Κοσμία
284	1906-1907	Γ	7	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	32	β	Κοσμία
285	1906-1907	Γ	7	Μυλωθρός	B	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
286	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Μετρίως	1	22	β	Κοσμία
287	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
288	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
289	1906-1907	Γ	6	Κουρεύς	Δ	Καλώς 2	2	30	β	Κοσμία
290	1906-1907	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	10	α	Κοσμία
291	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
292	1906-1907	Γ	7	Έμπορος	B	Μετρίως	1	4	α	Κοσμία
293	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
294	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A		5	93	δ	Κοσμία
295	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Μετρίως	1	4	α	Κοσμία
296	1906-1907	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
297	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
298	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	34	β	Κοσμία
299	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A		5	13	α	Κοσμία
300	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	28	β	Κοσμία
301	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	30	β	Κοσμία
302	1906-1907	Γ	7	Ορφανή	E	Μετρίως	1	49	γ	Κοσμία
303	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	80	δ	Κοσμία
304	1906-1907	Γ	9	Ορφανή	E	Μετρίως	1	30	β	Κοσμία
305	1906-1907	Γ	7	Αγωγεύς	A	Μετρίως	1	32	β	Κοσμία
306	1906-1907	Γ	11	Γεωργός	A	Μετρίως	1	30	β	Κοσμία
307	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	30	β	Κοσμία
308	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Μετρίως	1	40	β	Κοσμία
309	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	48	γ	Κοσμία
310	1906-1907	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Μετρίως	1	15	α	Κοσμία
311	1906-1907	Γ	7	Γεωργός	A		5	50	γ	Κοσμία
312	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Μετρίως	1	6	α	Κοσμία
313	1906-1907	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Μετρίως	1	8	α	Κοσμία
314	1906-1907	Γ	8	Γεωργός	A	Μετρίως	1	8	α	Κοσμία
315	1907-1908	Γ	10	Ράπτης	Δ	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
316	1907-1908	Γ	10	Παραγγελιοδόχος	Δ	Κακώς	0	4	α	Κοσμία
317	1907-1908	Γ	12	Ξυλουργός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
318	1907-1908	Γ	11	Καφεπώλης	Δ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
319	1907-1908	Γ	10	Ξυλουργός	Δ	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
321	1907-1908	Γ	10	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
322	1907-1908	Γ	10	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
323	1907-1908	Γ	10	Φανοποιός	Δ	Κακώς	0	17	α	Κοσμία
324	1907-1908	Γ	11	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
325	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
326	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	7	α	Κοσμία
327	1907-1908	Γ	9	Σχολάρχης	Γ	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
328	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
329	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
330	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
331	1907-1908	Γ	10	Ράπτης	Δ	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
332	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
333	1907-1908	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
334	1907-1908	Γ	11	Ορφανή	E	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
335	1907-1908	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
336	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
337	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία

338	1907-1908	Γ	7		Ε	Άριστα	4		ε	Κοσμία
339	1907-1908	Γ	7	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς3	3		7 α	Κοσμία
340	1907-1908	Γ	8	Μυλωθρός	Β	Λ.Καλώς3	3		11 α	Κοσμία
341	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	Α	Άριστα	4		3 α	Κοσμία
342	1907-1908	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		2 α	Κοσμία
343	1907-1908	Γ	7	Έμπορος	Β	Άριστα	4		10 α	Κοσμία
344	1907-1908	Γ	8	Γεωργός	Α	Κακώς	0	4	α	Κοσμία
345	1907-1908	Γ	11	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		9 α	Κοσμία
346	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		12 α	Κοσμία
347	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		4 α	Κοσμία
348	1907-1908	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		8 α	Κοσμία
349	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		5 α	Κοσμία
350	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		5 α	Κοσμία
351	1907-1908	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		8 α	Κοσμία
352	1907-1908	Γ	8	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2		8 α	Κοσμία
353	1907-1908	Γ	7	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2		6 α	Κοσμία
354	1907-1908	Γ	10	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2		6 α	Κοσμία
355	1907-1908	Γ	7	Παντοπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1		15 α	Κοσμία
356	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		9 α	Κοσμία
357	1907-1908	Γ	8	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		9 α	Κοσμία
358	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		8 α	Κοσμία
359	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		5 α	Κοσμία
360	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		13 α	Κοσμία
361	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		4 α	Κοσμία
362	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Άριστα	4		10 α	Κοσμία
363	1907-1908	Γ	8	Γεωργός	Α	Κακώς	0		8 α	Κοσμία
364	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		7 α	Κοσμία
365	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		25 β	Κοσμία
366	1907-1908	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2		3 α	Κοσμία
367	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3		6 α	Κοσμία
368	1907-1908	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3		27 β	Κοσμία
369	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		7 α	Κοσμία
370	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		9 α	Κοσμία
371	1907-1908	Γ	7	Δικηγόρος	Β	Άριστα	4		5 α	Κοσμία
372	1907-1908	Γ	7	Δικηγόρος	Β		5		ε	Κοσμία
373	1907-1908	Γ	7	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2		4 α	Κοσμία
374	1907-1908	Γ	8	Ορφανή	Ε	Καλώς 2	2		6 α	Κοσμία
375	1907-1908	Γ	7	Έφορος	Γ	Καλώς 2	2		7 α	Κοσμία
376	1907-1908	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2		5 α	Κοσμία
377	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		4 α	Κοσμία
378	1907-1908	Γ	7	Ράπτης	Δ	Σ.Καλώς 1	1		11 α	Κοσμία
379	1907-1908	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Κακώς	0		4 α	Κοσμία
380	1907-1908	Γ	7	Αγωγεύς	Α	Καλώς 2	2		6 α	Κοσμία
381	1907-1908	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2		9 α	Κοσμία
382	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		6 α	Κοσμία
383	1907-1908	Γ		Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		3 α	Κοσμία
384	1907-1908	Γ		Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1		3 α	Κοσμία
385	1907-1908	Γ		Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		4 α	Κοσμία
386	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		13 α	Κοσμία
387	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Κακώς	0		5 α	Κοσμία
388	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		20 α	Κοσμία
389	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		18 α	Κοσμία
390	1907-1908	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2		11 α	Κοσμία
391	1907-1908	Γ	8	Αγωγεύς	Α	Κακώς	0		11 α	Κοσμία
392	1907-1908	Γ	12	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2		22 β	Κοσμία
393	1907-1908	Γ	7	Μάγειρας	Γ	Κακώς	0		14 α	Κοσμία
394	1907-1908	Γ	11	Μάγειρας	Γ	Καλώς 2	2		4 α	Κοσμία

395	1907-1908	Γ	7	Κτίστης	A	Κακώς	0	17	α	Κοσμία
396	1907-1908	Γ	10	Πλοίαρχος	B	Κακώς	0	17	α	Κοσμία
397	1907-1908	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
398	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
399	1907-1908	Γ	7	Νοσοκόμος	Γ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
400	1907-1908	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
401	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
402	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
403	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
404	1907-1908	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
405	1908-1909	Γ	10	Έμπορος	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
406	1908-1909	Γ	10	Φανοποιός	Δ	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
406	1908-1909	Γ	10	Ορφανή	E	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
407	1908-1909	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
408	1908-1909	Γ	11	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
409	1908-1909	Γ	11	Ξυλουργός	Δ	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
410	1908-1909	Γ	12	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
411	1908-1909	Γ	11	Κτίστης	A	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
412	1908-1909	Γ	12	Ορφανή	E	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
413	1908-1909	Γ	11	Τηλεγραφετής	Γ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
414	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
415	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
416	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	9	α	Κοσμία
417	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
418	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
419	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Άριστα	4	12	α	Κοσμία
420	1908-1909	Γ	12	Καφεπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	17	α	Κοσμία
421	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
422	1908-1909	Γ	10	Ορφανή	E	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
423	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	10	α	Κοσμία
424	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
425	1908-1909	Γ	11	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	15	α	Κοσμία
426	1908-1909	Γ	11	Κτίστης	A	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
427	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
428	1908-1909	Γ	8	Έμπορος	B	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
429	1908-1909	Γ	9	Έμπορος	B	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
430	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
431	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
432	1908-1909	Γ	9	Ορφανή	E	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
433	1908-1909	Γ	8	Έμπορος	B	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
434	1908-1909	Γ	8	Γεωργός	A	Κακώς	0	11	α	Κοσμία
435	1908-1909	Γ	10	Καφεπώλης	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
436	1908-1909	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
437	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Κακώς	0	9	α	Κοσμία
438	1908-1909	Γ	9	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
439	1908-1909	Γ	8	Κουρέυς	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
440	1908-1909	Γ	8	Αγωγεύς	A	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
441	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
442	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
443	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
444	1908-1909	Γ	10		E	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
445	1908-1909	Γ	8	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
446	1908-1909	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
447	1908-1909	Γ	11	Γεωργός	A	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
448	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Κακώς	0	6	α	Κοσμία
449	1908-1909	Γ	10	Μυλωθρός	B	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
450	1908-1909	Γ	8	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	10	α	Κοσμία

451	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
452	1908-1909	Γ	8	Δικηγόρος	B	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
453	1908-1909	Γ	7	Παντοπώλης	Δ	Άριστα	4	7	α	Κοσμία
454	1908-1909	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
455	1908-1909	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
456	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
457	1908-1909	Γ	8	Μυλωθρός	B	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία
458	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
459	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
460	1908-1909	Γ	10	Μάγειρας	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
461	1908-1909	Γ	10		E		5		ε	Κοσμία
462	1908-1909	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
463	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
464	1908-1909	Γ	7	Ράπτης	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
465	1908-1909	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
466	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
467	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
468	1908-1909	Γ	7	Μάγειρας	Δ		5		ε	Κοσμία
469	1908-1909	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
470	1908-1909	Γ	7	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
471	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
472	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
473	1908-1909	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
474	1908-1909	Γ	7	Μυλωθρός	B	Κακώς	2	6	α	Κοσμία
475	1908-1909	Γ	10	Αγωγεύς	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
476	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Κακώς	0	27	β	Κοσμία
477	1908-1909	Γ	8	Παντοπώλης	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
478	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
479	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
480	1908-1909	Γ	7	Αγωγεύς	A	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
481	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1		ε	Κοσμία
482	1908-1909	Γ	7	Σιδηρουργός	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
483	1908-1909	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
484	1908-1909	Γ	8	Έμπορος	B	Σ.Καλώς 1	1	2	α	Κοσμία
485	1908-1909	Γ	7	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
486	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
487	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	24	β	Κοσμία
488	1908-1909	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	25	β	Κοσμία
489	1908-1909	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
490	1908-1909	Γ	7	Αμαξιλάτης	A	Σ.Καλώς 1	1	31	β	Κοσμία
491	1908-1909	Γ	7	Τηλεγραφευτής	Γ	Καλώς 2	2	21	β	Κοσμία
492	1908-1909	Γ	9	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
493	1908-1909	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	31	β	Κοσμία
494	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	31	β	Κοσμία
495	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
496	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
497	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
498	1908-1909	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
499	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	7	α	Κοσμία
500	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
501	1908-1909	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
502	1908-1909	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
503	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
504	1908-1909	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	25	β	Κοσμία
505	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
506	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
507	1909-1910	Γ	11	Κτίστης	Δ	Λ.Καλώς3	3	18	α	Κοσμία

508	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	14	α	Κοσμία
509	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
510	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
511	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	12	α	Κοσμία
512	1909-1910	Γ	11	Ορφανή	E	Κακώς	0	14	α	Κοσμία
513	1909-1910	Γ	11	Τηλεγραφετής	Γ	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
514	1909-1910	Γ	13	Ορφανή	E	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
515	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
516	1909-1910	Γ	9	Παραγγελιοδόχος	Δ	Άριστα	4	11	α	Κοσμία
517	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	20	α	Κοσμία
518	1909-1910	Γ	10	Διευθυντής τυπογρα	B	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
519	1909-1910	Γ	9	Έμπορος	B	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
520	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	14	α	Κοσμία
521	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
522	1909-1910	Γ	9	Κτηματίας	B	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
523	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία
524	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
525	1909-1910	Γ	10	Ορφανή	E	Λ.Καλώς3	3	1	α	Κοσμία
526	1909-1910	Γ	9	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
527	1909-1910	Γ	13	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	52	γ	Κοσμία
528	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
529	1909-1910	Γ	9	Κουρέυς	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
530	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
531	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	13	α	Κοσμία
532	1909-1910	Γ	11	Γεωργός	A	Άριστα	4	7	α	Κοσμία
533	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
534	1909-1910	Γ	11	Έμπορος	B	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
535	1909-1910	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
536	1909-1910	Γ	12		E	Καλώς 2	2	50	γ	Κοσμία
537	1909-1910	Γ	8	Έμπορος	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
538	1909-1910	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
539	1909-1910	Γ	7	Έμπορος	B	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
540	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
541	1909-1910	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
542	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
543	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
544	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
545	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
546	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Μετρίως	1	20	α	Κοσμία
547	1909-1910	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
548	1909-1910	Γ	11	Κρεοπώλης	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
549	1909-1910	Γ	11	Θερμαστής	Δ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
550	1909-1910	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
551	1909-1910	Γ	9	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
552	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
553	1909-1910	Γ	7	Έμπορος	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
554	1909-1910	Γ	8	Ράπτης	Δ	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
555	1909-1910	Γ	9	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
556	1909-1910	Γ	8	Σιδηρουργός	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
557	1909-1910	Γ	8	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
558	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
559	1909-1910	Γ	10	Αγωγεύς	A	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
560	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
561	1909-1910	Γ	8	Ορφανή	E	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
562	1909-1910	Γ	7	Κτίστης	Δ	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
563	1909-1910	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
564	1909-1910	Γ	7	Παραγγελιοδόχος	Δ	Άριστα	4	4	α	Κοσμία

565	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
566	1909-1910	Γ	7	Παραγγελιοδόχος	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
567	1909-1910	Γ	7	Κτίστης	Δ	Μετρίως	1	11	α	Κοσμία
568	1909-1910	Γ	7	Δημοδιδάσκαλος	Γ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
569	1909-1910	Γ	7	Αγωγεύς	A	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
570	1909-1910	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Μετρίως	1	2	α	Κοσμία
571	1909-1910	Γ	7	Αγωγεύς	A	Μετρίως	1	3	α	Κοσμία
572	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
573	1909-1910	Γ	8	Σιδηρουργός	Δ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
574	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	3	α	Κοσμία
575	1909-1910	Γ	7	Παντοπώλης	Δ		5	43	γ	Κοσμία
576	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	4	α	Κοσμία
577	1909-1910	Γ	7	Τηλεγραφευτής	Γ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
578	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	34	β	Κοσμία
579	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
580	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	3	α	Κοσμία
581	1909-1910	Γ	7	Αγωγεύς	A	Μετρίως	1	11	α	Κοσμία
582	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
583	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
584	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	3	α	Κοσμία
585	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	33	β	Κοσμία
586	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	32	β	Κοσμία
587	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
588	1909-1910	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
589	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A		5	42	γ	Κοσμία
590	1909-1910	Γ	7	Ορφανή	E		5	33	β	Κοσμία
591	1909-1910	Γ	7	Μυλωθρός	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
592	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Μετρίως	1	2	α	Κοσμία
593	1909-1910	Γ	7	Πλοίαρχος	B		5	42	γ	Κοσμία
594	1909-1910	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ		5	43	γ	Κοσμία
595	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	33	β	Κοσμία
596	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
597	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	13	α	Κοσμία
598	1909-1910	Γ	7	Παντοπώλης	Δ		5	10	α	Κοσμία
599	1909-1910	Γ	7	Αγωγεύς	A		5	33	β	Κοσμία
600	1909-1910	Γ	8	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	25	β	Κοσμία
601	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
602	1909-1910	Γ	7	Αγωγεύς	A		5		ε	Κοσμία
603	1909-1910	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
604	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
605	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
606	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
607	1909-1910	Γ	9	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
608	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
609	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
610	1909-1910	Γ	7	Καφεπώλης	Δ		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
611	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
612	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
613	1909-1910	Γ	8	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
614	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
615	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
616	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	0	α	Κοσμία
617	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία
618	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
619	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A		5	Απεφοίτησε	ε	Κοσμία
620	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
621	1909-1910	Γ	7	Γεωργός	A	Μετρίως	1	2	α	Κοσμία

622	1909-1910	Γ	12	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	94	δ	Κοσμία
623	1910-1911	Γ	11	Διευθυντής τυπογρα	Β	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
624	1910-1911	Γ	10	Κτηματίας	Β	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
625	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
626	1910-1911	Γ	12	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	17	α	Κοσμία
627	1910-1911	Γ	11	Ορφανή	Ε	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
628	1910-1911	Γ	10	Έμπορος	Β	Άριστα	4	13	α	Κοσμία
629	1910-1911	Γ	9	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
630	1910-1911	Γ	10	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
631	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
632	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	28	β	Κοσμία
633	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	21	β	Κοσμία
634	1910-1911	Γ	12	Γεωργός	Α	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
635	1910-1911	Γ	12	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	17	α	Κοσμία
636	1910-1911	Γ	12	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
637	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	8	α	Κοσμία
638	1910-1911	Γ	10	Κουρέυς	Δ	Άριστα	4	8	α	Κοσμία
639	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
640	1910-1911	Γ	9	Έμπορος	Β	Άριστα	4	13	α	Κοσμία
641	1910-1911	Γ	9	Έμπορος	Β	Άριστα	4	12	α	Κοσμία
642	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα	4	9	α	Κοσμία
643	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	19	α	Κοσμία
644	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	17	α	Κοσμία
645	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	7	α	Κοσμία
646	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
647	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
648	1910-1911	Γ	12	Κρεοπώλης	Δ	Άριστα	4	7	α	Κοσμία
649	1910-1911	Γ	12	Πλοίαρχος	Β	Κακώς	0	17	α	Κοσμία
650	1910-1911	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
651	1910-1911	Γ	11	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
652	1910-1911	Γ	12	Γεωργός	Α	Σ.Καλώς 1	1	20	α	Κοσμία
653	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
654	1910-1911	Γ	8	Έμπορος	Β	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
655	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
656	1910-1911	Γ	8	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
657	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	Α	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
658	1910-1911	Γ	9	Αρτοποιός	Δ	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
659	1910-1911	Γ	8	Παραγγελιοδόχος	Δ	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
660	1910-1911	Γ	7	Τηλεγραφετής	Γ	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
661	1910-1911	Γ	7	Πλοίαρχος	Β	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
662	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
663	1910-1911	Γ	8	Σιδηρουργός	Δ	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
664	1910-1911	Γ	11	Αγωγεύς	Α	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
665	1910-1911	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
666	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
667	1910-1911	Γ	9	Πλοίαρχος	Β	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
668	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
669	1910-1911	Γ	8	Ράπτης	Δ	Λ.Καλώς3	3	2	α	Κοσμία
670	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	3	α	Κοσμία
671	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς3	3	5	α	Κοσμία
672	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	Α	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
673	1910-1911	Γ	8	Έμπορος	Β	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
674	1910-1911	Γ	8	Έμπορος	Β	Κακώς	0	8	α	Κοσμία
675	1910-1911	Γ	8	Μυλωθρός	Β	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
676	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	Α	Κακώς	0	10	α	Κοσμία
677	1910-1911	Γ	8	Ορφανή	Ε	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
678	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	Α	Άριστα	4	3	α	Κοσμία

679	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	4	α	Κοσμία
680	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
681	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
682	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
683	1910-1911	Γ	7	Παραγγελιοδόχος	Δ	Σ.Καλώς 1	1	10	α	Κοσμία
684	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
685	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία
686	1910-1911	Γ	7	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
687	1910-1911	Γ	8	Διδάσκαλος	Γ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
688	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
689	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
690	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
691	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
692	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A		5	32	β	Κοσμία
693	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	8	α	Κοσμία
694	1910-1911	Γ	8	Σιδηρουργός	Δ	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
695	1910-1911	Γ	7	Αγωγεύς	A	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία
696	1910-1911	Γ	7	Κτίστης	Δ		5	20	α	Κοσμία
697	1910-1911	Γ	8	Πλοίαρχος	B	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
698	1910-1911	Γ	11	Κτίστης	Δ	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
699	1910-1911	Γ	7	Δικ.Κλητήρας	Γ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
700	1910-1911	Γ	7	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
701	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A		5	2	α	Κοσμία
702	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A		5	32	β	Κοσμία
703	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A		5	23	β	Κοσμία
704	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B		5	3	α	Κοσμία
705	1910-1911	Γ	7	Αγωγεύς	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
706	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A		5	4	α	Κοσμία
707	1910-1911	Γ	8	Πλοίαρχος	B		5	6	α	Κοσμία
708	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B		5	5	α	Κοσμία
709	1910-1911	Γ	7	Κουρεύς	Δ	Κακώς	0	1	α	Κοσμία
710	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Κακώς	0	34	β	Κοσμία
711	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
712	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία
713	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
714	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
715	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
716	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A		5	30	β	Κοσμία
717	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	12	α	Κοσμία
718	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	3	α	Κοσμία
719	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	5	α	Κοσμία
720	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	12	α	Κοσμία
721	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	22	β	Κοσμία
722	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	7	α	Κοσμία
723	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	7	α	Κοσμία
724	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	2	α	Κοσμία
725	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	10	α	Κοσμία
726	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	37	β	Κοσμία
727	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	38	β	Κοσμία
728	1910-1911	Γ	11	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
729	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	34	β	Κοσμία
730	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	38	β	Κοσμία
731	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	42	γ	Κοσμία
732	1910-1911	Γ	9	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	42	γ	Κοσμία
733	1910-1911	Γ	7	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	11	α	Κοσμία
734	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	A	Όχι εξετ.	5	47	γ	Κοσμία
735	1910-1911	Γ	10	Πλοίαρχος	B	Καλώς 2	2	17	α	Κοσμία

736	1910-1911	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	27	β	Κοσμία
737	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	19	α	Κοσμία
738	1910-1911	Γ	7	Έμπορος	B	Καλώς 2	2	18	α	Κοσμία
739	1910-1911	Γ	8	Αγωγεύς	A	Καλώς 2	2	18	α	Κοσμία
740	1910-1911	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	19	α	Κοσμία
741	1910-1911	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	15	α	Κοσμία
742	1911-1912	Γ	11	Έμπορος	B	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
743	1911-1912	Γ	10	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
744	1911-1912	Γ	11	Κουρεύς	Δ	Άριστα	4	3	α	Κοσμία
745	1911-1912	Γ	12	Γεωργός	A	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
746	1911-1912	Γ	11	Έμπορος	B	Λ.Καλώς3	3	1	α	Κοσμία
747	1911-1912	Γ	12	Διευθυντής τυπογρα	B	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
748	1911-1912	Γ	12	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	0	α	Κοσμία
749	1911-1912	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
750	1911-1912	Γ	10	Έμπορος	B	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
751	1911-1912	Γ	10	Έμπορος	B	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
752	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
753	1911-1912	Γ	12	Γεωργός	A	Άριστα	4	0	α	Κοσμία
754	1911-1912	Γ	11	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	1	α	Κοσμία
755	1911-1912	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2	α	Κοσμία
756	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	0	α	Κοσμία
757	1911-1912	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
758	1911-1912	Γ	9	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	4	α	Κοσμία
759	1911-1912	Γ	9	Ράπτης	Δ	Καλώς 2	2	1	α	Κοσμία
760	1911-1912	Γ	9	Έμπορος	B	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
761	1911-1912	Γ	8	Διδάσκαλος	Γ	Άριστα	4	1	α	Κοσμία
762	1911-1912	Γ	9	Τηλεγραφευτής	Γ	Άριστα	4	5	α	Κοσμία
763	1911-1912	Γ	9	Έμπορος	B	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
764	1911-1912	Γ	10	Έμπορος	B	Σ.Καλώς 1	1	1	α	Κοσμία
765	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4	α	Κοσμία
766	1911-1912	Γ	8	Σιδηρουργός	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία
767	1911-1912	Γ	10	Παραγγελιοδόχος	Δ	Σ.Καλώς 1	1	1	α	Κοσμία
768	1911-1912	Γ	8	Πλοίαρχος	B	Σ.Καλώς 1	1	2	α	Κοσμία
769	1911-1912	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία
770	1911-1912	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	5	α	Κοσμία
771	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία
772	1911-1912	Γ	10	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
773	1911-1912	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	9	α	Κοσμία
774	1911-1912	Γ	12	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	1	α	Κοσμία
775	1911-1912	Γ	11	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	8	α	Κοσμία
776	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	7	α	Κοσμία
777	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	11	α	Κοσμία
778	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	11	α	Κοσμία
779	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	6	α	Κοσμία
780	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	6	α	Κοσμία
781	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	9	α	Κοσμία
782	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	10	α	Κοσμία
783	1911-1912	Γ	9	Κτίστης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία
784	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A		5	52	γ	Κοσμία
785	1911-1912	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
786	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	3	α	Κοσμία
787	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
788	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	14	α	Κοσμία
789	1911-1912	Γ	8	Κρεοπώλης	Δ	Λ.Καλώς3	3	1	α	Κοσμία
790	1911-1912	Γ	8	Παντοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	12	α	Κοσμία
791	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	6	α	Κοσμία
792	1911-1912	Γ	8	Κτίστης	Δ	Άριστα	4	2	α	Κοσμία

793	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	9 α	Κοσμία
794	1911-1912	Γ	8	Δικ.Κλητήρας	Γ	Άριστα	4	6 α	Κοσμία
795	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	6 α	Κοσμία
796	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	4 α	Κοσμία
797	1911-1912	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	Σ.Καλώς 1	1	18 α	Κοσμία
798	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	3 α	Κοσμία
799	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	4 α	Κοσμία
800	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	1 α	Κοσμία
801	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	8 α	Κοσμία
802	1911-1912	Γ	8	Καφεπώλης	Δ	Σ.Καλώς 1	1	5 α	Κοσμία
803	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	11 α	Κοσμία
804	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	11 α	Κοσμία
805	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Άριστα	4	10 α	Κοσμία
806	1911-1912	Γ	9	Πλοίαρχος	B	Λ.Καλώς3	3	9 α	Κοσμία
807	1911-1912	Γ	9	Σιδηρουργός	Δ	Λ.Καλώς3	3	1 α	Κοσμία
808	1911-1912	Γ	8	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	3 α	Κοσμία
809	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	2 α	Κοσμία
810	1911-1912	Γ	8	Ελληνοδιδάσκαλος	Γ	Άριστα	4	4 α	Κοσμία
811	1911-1912	Γ	8	Έμπορος	B	Λ.Καλώς3	3	4 α	Κοσμία
812	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	1 α	Κοσμία
813	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	31 β	Κοσμία
814	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	32 β	Κοσμία
815	1911-1912	Γ	7	Μυλωθρός	B	Σ.Καλώς 1	1	9 α	Κοσμία
816	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	4 α	Κοσμία
817	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	14 α	Κοσμία
818	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	11 α	Κοσμία
819	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	22 β	Κοσμία
820	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	6 α	Κοσμία
821	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	2 α	Κοσμία
822	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	31 β	Κοσμία
823	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	1 α	Κοσμία
824	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	31 β	Κοσμία
825	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	1 α	Κοσμία
826	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Άριστα	4	2 α	Κοσμία
827	1911-1912	Γ	9	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	1 α	Κοσμία
828	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	38 β	Κοσμία
829	1911-1912	Γ	10	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς 2	2	4 α	Κοσμία
830	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	35 β	Κοσμία
831	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	14 α	Κοσμία
832	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	10 α	Κοσμία
833	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	3 α	Κοσμία
834	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	1 α	Κοσμία
835	1911-1912	Γ	7	Αγωγεύς	A	Ανεχώρησε	5	31 β	Κοσμία
836	1911-1912	Γ	10	Γεωργός	A	Άριστα	4	2 α	Κοσμία
837	1911-1912	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	10 α	Κοσμία
838	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	2 α	Κοσμία
839	1911-1912	Γ	7	Βαφεύς	Δ	Ανεχώρησε	5	34 β	Κοσμία
840	1911-1912	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Καλώς 2	2	1 α	Κοσμία
841	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ.Καλώς 1	1	1 α	Κοσμία
842	1911-1912	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Σ.Καλώς 1	1	9 α	Κοσμία
843	1911-1912	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	10 α	Κοσμία
844	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	10 α	Κοσμία
845	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4 α	Κοσμία
846	1911-1912	Γ	7	Πλοίαρχος	B	Άριστα	4	5 α	Κοσμία
847	1911-1912	Γ	7	Ορφανή	E	Σ.Καλώς 1	1	9 α	Κοσμία
848	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς3	3	3 α	Κοσμία
849	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	4 α	Κοσμία

850	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	5	α	Κοσμία	
851	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία	
852	1911-1912	Γ	7	Κρεοπώλης	Δ	Σ. Καλώς 1	1	13	α	Κοσμία	
853	1911-1912	Γ	8	Ορφανή	E	Καλώς 2	2	1	α	Κοσμία	
854	1911-1912	Γ	7	Ξυλουργός	Δ	Άριστα	4	4	α	Κοσμία	
855	1911-1912	Γ	7	Παραγγελιοδόχος	Δ	Σ. Καλώς 1	1	9	α	Κοσμία	
856	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	37	β	Κοσμία	
856	1911-1912	Γ	8	Ορφανή	E	Σ. Καλώς 1	1	6	α	Κοσμία	
857	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	2	α	Κοσμία	
858	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Καλώς 2	2	10	α	Κοσμία	
859	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	10	α	Κοσμία	
860	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	12	α	Κοσμία	
861	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Άριστα	4	32	β	Κοσμία	
862	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	32	β	Κοσμία	
863	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	30	β	Κοσμία	
864	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5	33	β	Κοσμία	
866	1911-1912	Γ	7	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	4	α	Κοσμία	
867	1911-1912	Γ	8	Γεωργός	A	Σ. Καλώς 1	1	3	α	Κοσμία	
868	1912-1913	Γ	12	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
869	1912-1913	Γ	11	Έμπορος	B		5		ε	Κοσμία	
870	1912-1913	Γ	10	Ράπτης	Δ		5		ε	Κοσμία	
871	1912-1913	Γ	10	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
872	1912-1913	Γ	10	Πλοίαρχος	B		5		ε	Κοσμία	
873	1912-1913	Γ	9	Σιδηρουργός	Δ		5		ε	Κοσμία	
874	1912-1913	Γ	11	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
875	1912-1913	Γ	13	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
876	1912-1913	Γ	10	Έμπορος	B		5		ε	Κοσμία	
877	1912-1913	Γ	10	Έμπορος	B		5		ε	Κοσμία	
878	1912-1913	Γ	10	Τηλεγραφεύς	Γ		5		ε	Κοσμία	
879	1912-1913	Γ	12	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
880	1912-1913	Γ	11	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
881	1912-1913	Γ	12	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
882	1912-1913	Γ	11	Γεωργός	A		5		ε	Κοσμία	
883	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4 Προήχθη	1	13	α		4
884	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0	30	β		4
885	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5		ε		
886	1919-1920	Γ	12	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε		
887	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε		
888	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε		
889	1919-1920	Γ	12	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε		
890	1919-1920	Γ	12	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5		ε		
891	1919-1920	Γ	11	Αρτοποιός	Δ	2Απερρίφθη	0	31	β		5
892	1919-1920	Γ	8	Κτηματίας	B	3Απερρίφθη	0	0	α		5
893	1919-1920	Γ	10	Πλοίαρχος	B	3Απερρίφθη	0	60	δ		5
894	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0	35	β		5
895	1919-1920	Γ	8	Δημοδιδάσκαλος	Γ	Έλαβε πιστ/κ	5		ε		
896	1919-1920	Γ	10	Μυλωθρός	B	Ανεχώρησε	5		ε		4
897	1919-1920	Γ	8	Μυλωθρός	B	Κατετάχθη Β'	5		ε		
898	1919-1920	Γ	8	Παραγγελιοδόχος	Δ	3Απερρίφθη	0	10	α		5
899	1919-1920	Γ	10	Κρεοπώλης	Δ	5Προήχθη	0	20	α		6
900	1919-1920	Γ	10	Ιερέυς	Γ	Κατετάχθη Β'	5		ε		
901	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	24	β		5
902	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	1Απερρίφθη	0	80	δ		4
903	1919-1920	Γ	10	Κτίστης	Δ	6Προήχθη	0	33	β		5
904	1919-1920	Γ	10	Εργάτης	A	1Απερρίφθη	0	47	γ		4
905	1919-1920	Γ	###	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	20	α		4
906	1919-1920	Γ	11	Αγωγεύς	A	3Απερρίφθη	0	38	β		4

907	1919-1920	Γ	12	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	60	γ	4
908	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	Έλαβε πιστ/κ	5		ε	
909	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	Έλαβε πιστ/κ	5		ε	
910	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	Έλαβε πιστ/κ	5		ε	
911	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	30	β	5
912	1919-1920	Γ	12	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	11	α	4
913	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	50	γ	4
914	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	30	β	4
915	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	40	β	4
916	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	55	γ	4
917	1919-1920	Γ	9	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
918	1919-1920	Γ	9	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
919	1919-1920	Γ	8	Ξυλουργός	Δ	2Απερρίφθη	0	23	β	4
920	1919-1920	Γ	9	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	16	α	4
921	1919-1920	Γ	9	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	60	γ	4
922	1919-1920	Γ	9	Υποδηματοποιός	Δ	3Απερρίφθη	0	48	γ	4
923	1919-1920	Γ	9	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0	40	β	5
924	1919-1920	Γ	10	Έμπορος	B	3Απερρίφθη	0	30	β	5
925	1919-1920	Γ	10	Κτίστης	Δ	2Απερρίφθη	0	95	δ	5
926	1919-1920	Γ	11	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	12	α	4
927	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
928	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	20	α	4
929	1919-1920	Γ	10	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0	88	δ	4
930	1919-1920	Γ	8	Υποδηματοποιός	Δ	3Απερρίφθη	0	13	α	5
931	1919-1920	B	8	Μυλωθρός	B	4Προήχθη	1	14	α	4
932	1919-1920	B	10	Ιερέυς	Γ	5Προήχθη	2	22	β	4
933	1919-1920	B	10	Εργάτης	A	3Απερρίφθη	0	90	δ	4
934	1919-1920	B	8	Παραγγελιοδόχος	Δ	2Απερρίφθη	0	32	β	4
935	1919-1920	B	8	Υποδηματοποιός	Δ	4Προήχθη	1	2	α	
936	1919-1920	B	8	Έφορος	B	Κατετάχθη Α'	5		ε	
937	1919-1920	B	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	39	β	5
938	1919-1920	B	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	35	β	5
939	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	27	β	5
940	1919-1920	B	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	26	β	5
941	1919-1920	B	8	Κτηματίας	B	5Προήχθη	2	8	α	4
942	1919-1920	B	8	Ορφανή	E	5Προήχθη	2	6	α	4
943	1919-1920	B	9	Μυλωθρός	B	4Προήχθη	1	17	α	5
944	1919-1920	B	8	Εδωδιμοπώλης	Δ	6Προήχθη	3	10	α	4
945	1919-1920	B	8	Κρεοπώλης	Δ	1Απερρίφθη	0	30	β	4
946	1919-1920	B	8	Κρεοπώλης	Δ	4Προήχθη	1	13	α	5
947	1919-1920	B	8	Μυλωθρός	B	Κατετάχθη Α'	5		ε	
948	1919-1920	B	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	18	α	6
949	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	16	α	5
950	1919-1920	B	8	Φανοποιοίς	Δ	5Προήχθη	2	9	α	5
951	1919-1920	B	8	Αγωγεύς	A	Κατετάχθη Α'	5		ε	
952	1919-1920	B	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	31	β	6
953	1919-1920	B	9	Αγωγεύς	A	2Απερρίφθη	0	37	β	4
954	1919-1920	B	9	Κτίστης	Δ	2Απερρίφθη	0	28	β	4
955	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	7	α	6
956	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	6Προήχθη	3	14	α	4
957	1919-1920	B	10	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
958	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
959	1919-1920	B	9	Γεωργός	A	Διεγράφη ως	5		ε	
960	1919-1920	B	9	Αγγειοπλάστης	Δ	3Απερρίφθη	0	65	δ	5
961	1919-1920	B	11	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
962	1919-1920	B	11	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
963	1919-1920	B	8	Παραγγελιοδόχος	Δ	5Προήχθη	2	28	β	5

964	1919-1920	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	19	α	4
965	1919-1920	Γ	8	Παντοπώλης	Δ	Κατετάχθη Α'	5		ε	
966	1919-1920	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
967	1919-1920	Γ	8	Γεωργός	A	Κατετάχθη Α'	5	9	ε	
968	1920-1921	A	7	Έμπορος	B	6Προήχθη	3	9	α	4
969	1920-1921	A	8	Πλοίαρχος	B	4Προήχθη	1	39	β	4
970	1920-1921	A	7	Κτηματίας	B	5Προήχθη	2	23	β	5
971	1920-1921	A	7	Πλοίαρχος	B	4Προήχθη	1	33	β	4
972	1920-1921	A	8	Ράπτης	Δ	5Προήχθη	2	49	γ	4
973	1920-1921	A	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	32	β	6
974	1920-1921	A	7	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0	31	β	4
975	1920-1921	A	7	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	32	β	4
976	1920-1921	A	7	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	80	δ	4
977	1920-1921	A	7	Ορφανή	E	Ανεχώρησε	5		ε	
978	1920-1921	A	7	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	25	β	4
979	1920-1921	A	8	Μυλωθρός	B	4Προήχθη	1	21	β	5
980	1920-1921	A	7	Εδωδιμοπώλης	Δ	4Προήχθη	1	11	α	4
981	1920-1921	A	8	Κτηματίας	B	6Προήχθη	3	12	α	4
982	1920-1921	A	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	49	γ	4
983	1920-1921	A	7	Ιερεύς	Γ	3Απερρίφθη	0	13	α	4
984	1920-1921	A	8	Αγωγεύς	A	4Προήχθη	1	26	β	5
985	1920-1921	A	9	Μυλωθρός	B	Έλαβε πιστ/κ	5		ε	
986	1920-1921	A	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	100	γ	4
987	1920-1921	A	7	Γεωργός	A	Έλαβε πιστ/κ	5		δ	
988	1920-1921	A	7	Έμπορος	B	5Προήχθη	2	9	α	4
989	1920-1921	A	7	Φανοποιός	Δ	2Απερρίφθη	0	19	β	4
990	1920-1921	A	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	59	γ	4
991	1920-1921	A	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	32	β	4
992	1920-1921	A	7	Καφεπώλης	Δ	2Απερρίφθη	0	73	γ	4
993	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	37	β	5
994	1920-1921	Γ	7	Αγωγεύς	A	4Προήχθη	1	18	β	4
995	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	33	β	5
996	1920-1921	Γ	7	Ιατρός	B	Έλαβε πιστ/κ	5		δ	
997	1920-1921	Γ	9	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	28		4
998	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	100	δ	4
999	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1000	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1001	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	23	β	4
1002	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	105	δ	4
1003	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	48	γ	4
1004	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	50	γ	4
1005	1920-1921	Γ	8	Αγωγεύς	A	Δεν προσήλθ	5	21	β	4
1006	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1		ε	
1007	1920-1921	Γ	8	Αγωγεύς	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1008	1920-1921	Γ	8	Εργάτης	A	3Απερρίφθη	0	40	β	4
1009	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	20	α	4
1010	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1011	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	30	β	4
1012	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	5Προήχθη	2	22	β	4
1013	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1014	1920-1921	Γ	8	Ορφανή	E	Δεν προσήλθ	5		ε	
1015	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	28	β	4
1016	1920-1921	Γ	11	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	38	β	4
1017	1920-1921	Γ	9	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	34	β	4
1018	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A		5		ε	
1019	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	32	β	4
1020	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	

1021	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	78	δ	4
1022	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	32	β	4
1023	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1024	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	180	δ	4
1025	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1026	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1027	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1028	1920-1921	Γ	8	Μυλωθρός	B	1Απερρίφθη	0	230	δ	4
1029	1920-1921	Γ	8	Ορφανή	E	Δεν προσήλθ	5		ε	
1030	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1031	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	180	δ	4
1032	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	1Απερρίφθη	0		ε	
1033	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	90	δ	4
1034	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0		ε	
1035	1920-1921	Γ	8	Αγωγεύς	A	Δεν προσήλθ	5	30	β	4
1036	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1037	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0		ε	
1038	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	50	γ	4
1039	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	120	δ	4
1040	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0		ε	
1041	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	2Απερρίφθη	0	140	δ	4
1042	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	45	γ	4
1043	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1044	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	3Απερρίφθη	0		ε	
1045	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	64	δ	4
1046	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1		ε	
1047	1920-1921	Γ	7	Γεωργός	A	1Απερρίφθη	0	50	γ	4
1048	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	4Προήχθη	1	53	γ	4
1049	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5	40	β	4
1050	1920-1921	Γ	8	Γεωργός	A	Δεν προσήλθ	5		ε	
1051	1920-1921	Γ	9	Γεωργός	A	1Απερρίφθη	0		ε	
1052	1920-1921	Γ	7	Γεωργός	A	1Απερρίφθη	0	80	δ	4
1053	1920-1921	Γ	7	Αγωγεύς	A	Δεν προσήλθ	5	56	γ	4
1054	1920-1921	Γ	7	Αγωγεύς	A	2Απερρίφθη	0		ε	
1055	1920-1921	Γ	7	Αγωγεύς	A		5	49	γ	4
1056	1920-1921	Δ	11	Καφεπώλης	Δ	Ανεχώρησε	5		ε	
1057	1920-1921	Δ	12	Ιερεύς	Γ	Ανεχώρησε	5		ε	
1058	1920-1921	Δ	10	Ορφανή	E	Ανεχώρησε	5		ε	
1059	1920-1921	Δ	9	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5		ε	
1060	1920-1921	B	9	Γεωργός	A	Δεν εφοίτησε	5		ε	
1061	1920-1921	B	8	Ιερεύς	Γ	Ανεχώρησε	5		ε	
1062	1920-1921	B	11	Γεωργός	A	Δεν εφοίτησε	5		ε	
1063	1920-1921	B	9	Γεωργός	A	Ανεχώρησε	5		ε	
1064	1920-1921	B	7	Γεωργός	A	Δεν εφοίτησε	5		ε	
1065	1920-1921	B	9	Γεωργός	A	Δεν εφοίτησε	5		ε	
1066	1921-1922	Γ	9	Ιατρός	B	Άριστα6	4		ε	
1067	1921-1922	Γ	9	Ορφανή	E	Καλώς4	2		ε	
1068	1921-1922	Γ	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε	
1069	1921-1922	Γ	9	Φανοποϊός	Δ	Λ.Καλώς5	3		ε	
1070	1921-1922	Γ	9	Κτίστης	Δ	Μετρίως3	1		ε	
1071	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε	
1072	1921-1922	Γ	9	Έμπορος	B	Λ.Καλώς5	3		ε	
1073	1921-1922	Γ	9	Κουρεύς	Δ	Λ.Καλώς5	3		ε	
1074	1921-1922	Γ	9	Αγωγεύς	A	Μετρίως3	1		ε	
1075	1921-1922	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε	
1076	1921-1922	Γ	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε	
1077	1921-1922	Γ	9	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε	

1078	1921-1922	Γ	9	Διδάσκαλος	Γ	Άριστα6	4	Ε	
1079	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1080	1921-1922	Γ	9	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1081	1921-1922	Γ	9	Ορφανή	Ε	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1082	1921-1922	Γ	10	Πλοίαρχος	Β	Μετρίως3	1	Ε	
1083	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1084	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1085	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα6	4	Ε	
1086	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1087	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1088	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Άριστα6	4	Ε	
1089	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1090	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1091	1921-1922	Γ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1092	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1093	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1094	1921-1922	Δ	10	Παντοπώλης	Δ	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1095	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1096	1921-1922	Δ	10	Κτηματίας	Β	Καλώς4	2	Ε	
1097	1921-1922	Δ	10	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1098	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1099	1921-1922	Δ	10	Παντοπώλης	Δ	Καλώς4	2	Ε	
1100	1921-1922	Δ	10	Έμπορος	Β	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1101	1921-1922	Δ	10	Παντοπώλης	Δ	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1102	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1103	1921-1922	Δ	10	Κτηματίας	Β	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1104	1921-1922	Δ	10	Κτηματίας	Β	Καλώς4	2	Ε	
1105	1921-1922	Δ	10	Αγωγεύς	Α	Άριστα6	4	Ε	
1106	1921-1922	Δ	10	Ράπτης	Δ	Καλώς4	2	Ε	
1107	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1108	1921-1922	Δ	13	Παντοπώλης	Δ	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1109	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1110	1921-1922	Δ	11	Αγωγεύς	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1111	1921-1922	Δ	12	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1112	1921-1922	Δ	10	Πλοίαρχος	Β	Καλώς4	2	Ε	
1113	1921-1922	Δ	12	Αρτοποιός	Δ	Καλώς4	2	Ε	
1114	1921-1922	Δ	10	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1115	1921-1922	Δ	10		Ε	Απεβίωσε	5	Ε	
1116	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Άριστα6	4	Ε	
1117	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Μετρίως3	1	Ε	
1118	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1119	1921-1922	Β	8	Κτηματίας	Β	Καλώς4	2	Ε	
1120	1921-1922	Β	8	Αγωγεύς	Α	Καλώς4	2	Ε	
1121	1921-1922	Β	8	Αξιωματικός	Β	Άριστα6	4	Ε	
1122	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1123	1921-1922	Β	8	Παντοπώλης	Δ	Άριστα6	4	Ε	
1124	1921-1922	Β	8	Ράπτης	Δ	Μετρίως3	1	Ε	
1125	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1126	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1127	1921-1922	Β	8	Κρεοπώλης	Δ	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1128	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1129	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Καλώς4	2	Ε	
1130	1921-1922	Β	9	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1131	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1132	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1133	1921-1922	Β	8	Κτηματίας	Β	Λ.Καλώς5	3	Ε	
1134	1921-1922	Β	8	Γεωργός	Α	Λ.Καλώς5	3	Ε	

1135	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1136	1921-1922	B	9	Ορφανή	E	Άριστα6	4		ε
1137	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1138	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1139	1921-1922	B	8	Πλοίαρχος	B	Λ.Καλώς5	3		ε
1140	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1141	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1142	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1143	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1144	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1145	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1146	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1147	1921-1922	B	9	Παντοπώλης	Δ	Άριστα6	4		ε
1148	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1149	1921-1922	B	9	Παντοπώλης	Δ	Λ.Καλώς5	3		ε
1150	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1151	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1152	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1153	1921-1922	B	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1154	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1155	1921-1922	B	10	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1156	1921-1922	B	10	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1157	1921-1922	B	10	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1158	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1159	1921-1922	B	10	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1160	1921-1922	B	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1161	1921-1922	B	8	Αγωγεύς	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1162	1921-1922	A	8	Παντοπώλης	Δ	Άριστα6	4		ε
1163	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Απεβίωσε	5		ε
1164	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1165	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1166	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1167	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1168	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1169	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1170	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1171	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1172	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1173	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1174	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1175	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1176	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1177	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1178	1921-1922	A	7	Παντοπώλης	Δ	Άριστα6	4		ε
1179	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1180	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1181	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1182	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1183	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1184	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1185	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Λ.Καλώς5	3		ε
1186	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1187	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Καλώς4	2		ε
1188	1921-1922	A	7	Υποδηματοποιός	Δ	Καλώς4	2		ε
1189	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		ε
1190	1921-1922	A	7	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε
1191	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		ε

1192	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Λ. Καλώς5	3		Ε	
1193	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1194	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1195	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1196	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1197	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1198	1921-1922	A	8	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1199	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1200	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1201	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1202	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1203	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1204	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1205	1921-1922	A	9	Γεωργός	A	Άριστα6	4		Ε	
1206	1921-1922	A	10	Γεωργός	A	Μετρίως3	1		Ε	
1207	1921-1922	A	10		E	Απεβίωσε	5		Ε	

**Άποψη της περιοχής Κάστρου της Ιουλίδας,
πρωτεύουσας της νήσου Κέας
με το «Ρεβελάκειον Παρθεναγωγείον».**

1. Φωτογραφία του 1920
από το βιβλίο «Ιστορία της νήσου Κέας» του Ι. Ψύλλα.

2. Σύγχρονη φωτογραφία του 1996.
από το ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ του «Συνδέσμου των Απανταχού Κείων».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αναστασίου Τάσος, Κέα: Ιστορική μνήμη - Περιήγηση, Ερμούπολη 1994.
- Βακαλόπουλος Απόστολος, Νέα ελληνική ιστορία:1204-1985, Εκδόσεις Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1998.
- Βαρίκα Ελένη, Η εξέγερση των κυριών, έκδ. Ιδρύματος Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, Αθήνα 1987.
- Δερτιλής - Κωστής Κ., Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή 1991.
- Ευαγγελόπουλος Σπύρος, Ιστορία Νεοελληνικής Εκπαίδευσης, Δανιάς, Αθήνα 1989.
- Θεοδώρου Βάσω, Εργοστάσιο εμαγιέ στην Κέα, 1927-1957, Βουρκαριανή, 1994.
- Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Τόμοι ΙΔ-ΙΕ, Εκδοτική Αθηνών ΑΕ, Αθήνα 1977.
- Λέφας Χρήστος, Ιστορία της εκπαίδευσης, ΟΕΣΒ, Αθήνα 1942.
- Μπακαλάκη Αλεξάνδρα- Ελεγκίτου Ελένη, Η εκπαίδευση «εις τα του οίκου» και τα γυναικεία καθήκοντα -Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους έως την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1929, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ, Αθήνα 1987.
- Μπουζάκης Σήφης, Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα, Gutenberg, Αθήνα 1994.
- Μπουζάκης Σήφης, Νεοελληνική εκπαίδευση (1821-1985), Gutenberg, Αθήνα 2000.
- Σακκής Δ.Α., Η εκπαίδευση στην επαρχία της Μήλου κατά τα πρώτα χρόνια της εθνικής ανεξαρτησίας, Επετηρίς Εταιρίας Κυκλαδικών Μελετών, Ανάτυπο, Αθήνα 1993.
- Σακκής Δ.Α., Κοινωνικοοικονομική κατάσταση γονέων και σχολική επίδοση μαθητών στο Ελληνικό σχολείο Βελεστίνου (1897-1909), Ανάτυπο, Αθήνα 1994.
- Σακκής Δ.Α., Κοινωνικοοικονομική κατάσταση γονέων και σχολική επίδοση μαθητών στο Ελληνικό σχολείο Βελεστίνου (1910-1930) : Μια κοινωνικοϊστορική ερμηνεία, Ανάτυπο, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος 1999.
- Σακκής Δ.Α., Νεοσύστατο Ελληνικό Κράτος 1833-1848 - Οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνιστώσες της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, Τόμος Α΄, Τυπωθήτω Γιώργος Δάρδανος, Αθήνα 2001.
- Σβορώνος Νίκος, Επισκόπηση της νεοελληνικής ιστορίας, Θεμέλιο 1989.
- Τσουκαλάς Κων/νος, Εξάρτηση και αναπαραγωγή. Ο κοινωνικός ρόλος των εκπαιδευτικών μηχανισμών στην Ελλάδα (1830-1922), Θεμέλιο 1992.
- Φουρναράκη Ελένη, Εκπαίδευση και αγωγή των κοριτσιών - Ελληνικοί προβληματισμοί (1830-1910) - Ένα ανθολόγιο, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ, Αθήνα 1987.
- Ψύλλας Νικόλαος, Ιστορία της νήσου Κέας από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι των καθ' ημάς, Έκδοση Συνδέσμου των Αθήνησι Κείων, Αθήναι 1920.
- John E. Cherry - Jack L. Davis, Landscape archaeology as long term history, 1991.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000064317